

Van: Metropool Regio Eindhoven

Verzonden: dinsdag 2 februari 2021

Aan: STATENGRIFFIE

Onderwerp: KvT Informatiebrief Concept RES 1.0

Aan

Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant

Provinciale Staten van de provincie Noord-Brabant

Waterschap Aa en Maas

Waterschap De Dommel

Dames, heren,

In de bijlage treft u aan de Informatiebrief Concept RES 1.0 en een bijlage, zoals zojuist verzonden aan de raadsgriffies van de 21 gemeenten van de Metropoolregio Eindhoven. U wordt vriendelijke verzocht deze brief en bijlage door te sturen naar de betrokken personen en gremia.

Met dank en vriendelijke groet,

Metropoolregio Eindhoven

Raiffeisenstraat 18 / Postbus 985

5611 CH Eindhoven / 5600 AZ Eindhoven

www.metropoolregioeindhoven.nl

METROPOOL
REGIO
EINDHOVEN

Aan de volksvertegenwoordigers
in de Metropoolregio Eindhoven

Bezoekadres
Raiffeisenstraat 18
5611 CH Eindhoven
Postadres
Postbus 985
5600 AZ EINDHOVEN

uw kenmerk	uw brief van	ons kenmerk	datum
		100466-1850\RKR\MGE	Februari 2021

Onderwerp
Informatiebrief:
Concept RES 1.0

e-mailadres
energie@metropoolregioeindhoven.nl

Geachte volksvertegenwoordigers,

Het Rijk vraagt ons om vóór 1 juli 2021 een RES 1.0 vast te stellen. In een brief in oktober 2020 ontving u een toelichting op het zorgvuldige proces dat wij als regio met de RES doorlopen. Om een zorgvuldige analyse te kunnen maken, doorlopen we een planMER-procedure, die in het najaar van 2021 zal zijn afgerond. De portefeuillehouders energietransitie kiezen er daarom voor om dit voorjaar - via de colleges - een reactie aan gemeenteraden te vragen op een concept RES 1.0, en deze nog niet te laten vaststellen. Op deze manier kunnen de reacties van de gemeenteraden worden meegenomen voor voltooiing van de RES 1.0.

Graag willen we de conceptversie van de concept-RES 1.0 nu al met u delen. Via deze [link](#) kunt u het concept hoofddocument downloaden. Dit concept is nu ook openbaar voor stakeholders en inwoners. Bij deze brief is voor u een bijlage gevoegd. Hierin vindt u uw reactie terug die u vorig jaar gaf op de Concept-RES en het antwoord dat u daarop kreeg. Daarnaast wordt u verwezen naar de plekken in het concept hoofddocument waar wordt ingegaan op het onderwerp van uw reactie.

De volledige concept RES 1.0 inclusief alle bijlagen komt in maart 2021 beschikbaar, na verwerking van de reacties op het concept hoofddocument.

Tussenstap: naar een concept RES 1.0

Een belangrijk onderwerp in de RES is grootschalige duurzame opwekking van energie. Daarvoor is halverwege 2020 gestart met een planMER-procedure. Deze procedure en de bijbehorende onderzoeken helpen ons als regio om samen zoekgebieden te selecteren voor de grootschalige duurzame opwekking van energie. De betrokken overheden in de regio kunnen de milieu-informatie uit het planMER later inzetten bij hun eigen planprocedures.

In het planMER-onderzoek zijn de globale zoekgebieden voor grootschalige opwek uit de concept-RES verder afgebakend en ontstaat er inzicht in de milieueffecten (leefomgeving, landschap en ecologie). Daarnaast geeft het onderzoek informatie over de kansen voor koppeling aan andere thema's (landbouw, economie, natuur en klimaat) en de mogelijke energie-opbrengst van de zoekgebieden. Ook de mogelijkheden voor combinaties van wind- en zonne-energie zijn onderzocht, evenals de mogelijkheden en onmogelijkheden voor de aansluiting op het elektriciteitsnet. Er lijkt voldoende potentie aanwezig ter ondersteuning van onze bijdrage van 2 TWh duurzame energie in 2030.

De komende maanden wordt het planMER-traject verder doorlopen. In het (concept) hoofddocument concept RES 1.0 zijn de tussentijdse onderzoeksresultaten uit de PlanMER-procedure verwerkt. Ook gaan we in de concept RES 1.0 in op de mogelijkheden voor financiële participatie bij initiatieven voor duurzame opwek.

Belangrijke basis voor de concept RES 1.0 is het stimuleren van besparing: de energie die we niet gebruiken hoeven we ook niet op te wekken. We hebben stappenplannen voor besparing opgesteld, waarin we per doelgroep en soort gebouw in beeld hebben gebracht welke besparingsaanpak hier het beste bij aansluit en dus het grootste effect zal hebben.

Tenslotte is het thema warmte een belangrijk onderdeel van de concept RES 1.0. We geven inzicht in de mogelijke lokale en bovenlokale toepassing van duurzame warmtebronnen. Deze kunnen de gemeenten gebruiken voor de lokale Transitievisies warmte en warmteplannen, waarin de wijkaanpakken worden uitgewerkt.

Reacties op de concept RES 1.0

Het (concept) hoofddocument concept RES 1.0 is ook gedeeld met de stakeholders uit de eind vorig jaar gevormde adviesgroep, met de vraag om een reactie. In deze adviesgroep zitten partijen als de BMF, ZLTO, JongRES, Brainport Development, TU/e en vertegenwoordigers van de woningcorporaties en van de lokale energiecoöperaties.

Inwoners, die zich eerder als geïnteresseerde hebben aangemeld, hebben een link ontvangen naar het concept hoofddocument inclusief een uitnodiging voor een bijeenkomst in de subregio, waarin de inhoud wordt toegelicht, zij vragen kunnen stellen en input kunnen geven.

Op 10 maart 2021 in de Stuurgroep RES en op 17 maart 2021 in het Portefeuillehoudersoverleg energietransitie besluiten bestuurders samen over laatste aanpassingen in de concept RES 1.0 en aanbidding aan de colleges.

Daarna, in de periode van eind maart tot eind juni 2021, wordt aan u gevraagd om uw reactie op de concept RES 1.0 te geven, gevoed door uw lokale stakeholders en inwoners. Uw reactie wordt gevraagd op onder andere de opgenomen zoekgebieden, die vooralsnog in aanmerking komen voor de ontwikkeling van wind- en zonneparken vóór 2030. De concept RES 1.0 delen we uiterlijk

METROPOOL REGIO EINDHOVEN

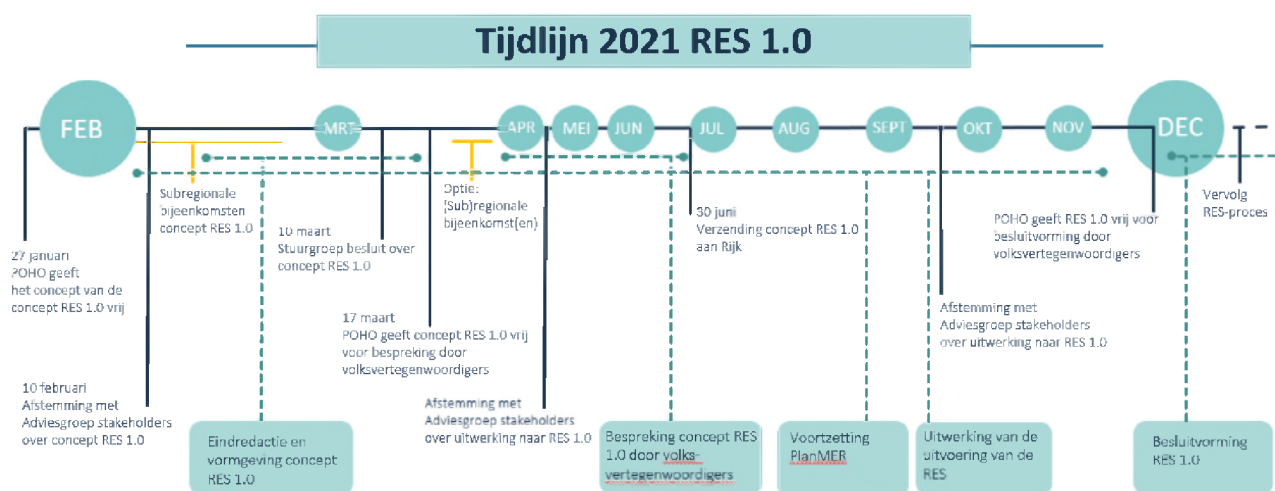
1 juli 2021 met het Rijk, inclusief uw reactie en de reacties van de stakeholders uit de adviesgroep in een bijlage. De reacties worden betrokken in het uitwerken en afronden van de RES 1.0, waarin onder andere een verdere selectie van zoekgebieden wordt opgenomen.

Voltooing RES 1.0

De concept RES 1.0 is een tussenresultaat. In het vervolgtraject – na 1 juli 2021 – maken we met u en stakeholders en met behulp van onder andere de input vanuit de planMER procedure een verdere selectie in de zoekgebieden voor duurzame opwekking van energie.

Ook worden scenario's voor de warmtebronnen verder uitgewerkt en er wordt in samenwerking met de betreffende stakeholders verder gewerkt aan initiatieven om te komen tot energiebesparing. En het organiseren van de uitvoering op een (meer) efficiënte wijze is een belangrijk aandachtspunt.

Met afronding van de planMER procedure en met alle beschikbare informatie en input wordt de RES 1.0 voltooid en eind 2021 ter besluitvorming aan u voorgelegd. Figuur 1 geeft een samenvatting van de tijdlijn naar de RES 1.0 grafisch weer.

Figuur 1: Samenvatting tijdlijn RES 1.0

Subregionale bijeenkomsten februari 2021

In samenwerking met de gemeentelijke contactambtenaren organiseren wij binnenkort subregionale informatiebijeenkomsten voor u, volksvertegenwoordigers, en voor inwoners en stakeholders, waarin de voortgang in de RES wordt toegelicht, de deelnemers vragen kunnen stellen en input kunnen geven.

De informatiebijeenkomsten zijn digitaal en vinden plaats op:

- 3 februari voor de Peeltgemeenten
- 8 februari voor de Kempengemeenten

METROPOOL REGIO EINDHOVEN

- 10 februari voor de A2 gemeenten
- 11 februari voor het Stedelijk Gebied Eindhoven

Ik nodig u van harte uit om hieraan deel te nemen. U heeft hiervoor reeds een uitnodiging ontvangen.

Hopelijk heb ik u voor nu voldoende geïnformeerd. Als u nog vragen heeft, dan kunt u die stellen via energie@metropoolregioeindhoven.nl.

Met vriendelijke groet,

Voorzitter Stuurgroep RES Metropoolregio Eindhoven,
namens de Portefeuillehouders Energietransitie van de Metropoolregio Eindhoven.

Bijlagen:

- Bijlage 1, Verwijzingen naar reacties op de Concept-RES

Datum	Afzender	titel	reactie-zienswijze-kanttekening	Antwoord	Verwijzing
2020-06-02	Waterschap De Dommel	Formeel	Integrale aanpak Waterschap De Dommel ziet een sterke meerwaarde in een regionale aanpak, waarbij regionale vraagstukken integraal worden benaderd. Door ruimtelijke opgaven te combineren dragen we gezamenlijk bij aan de ontwikkeling van de ruimtelijke kwaliteit en het beperken van de maatschappelijke kosten. Daarnaast hecht Waterschap De Dommel veel waarde aan de opgave uit het Klimaatakkoord, om de CO2-emissie structureel te verlagen (klimaatsmitigatie) en tegelijkertijd de negatieve effecten van de klimaatverandering te beheersen (klimaatadaptatie) In de concept-RES zien we de intentie van een integrale aanpak terug, maar missen we nog de eerste stappen in de uitwerking. Bij de verdere concretisering van de zoekgebieden voor grootschalige opwek vragen wij specifiek om aandacht te hebben voor een duurzaam watersysteem en klimaatadaptatie, zodat onder andere koppelingen met waterberging tot uitlog komen in de RES 1.0. Daarbij willen we graag onze positieve ervaring met de regio Hart van Brabant delen, waar klimaatadaptatie, zijnde de eerste fase uit het Deltaprogramma ruimtelijke adaptatie, integraal is meegenomen. Het "Bod" voor grootschalige opwek van 2 TWh zien wij als een ambitieuze, maar eveneens reële uitdaging voor de regio als bijdrage aan het Klimaatakkoord. <i>Grootschalige opwek in relatie tot de hydrologische bodemkwaliteit</i> In aanvulling op zon op daken zijn zonneweiden noodzakelijk voor het behalen van de klimaatdoelen. Naast de ruimtelijke impact hiervan vragen wij aandacht voor het behoud van de (gezonde) bodemkwaliteit en daaraan gekoppeld de regionale waterhuishouding, in relatie tot enerzijds de toekenning van terreinen en anderzijds de inrichting van de zonneweiden. Om een duurzaam beheer van de bodemkwaliteit in relatie tot het waterbeheer te borgen vragen wij om te komen tot regionale afspraken en -kaders voor de ontwikkeling van windparken en zonneweiden. Een uitwerking hiervan zien we graag terug in de RES 1.0. <i>Warmte en hydrologische bodemkwaliteit</i> Met de verduurzaming van de warmte gaat een sterke toename van het gebruik van de hydrologische ondergrond plaats vinden in de vorm van open- en gesloten energiesystemen. Dit neemt risico's met zich mee voor het beheer van het schaarse grondwater en bescherming van de grondwaterkwaliteit. Wij vragen u specifiek om hier regionaal aandacht voor te hebben bij de nadere uitwerking in de RSW en de RES 1.0, zodat dit een plek kan krijgen in de gemeentelijke transitievisie warmte. Op het gebied van de inzet van duurzame warmte in de gebouwde omgeving leveren wij onze bijdrage aan het creëren van ontwikkel- en beleidsruimte voor de toepassing van aquathermie.	Dit sluit aan bij de aanpak die we voor de RES voor de Metropoolregio Eindhoven volgen. De opgaven binnen de RES worden gekoppeld aan andere ruimtelijke en maatschappelijke opgaven in onze regio, waaronder klimaatadaptatie. In het kader van de PlanMER gaan wij zorgvuldig naar de zoekgebieden kijken, die uit de eerste analyse naar voren zijn gekomen. In het planMER worden omgevings- en milieuaspecten onderzocht en de mogelijke (financiële) koppelingen met brede thema's die in de concept-RES naar voren zijn gekomen. Dit vormt de basis voor verdere afwegingen. De opgaven voor de energietransitie worden gekoppeld aan andere ruimtelijke en maatschappelijke opgaven in onze regio, waaronder klimaatadaptatie. Het bod van 2 TWh is uitgangspunt voor de verdere concretisering richting RES 1.0. In het kader van de PlanMER gaan wij zorgvuldig naar de zoekgebieden kijken, die uit de eerste analyse naar voren zijn gekomen. In het planMER worden omgevings- en milieuaspecten onderzocht en de mogelijke (financiële) koppelingen met brede thema's die in de concept-RES naar voren zijn gekomen. Dit vormt de basis voor verdere afwegingen. De opgaven voor de energietransitie worden gekoppeld aan andere ruimtelijke en maatschappelijke opgaven in onze regio, waaronder klimaatadaptatie. De kwaliteit van de bodem is hier onderdeel van. Als regio doorlopen we onze RES-proces op de manier en de snelheid die nodig is om hierover zorgvuldig tot keuzes, afstemming en uitvoeringsafspraken te komen. De zoekgebieden voor wind en zon die in 2030 ingevuld moeten zijn, worden verankerd in het omgevingsbeleid van de gemeenten. Ook de provincie en de waterschappen bieden deze ruimte in hun beleid. Gemeenten maken of actualiseren beleid voor zonne- en/of windenergie en verankeren dit eveneens in hun omgevingsbeleid Voor alle opties voor duurzame warmte wordt een SWOT-analyse uitgevoerd. De resultaten daarvan dienen als input voor de scenario's en visie die op regionaal niveau worden opgesteld.	Verwijzing Hoofdstuk 2: Metropoolregio Eindhoven • De RES als hefboom voor andere regionale opgaven Koppeling aan andere opgaven. Hoofdstuk 4: Besparen-duurzame warmte-duurzame opwek • Duurzame opwek Beoordeling zoekgebieden op bredere thema's Hoofdstuk 2: Metropoolregio Eindhoven • De RES als hefboom voor andere regionale opgaven Koppeling aan andere opgaven. Hoofdstuk 4: Besparen-duurzame warmte-duurzame opwek • Duurzame opwek Met een planMER wordt nader onderzoek gedaan naar milieueffecten en koppeling met andere thema's om te kunnen komen tot een integrale gebiedsontwikkeling
2020-06-30	Waterschap Aa en Maas	Formeel	<i>Kijk verder dan alleen financiële koppelingen</i> In de zoekgebieden voor duurzame opwek wordt onder 3 'Energie ten dienste van andere opgaven en doelen' benoemd. Hier wordt gesteld onder de paragraaf over koppeling met landschapherstel dat energie hierbij een nadrukkelijk een financieringsmogelijkheid om andere opgaven te kunnen realiseren. Het gebruik van (tijdelijke) energie is een interessante koppelmogelijkheid met opgaven zoals watersysteemherstel, maar zeker niet de enige. Zo zijn er ook tastbare koppelingen mogelijk waarbij er aan beide kanten positieve effecten optreden. Zoals de toepassing van aquathermie uit oppervlaktewater in stedelijk gebied kan bij dragen aan het reduceren van hittestress, het zonnepanelen goed kunnen combineren met de teelt van schaduwgewassen en te droge of te natte landbouwgronden ingezet kunnen worden voor energiegebruik. Onze oproep is dan ook om de energie ten dienste van andere opgaven, breder in te steken dan alleen financieel. <i>Provinciale afstemming</i> Integraliteit is niet alleen belangrijk binnen de regio, maar ook binnen de provincie Noord-Brabant als geheel. Nu, in opmaat naar de RES 1.0, is het moment om actieve uitwisseling en afstemming tussen de RES'en te organiseren. Alleen dan kunnen de regio's tot een zo optimaal mogelijke invulling van het landschap komen en kan worden voorkomen dat er keuzes worden gemaakt waar we op de langere termijn last van krijgen. Bovendien staan de regio's in Noord-Brabant allen voor vergelijkbare opgaven en zijn zij gebaat bij het onderling uitwisselen van expertise, onderzoeksresultaten en best practices. Zo wordt in de verschillende regio's voor genomen nader onderzoek naar de effecten van zonne-energie op bodem en water te doen en heeft iedere regio de ambitie optimaal te willen inspelen op innovaties. Door samen te werken – wellicht licht hier een coördinerende rol voor de provincie Noord-Brabant – zou op deze onderwerpen niet alleen een efficiëntieslag, maar ook kwaliteitsverbetering behaald kunnen worden. <i>Houd rekening met de verduurzamingsopgave van de waterschappen</i> Voor het onderdeel participatie wordt in de concept RES aangegeven dat 50% lokaal eigendom wordt nagestreefd. Zoals benoemd in het Klimaatakkoord hebben de waterschappen hierin echter de bijzondere positie van zowel lokale optimaal als decentrale overheid met een verduurzamingsopgave, die bij de uitwerking van 50% lokaal eigendom dan ook in acht moet worden genomen. <i>Rol waterschap Aa en Maas</i> In de uitwerking van de RES 1.0 en de fasen daarna, in het bijzonder in de toekomstige gebiedsontwikkelingen, zien wij voor het waterschap een belangrijke rol met het oog op de koppelingen (energie ten dienste van andere opgaven), waterbeheer en aquathermie. Onder leidend principe 2 'een gezamenlijke opgave en iedereen draagt bij' wordt een regierol in de realisatie van de energietransitie voor gemeenten, provincie en waterschappen benoemd. Wij willen graag bijdragen aan de realisatie van de energietransitie, maar zien daarin voor onszelf geen regierol. Wel spelen we als waterschap, vanwege onze betrokkenheid bij drie RES'en (Noordooit Brabant, Metropoolregio Eindhoven en Hart van Brabant) graag een rol in de afstemming met deze regio's in relatie tot onze kerntaken.	In het kader van de PlanMER gaan wij zorgvuldig naar de zoekgebieden kijken, die uit de eerste analyse naar voren zijn gekomen. In het planMER worden omgevings- en milieuaspecten onderzocht en de mogelijke (financiële) koppelingen met brede thema's die in de concept-RES naar voren zijn gekomen. Dit vormt de basis voor verdere afwegingen. De opgaven voor de energietransitie worden gekoppeld aan andere ruimtelijke en maatschappelijke opgaven in onze regio. Er vindt regelmatig afstemming plaats met de provincie, de Brabantse regio's en met de buur regio's. Daarbij komt een breed scala aan onderwerpen aan de orde. Dit wordt meegenomen in het vervoltraject Dit wordt meegenomen in het vervoltraject	Hoofdstuk 2: Metropoolregio Eindhoven • DERES als hefboom voor andere regionale opgaven Koppeling aan andere opgaven. Hoofdstuk 4: Besparen-duurzame warmte-duurzame opwek • Duurzame opwek Het milieueffectrapport (planMER) helpt om alle (milieu en ruimtelijke) belangen en claims zichtbaar te maken en onderling af te wegen. Hoofdstuk 5: Stap voor stap naar uitvoering • Aanbeveling aan het rijk Met de andere Brabantse regio's en de provincie vindt afstemming plaats over de inhoud van de RES'en en over wat de rol van het Rijk moet zijn om tot uitvoering van de RES te komen. Er is een lijst met aanbevelingen en knelpunten opgesteld die vanuit de RES-regio's en de Provincie aan het Rijk is meegegeven. Hoofdstuk 3: Samen de energie ambitie realiseren • Financiële participatie: iedereen moet kunnen profiteren Model voor financiële participatie. Het model biedt ruimte voor lokaal maatwerk. Hoofdstuk 2: Metropoolregio Eindhoven • De RES als hefboom voor andere regionale opgaven Koppeling aan andere opgaven. Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren • Regionale samenwerking Hoofdstuk 4: Besparen-duurzame warmte-duurzame opwek • Duurzame opwek Onderzoek naar milieueffecten en bredere thema's.

2020-07-09	Gemeente Oirschot	Formeel <i>Samen de energie ambitie realiseren</i> De gemeenteraad kan zich grotendeels vinden in de hoofdlijnen van dit onderdeel van de concept-RES en merkt op: *onderzoek naar behoud/duurzaam gebruik huidige gasinfrastructuur (vanwege waterstof of andere 'milieuvriendelijke(re)' gassen) is belangrijk. *Verder betekent 'van het gas af' vaak dat er alternatieven worden ingezet waardoor het stroomverbruik (vaak grijs opgewekt) sterk stijgt; waarbij stroom minder efficiënt energie af geeft dan gas (er is meer energie in de vorm van elektriciteit nodig dan energie in de vorm van gas). Wat ons betreft blijven we aangekoppeld totdat dit efficiënter is en de schone opwekking van energie toereikend is voor de energiebehoefte. Aanvullingen voor dit onderdeel om mee te nemen naar RES 1.0: *RES als centrale regisseur om veranderingen op gang te brengen is op zichzelf prima, maar in de uitvoering zijn we vaak geneigd top-down te werken, terwijl uitvoerings-initiatieven de bottom-up zijn ontwikkeld beter gedragen zijn en een grotere kans van slagen hebben. Bij voorbeeld aan de slag met energie-scans en keukentafelgesprekken (uitgevoerd door lokale energie coöperaties die hierin veel expertise hebben) en vraag hoe je mensen kunt ondersteunen in de stappen die ze zelf graag zouden willen maken. De energietransitie moet hierdoor in de uitvoering niet aanvoelen als 'opgelegd' maar als een 'initiatief van ons allen'. Hier moet absoluut meer aandacht naar uit gaan. *Niet alleen kijken naar 'waar kan wat' maar 'just ook' 'wat hebben we nodig'. <i>Onze aanpak voor de (concept) RES</i> *Er is niet aangegeven of er een prioriteit geldt, dat zou bijvoorbeeld kunnen in de zin van volgorde van belang. Aanvullingen voor dit onderdeel om mee te nemen naar RES 1.0: - De koppelingen die onder punt d. genoemd worden wel kritisch bekijken. Maken we daar de RES daarmee niet 'groter' dan waarvoor hij bedoeld is? - Breng prioritering aan in verschillende onderdelen. - Het woord "vitale" onder d) is te breed interpreteerbaar (liever vervangen of aangevuld met bijvoorbeeld: veilig-schoon/duurzaam) - Bottom up ontwikkeling is belangrijk. - Betrek ook wijk- en dorpsraden. - Stappen die gezet moeten worden, gaan hand in hand met initiatiefnemers. Zij kunnen niets zonder ons, en wij niets zonder hen. Hierbij is een intensieve samenwerking nodig die van extensief naar intensief kan lopen naarmate de kansrijke toeneemt. Prioriteiten die wij geven (type en locatie) is daarmee ook afhankelijk van ontwikkelingen (dus niet alleen bij ons maar ook bij hen). Van het grootste belang is daarbij een vroegtijdige afstemming. Ruim hiervoor dus 2,5 m. ruimte voor in, nog voordat je plannen uitwerkt. <i>Besparing</i> - Wij vinden in deze fase van de ontwikkelingen besparing het belangrijkste item, nog belangrijker dan het opwekken zelf. Dat levert ook direct al voordeel op voor alle inwoners en dat is goed voor het draagvlak. Heel goed dat focus ligt op energie besparen, en dat daarna pas extra opwek volgt. - Te summer, welke sporen gaan we bewandelen? Welke partijen gaan we hierbij betrekken? enz. Dat hoeft geen uitvoering te zijn maar op zijn minst denkrichtingen. Aanvullingen voor dit onderdeel om mee te nemen naar RES 1.0: - Blijf die focus op besparing behouden. - Wij zouden toch willen plotten om een serieuze poging te doen om ook de besparingsopgaven te kwantificeren om het vrijblijvende eraf te halen. Kempen heeft ook gekwantificeerd dus zou moeten kunnen. Of desnoods niet in TWh maar bijvoorbeeld in isolatie-termen of investeringen in besparende maatregelen of ander kwantificeerbaar/meetbare doelstellingen. - Definitie van grootschalig en kleinschalig: grootschalig: waarschijnlijk vrijheid gestuurd, kleinschalig is gedragen vanuit participatie. - Een belangrijke vorm van elektrische energie besparing is om transitie van accu-auto's naar waterstof auto's te maken waarbij een tankstation netwerk in de MRE regio onontbeerlijk is (nu alleen in Helmond op de automotive campus). - Sluit meer aan bij kennis die er al is, ook bij bestaande organisaties. Faciliteer deze organisaties ook middels subsidies of geef hen een podium. - Pak hier ook vooral de rol op die je al hebt bij landelijke regelgeving. Denk aan registratieplicht en onderzoeksplicht. Faciliteer professionals door openstelling van subsidies en/of het geven van podium. Ga in overleg en bedenk samen oplossingen.	Ook de bestaande infrastructuur wordt in kaart gebracht in het kader van de RES. De mogelijkheden om gebruik te maken van de infrastructuur wordt meegenomen. We maken gebruik van de lokale kennis en initiatieven op het gebied van de energietransitie, voor alle thema's. We werken samen met vertegenwoordigers van lokale energie coöperaties, onder andere binnen de werkgroep Participatie & Eigendom. In het vervolg van de RES wordt steeds concreter invulling gegeven aan de leidende principes, de strategie en de concrete aanpak. Daarbij bekijken we ook welke prioriteiten kunnen worden gesteld. Het RES-proces richt zich op het uitwerken van de energietransitie en de opgaven, waarvan we nu denken dat deze hiermee zijn te koppelen. We maken gebruik van de lokale kennis en initiatieven op het gebied van de energietransitie, voor alle thema's. We werken samen met vertegenwoordigers van lokale energie coöperaties, onder andere binnen de werkgroep Participatie & Eigendom. Er is in de fase van de concept-RES geen generieke doelstelling voor het onderdeel besparing opgenomen. De besparingsaanpak wordt afgestemd op de doelgroep, de stakeholders en het gebouw. Deze aanpak wordt uitgewerkt in energiebesparingsplannen per doelgroep. Hierin wordt per doelgroep en soort gebouw in beeld gebracht welke besparingsaanpak (route, aanbod, communicatie) hier het beste bij aansluit en dus het grootste effect zal hebben. De aanpak wordt in het traject richting RES 1.0 vertaald in afspraken over samenwerking en ambities, met gemeenten en met stakeholders. We gaan in het kader van de RES verder aan de slag met de aanpak voor kleinschalige opwek. We maken gebruik van de lokale kennis en initiatieven op het gebied van de energietransitie, voor alle thema's. We werken samen met vertegenwoordigers van lokale energie coöperaties en andere partijen. We maken daarbij gebruik van/sluiten aan bij bestaande organisaties/structuren).	Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren - Regionale samenwerking Hoofdstuk 4: Besparen-duurzame warmte-duurzame opwek - Duurzame warmte De Regionale Structuur Warmte brengt vraag en aanbod in beeld, zodat op lokaal niveau vraag en aanbod aan elkaar kunnen worden gekoppeld. Hoofdstuk 5: Stap voor stap naar uitvoering - Doorkijk naar 2030 De uitdaging is nu om dit ook op het tactische en uitvoeringsniveau samen goed te organiseren tussen gemeenten, maar ook met maatschappelijke partners, die ook van de gemeenten vragen om eenduidig op te treden. De uitvoering is immers bij verschillende partijen belegd, op verschillende schaalniveaus (lokaal, subregionaal, regionaal). Hoofdstuk 1: Opgave en kader - Leidende principes en afwegingskader Afwegingskader en leidende principes. Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren - Regionale samenwerking Hoofdstuk 5: Stap voor stap naar uitvoering - Doorkijk naar 2030 De uitdaging is nu om dit ook op het tactische en uitvoeringsniveau samen goed te organiseren tussen gemeenten, maar ook met maatschappelijke partners, die ook van de gemeenten vragen om eenduidig op te treden. De uitvoering is immers bij verschillende partijen belegd, op verschillende schaalniveaus (lokaal, subregionaal, regionaal). Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren - Regionale samenwerking Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek - Besparen Inzet op 3 doelgroepen, besparen en kleinschalige opwek. Hoofdstuk 5: Stap voor stap naar uitvoering - Doorkijk naar 2030 De uitdaging is nu om dit ook op het tactische en uitvoeringsniveau samen goed te organiseren tussen gemeenten, maar ook met maatschappelijke partners, die ook van de gemeenten vragen om eenduidig op te treden. De uitvoering is immers bij verschillende partijen belegd, op verschillende schaalniveaus (lokaal, subregionaal, regionaal).
		Duurzame opwek - De gemeenteraad kan zich vinden in de hoofdlijnen. Opwek moet plaatsvinden op de plekken waar het ook daadwerkelijk gaat worden gebruikt t.b.v. efficiëntie en ter voorkoming van onnodig 'verlies'. - Goed te zien dat aanpak/ervaring in De Kempen meegenomen gaat worden in de rest van de MRE regio. We hadden echter verwacht dat op andere vlakken in de MRE op datzelfde niveau andere onderwerpen opgepakt zouden zijn (GeoThermie, besparing en andere alternatieven). Daar zien we helaas niets van terug. Duidelijk wordt nu ook dat de totale opgave niet alleen door zon/wind gerealiseerd kan/moet worden, maar dat dat breder is. Ook voor onze Kempengemeenten. - In samenvatting RES pagina 4: zin over landschappelijk gebied is tegenstrijdig. - Dile regio levert gemiddeld 0,67 TWh, MRE gaat voor 2 TWh, waarom een 3 keer zo hoge ambitie? Voldoen aan minimaal 0,67 TWh? - Duurzame opwek daar waar het wordt verbruikt. Aanvullingen voor dit onderdeel om mee te nemen naar RES 1.0: - Wij vinden dat er gebruik moet worden gemaakt van de uitgebreidere (constructieve) zonneladder van de natuur en milieu federaties (NMF's). De in het document gebruikte zonneladder vinden we te beperkt. Wij vinden dat de zonneladder strak moet worden toegepast in de uiteindelijke uitvoering. Om stroomnetwerken stabiel te houden en energie-opwekkers niet stil te laten staan op momenten dat het netwerk overbelast is willen we de rol van het opslaan in waterstof absoluut benadrukken en onderstrepen. Wij moeten als innovatieve regio laten zien wat wij allemaal kunnen met dit medium. (proeftuin). Wat zou het mooi zijn om waterstof auto's van onze inwoners gratis te laten rijden/rijden op de overcapaciteit van het netwerk! - Creëer als innovatieve regio proeftuinen voor nieuwe technieken voor duurzame opwek. We zijn de 'slimste regio'. - Zet in op de meest efficiënte invulling van duurzame energieopwekking. Een goede energiemix is belangrijk en houdt aandacht voor de verhouding tussen bijvoorbeeld wind en zon. - Kijk niet alleen naar welk type opwek waar kan komen maar vooral ook wat de ideale mix is (ook om kwetsbaarheid te minimaliseren) en zet vooral als brainportregio ook in op innovatieve opslagmethodes - Biogas/biomassa mits echt groen (van lokale restproducten). - Geel maatsregelen/afweging voor om de benikende uitval van 25% van de daken voor zonnepanelen te verliezen. - Er is in de conceptnotitie gesteld geen doelstelling te hebben op grootschalige opwekking van energie in landschappelijk gebied of op water: "nee tenzij", hoe rijmt dit met alle stellingen tot nu toe in dit stuk en met zoekgebieden? - Ga in gesprek met initiatiefnemers om hun enthousiasme te behouden en niet te frustreren. Initiatiefnemers hebben ook tijdsdruk. Neem de tijdsdruk ook mee in prioritering. - Zie ook eerdere opmerking m.b.t. contact initiatiefnemers.	Er wordt breed in kaart gebracht welke opties voor opwek en opslag haalbaar zijn binnen de energiestrategie voor onze regio. In de afweging wordt rekening gehouden met o.a. potentie en systeem efficiëntie. In het kader van de RES maken we gebruik maken van de kennis en ervaring die in de regio aanwezig is, o.a. in De Kempen. Het bod van 2 TWh is uitgangspunt voor de verdere concretisering richting RES 1.0. We bewaken de ruimtelijke kwaliteit door expliciet te streven naar: - maximale inzet op besparing, zuinig en meervoudig ruimtegebruik; - het benutten van de gebieds specifieke meekoppellansen; - waar mogelijk energievraag en -aanbod zo dicht mogelijk bij elkaar te houden; - het hanteren van de 'zonneladder' bij het bepalen van de locaties voor zonne-energie. Bij de verdere uitwerking van de zoekgebieden, waaronder ook het zoekgebied 'no-regret' voor opwekking van energie uit zon op daken en restgronden, wordt ook de toepassing van de zonneladder verder uitgewerkt. In het kader van de RES willen we gebruik maken van de kennis en technologie die in de regio aanwezig is. Er is o.a. contact gelegd met Brainport Development en de TU/e (Difer en EIREs) over nieuwe technologie en de concrete kansen die er nu al zijn. Dit verbinden we met de opgaven die voortkomen uit de thema's binnen de RES. Voor alle opties voor duurzame warmte wordt een SWOT-analyse uitgevoerd. De resultaten daarvan dienen als input voor de scenario's en visie die op regionaal niveau worden opgesteld. We brengen in beeld welke bestaande instrumenten kunnen worden ingezet om tot uitvoering te komen. Daarnaast geven we aan welke aanpassingen of aanvullingen in wet- en regelgeving, beleid en instrumentarium nodig zijn om ambities en plannen tot uitvoering te kunnen brengen.	Hoofdstuk 1: Opgave en kader - Leidende principes en afwegingskader Het proces naar RES 1.0 en verder Hoofdstuk 2: Metropoolregio Eindhoven - Toptechnologie regio Brainport: Inzet op energie-innovaties Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek - Focus op besparen - Nieuwe ontwikkelingen We blijven verbinding zoeken met innovaties. Die zullen een prominentere plek moeten krijgen in de vervolgstappen en bij de ontwikkeling van nieuw beleid. - Duurzame warmte - Duurzame opwek PlanvIER, verankering in omgevingsbeleid.

		Duurzame warmte • Te weinig richting gevend. Welke stappen, met wie (in plaats van bijvoorbeeld regionaal). Aanvullingen voor dit onderdeel om mee te nemen naar RES 1.0: • Warmte uit wegen moet niet worden vergeten! Iedere kans om een weg aan het warmnet te koppelen moet benut worden. • Zorg dat dit punt concreter wordt richting RES 1.0. Nu nog erg vrijblijvend, terwijl het een (groot) deel van de opgave betreft. • Creëer als innovatieve regio proeftuinen voor nieuwe technieken voor duurzame warmte. • Kijk zeer kritisch naar bodemwarmte en effecten op de bodem door geothermie. We hebben vernomen dat dit schadelijk kan zijn dus hier zal meer onderzoek naar gedaan worden en risico's moeten in beeld worden gebracht zodat hier een gedegen keuze over gemaakt kan worden. • Uitsluiten van bodembronnen die de aardlagen verstoren. Ook warmteopwekkingsplannen met aardwarmte zoals Helmond-Veghel doorbreken mogelijk aardlagen en verstoren hiermee waterhuishouding en veroorzaken sneller vervuiling grondwater. • Maak het concreter en geef meer richting.	Alle opties voor duurzame warmte worden meegenomen in een SWOT-analyse. Daarbij wordt aangegeven of deze een lokaal c.q. boven lokaal/regionaal karakter/potentie hebben. De resultaten daarvan dienen als input voor de scenario's en visie die op regionaal niveau worden opgesteld. De afstemming tussen regionaal en lokaal is uitgangspunt voor de aanpak van het thema duurzame warmte richting de RES 1.0. In de RES 1.0 geven wij inzicht in de mogelijke wisselwerking tussen lokale bronnen en de regionale bronnen en infrastructuur en welke scenario's voor warmtevoorziening er daarbij zijn. In het kader van de RES willen we gebruik maken van de kennis en innovatieve technologie die, o.a. in de regio, aanwezig is.	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wat is nieuw in de RES 1.0 Voor de warmtetransitie zijn de warmtebronnen en de warmtevraag verder in beeld gebracht in de Regionale Structuur Warmte en zijn er afspraken gemaakt over het vervolg. • Duurzame warmte
		Van strategie naar uitvoering De gemeenteraad kan zich vinden in de hoofdlijnen voor dit onderdeel. Aanvullingen voor dit onderdeel om mee te nemen naar RES 1.0: • Zet in op participatie, betrek inwoners, initiatiefnemers, ontwikkelaars, etc. Inwoners en stakeholders willen gehoord worden. Door ze te betrekken creëer je draagvlak. • Geef inwoners niet alleen de lasten, maar ook de lusten van de enorme veranderingen die er aan staan te komen. Dat is erigszins geregeld met de '50%-regeling'. Wij vinden dat dit zo concreet en aantrekkelijk mogelijk vorm moet krijgen voor onze inwoners(!). Nu kan een initiatiefnemer zelf de grootte van het compensatie-gebied kiezen en zelf een voorstel doen • Hoe de bewoners in dat gebied worden gecompenseerd. Dat kan in de uitvoering leiden tot ongelijkheid of willekeur bij de diverse projecten. Wij zouden het eerlijker vinden als een percentage van dit bedrag per definitie terecht komt bij fondsen waarmee woningen kunnen verduurzamen zonder dat de huren stijgen of ter financiering van de door onze inwoners gemaakte keukentafel-gespreksplannen n.a.v. de energietransitie. • Ook hier: concreet maken en duidelijke planning/tijdlijn en doelen formuleren. • Geef in de RES duidelijk aan wat regionaal opgepakt moet worden en wat lokaal geïmplementeerd moet worden. • Dat gebruik van aardwarmte (boringen) noot de drinkwaterlagen (waarvan de meerderheid in Nederland voor drinkwater van afhankelijk is en met de toenemende droogte door klimaatverandering nog belangrijker worden) op eerlijke wijze in gevaar mogen brengen. Dus ook geen vervuilde grond in mag lekken. • Vraag met de RES ook om behoud van salderingsregeling voor zonnepanelen. • Algemeen: Windenergie is efficiënter en minder investeringsintensief dan zonne-energie en verbruikt minder grondoppervlakte. Omdat de publieke opinie ten aanzien van windenergie meer afwijzend is geworden zijn de plannen in de 30 regio's samen aan het verschuiven van de verhouding 60-40 wind-zon naar 20-80 wind-zon. We moeten oppassen dat we door deze mogelijke verschuiving in de toekomst niet onevenredig veel kosten maken die de inwoners van onze regio's gaan opbrengen.	Om tot een succesvolle ontwikkeling én realisatie te komen van de RES streven wij naar maatschappelijk draagvlak en bewustzijn, onder andere door: - de opbrengsten, in bijvoorbeeld duurzame energie en/of geld, zoveel mogelijk ten goede te laten komen aan de inwoners, bedrijven en instellingen in onze regio, hetzij aan de ontwikkeling van de regio; - te zorgen dat de energietransitie voor iedereen haalbaar en betaalbaar is; - lokaal eigenaarschap van energieprojecten, waarbij we streven naar maximale lokale participatie. De komende periode richting RES 1.0 wordt dit verder uitgewerkt. Alle opties voor duurzame warmte worden meegenomen in een SWOT-analyse. We brengen in beeld welke bestaande instrumenten kunnen worden ingezet om tot uitvoering te komen. Daarnaast geven we aan welke aanpassingen of aanvullingen in wet- en regelgeving, beleid en instrumentarium nodig zijn om ambities en plannen tot uitvoering te kunnen brengen. Er wordt breed in kaart gebracht welke opties voor opwek en opslag haalbaar zijn binnen de energiestrategie voor onze regio. In de afweging wordt rekening gehouden met o.a. potentie en systeem efficiëntie.	Hoofdstuk 1: Opgeve en kader • Leidende principes en afwegingskader Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren • Regionale samenwerking • Participatie: Iedereen doet mee • Financiële participatie: Iedereen moet kunnen profiteren Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wat is nieuw in de RES 1.0 • Regionale Structuur Warmte Met een planMER wordt nader onderzoek gedaan naar milieueffecten en koppeling met andere thema's om te kunnen komen tot een integrale gebiedsontwikkeling Hoofdstuk 5: Stap voor stap naar uitvoering • Doorvertaling omgevingsbeleid • Aanbeveling aan het rijk • Doorkijk naar 2030

2020-07-14	Gemeente Best	Formeel	<i>Samen de energie ambitie realiseren</i> Gemeente Best onderschrijft het belang dat de regio gezamenlijk werkt aan de energietransitie. Daarnaast sluit het afstemmen met de subregio SGE aan bij de voorkeur die Best heeft voor de SGE samenwerking. Ook lokaal zijn steeds meer partijen betrokken bij de energietransitie. Zo werken we samen aan projecten met de lokale coöperatie Best Duurzaam en kunnen inwoners meedelen over belangrijke thema's. Volgens de gemeente Best is participatie zoals hierboven beschreven bij 1c belangrijk voor voldoende draagvlak in de samenwerking om zo samen de energieambitie te realiseren. Waar maatschappelijke partners en bedrijven nu al zijn betrokken, zal er in het vervolg traject naar de RES 1.0 ook meer ruimte komen voor inwonerparticipatie. Kanttekeningen: • Tijdsdruk mag niet ten koste gaan van kwaliteit en draagvlak. Er is tijd nodig om inwoners tijdig en goed te betrekken en te laten participeren (informeren, draagvlak en bewustzijn creëren, motiveren en stimuleren), zeker omdat door Covid-19 de communicatie over de concept-RES anders vormgegeven moest worden. De gemeente maakt zich dan ook zorgen over de haalbaarheid van de planning. • Aandacht voor het betrekken van jongeren. De energietransitie is van groot belang voor de volgende generatie. Het betrekken van jongeren verdient dan ook de aandacht bij de totstandkoming van de RES op zowel lokaal, regionaal als landelijk niveau. Dit kan onder andere door hen te betrekken in participatietrajecten, alsmede via educatie en voorlichting.	De zorgvuldigheid in termen van kwaliteit en draagvlak staat voorop in de aanpak voor de RES. Ook jongeren betrekken we actiever bij de energiestrategie. Zo gaan we op regionaal niveau in gesprek met Jong RES over hun betrokkenheid bij de energietransitie.	Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren • Regionale samenwerking • Participatie: iedereen doet mee Jong RES heeft zitting in de adviesgroep van de stakeholders.
			<i>Onze aanpak voor de (concept) RES</i> Gemeente Best staat achter de aanpak zoals die hierboven is beschreven. Daarnaast kan Best zich vinden in de genoemde leidende principes als afwegingskader. Dit afwegingskader is juist belangrijk bij de integrale aanpak van duurzame energieopwekking, om in het groter geheel meer doelen te kunnen behalen. Leefbaarheid heeft daarbij absolute prioriteit met het behoud van specifieke kenmerken van Best en natuur als kernpunten.	In het vervolg van de RES wordt steeds concreter invulling gegeven aan de leidende principes, de strategie en de concrete aanpak. We houden daarbij rekening met de specifieke kenmerken van onze regio.	Hoofdstuk 1: Opgeve en kader • Leidende principes en afwegingskader Hoofdstuk 2: Metropoolregio Eindhoven • Verschillen maken onze regio Sterk
			<i>Besparing</i> De energie die niet wordt verbruikt, hoeft ook niet te worden opgewekt. Gemeente Best onderschrijft dan ook het belang van besparing op energieverbruik en CO2 met daarbij tevens nadrukkelijke aandacht voor de stimulering van kleinschalige energieopwekking als een belangrijk onderdeel in de energietransitie. Om meer besparing te realiseren is bewustzijn en gedragsverandering nodig. De energietransitie vraagt veel van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Zij moeten hun gedrag aanpassen of zelf hun gebouwen verduurzamen, wat vaak een grote stap buiten hun comfortzone is. Door als gemeente het goede voorbeeld te geven, kunnen we niet alleen zelf stappen zetten maar ook anderen beter ondersteunen in dit ingrijpende proces. Er lopen nu al een aantal projecten in Best om hier meer aandacht aan te geven, zoals het Energieloket, De Groene Zone en een overkoepelende communicatiestrategie. Door mensen bewust te maken van de impact die zij met hun gedrag hebben, kan er meer energie en CO2 bespaard worden. Daarom zet gemeente Best de komende jaren hier nog meer op in, ook in samenwerking met andere partners, zoals de Taskforce Duurzaamheid. Kanttekeningen: • Energiebesparing en kleinschalige opwek wél onderdeel bod Besparing is één van de moeilijkste opgaven. Om met energiebesparing en kleinschalige opwek resultaat te behalen, zijn inspanningen nodig van o.a. inwoners en bedrijven. Voor het draagvlak is het essentieel dat deze resultaten dan ook concreet onderdeel uitmaken van het bod.	Wij zetten als regio maximaal in op besparing. Door een combinatie van het beperken van de energievraag, duurzame warmtevoorziening en gebouwgebonden energieopwekking is CO2-uitstoot maximaal te reduceren. De besparingsaanpak wordt in de fase richting RES 1.0 afgestemd op de doelgroep, de stakeholders en het gebouw. De aanpak wordt uitgewerkt in energiebesparingsplannen per doelgroep. Hierin wordt per doelgroep en soort gebouw in beeld gebracht welke besparingsaanpak (route, aanbod, communicatie) hier het beste bij aansluit en dus het grootste effect zal hebben. De aanpak wordt in het traject richting RES 1.0 vertaald in afspraken over samenwerking en ambities, met gemeenten en met stakeholders. Het bevorderen van kleinschalige opwek wordt meegenomen in de aanpak.	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Besparen Focus op besparen, 3 doelgroepen, industrie kleinschalige opwek.
			<i>Duurzame opwek</i> Gemeente Best onderschrijft van harte de focus op maximaal behoud van ruimtelijke kwaliteit en de no-regret maatregelen die aansluiten bij de zonneladder. De regio heeft in drie stappen veiligheidsmarges ingebouwd in het bod van 2TWh: 1. Intensiteitscategorieën: Als eerste wordt er rekening gehouden met de intensiteit van de zoekgebieden die verschilt per categorie. Zo wordt maar een klein percentage van de totale oppervlakte van een categorie meegerekend als opwekmogelijkheden; 2. Haalbaarheid voor 2050: Vervolgens wordt er rekening gehouden met de haalbaarheid van de zoekgebieden voor 2050. Daardoor wordt een klein deel van potentie van stap 1 meegenomen als potentie voor het bod; 3. Bod regio: Het bod van onze regio van 2TWh is significant lager dan de potentie die uit stap 2 komt. Daarmee is er op verschillende manieren rekening gehouden met de opwekpotentie in de regio en heeft Best vertrouwen in het bod van 2TWh. Kanttekeningen • De lokale visie is leidend in gemeente Best Momenteel wordt de lokale visie voor energieopwekking in het buitengebied van Best opgesteld. Best geeft vorm aan deze visie door in gesprek te gaan met inwoners, organisaties en ondernemers. Hieronder staat een uitbreiding van de voorlopige visie voor zonnenvelden (links) en windturbines (rechts). Participatie en besluitvorming moeten hierop nog plaatsvinden zodat daarna duidelijk wordt of deze locaties blijven. De gemeenteraad van Best heeft aangegeven dat deze visie bepalend is. • Haalbaarheid zoekgebieden niet kansrijk We verwachten dat de haalbaarheid voor delen van het genoemde zoekgebied in Best voor de opwek van duurzame energie niet kansrijk is. Energieopwekking in combinatie met natuurontwikkeling is hier niet mogelijk, omdat de natuur in Het Groene Woud al grotendeels ontwikkeld is. Er is reeds sprake van ingerichte natuur binnen het Natuur Netwerk Brabant. Een ander belangrijk argument is dat dit gebied centraal ligt in het landschappelijk en cultuurhistorisch geladen Van Gogh Nationaal Park en het door het Rijk aangewezen cultuurhistorisch waardevolle wederopbouwgebied De Scheeken. Deze en andere cultuurhistorische waarden zijn op dit moment niet meegenomen in de zoekgebieden van de concept RES. Het is belangrijk in de RES 1.0 wel wordt meegenomen. In de atterbegebieden rondom Het Groene Woud is onder kwalitatieve voorwaarden energieopwekking mogelijk of afweegbaar. Dit zal echter geen significante bijdrage zijn aan het RES bod, maar eerder kleinschalig en op ingepaste gebieden. • Criteria niet voldoende getoetst in Best Wij zijn van mening dat de criteria die genoemd zijn onder 2c niet voldoende en zorgvuldig zijn getoetst aan het in Best opgenomen zoekgebied. Dit heeft impact op de kaarten die de potentie voor duurzame opwek weergeven. Uit eigen onderzoek blijkt dat windmolens hier slechts zeer beperkt mogelijk zijn.	In het kader van de PlanMER gaan wij zorgvuldig naar de zoekgebieden voor grootschalige opwek kijken, die uit de eerste analyse naar voren zijn gekomen. Die gebieden zijn naar voren gekomen, rekening houdende met wetgeving die andere gebieden uitsluit. In het planMER worden omgevings- en milieuaspecten onderzocht en de mogelijke (financiële) koppelingen met brede thema's die in de concept-RES naar voren zijn gekomen. Dit vormt de basis voor verdere afwegingen.	Hoofdstuk 1: Opgeve en kader • Leidende principes en afwegingskader Hoofdstuk 2: Metropoolregio Eindhoven • Koppeling aan andere opgaven Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wat is nieuw in de RES 1.0 Met een planMER is nader onderzoek gedaan naar milieueffecten en koppeling met andere thema's om te kunnen komen tot een integrale gebiedsontwikkeling
			<i>Duurzame warmte</i> De gemeente Best vindt het belangrijk dat ook voor duurzame warmte gemeente overstijgende kansen worden meegenomen. De RSW dient als een goede basis die we in Best gebruiken als input voor de lokale Transitie Visie Warmte. De voortgang van de lokale aanpak gaat gezamenlijk op met de ontwikkeling van de RSW waarover tussentijds wordt afgestemd met de regio. Kanttekening: • Lokale Transitie Visie Warmte leidend in Best Waar de RSW als goede basis dient, zal de Transitie Visie Warmte leidend zijn voor gemeente Best. Hierin worden specifieke kenmerken van gemeente Best meegenomen, zoals lokale kennis en koppelkansen. Zo moeten ook de SWOT-analyse van de warmtebronnen en de gemeten energiepotenties uit de RSW nog verder vertaald worden naar lokale inzichten in de gemeente Best. Het zou kunnen dat daar door de potentie lokaal lager uitvalt.	De afstemming tussen regionaal en lokaal is uitgangspunt voor de aanpak van het thema duurzame warmte richting de RES 1.0. In de RES 1.0 geven wij inzicht in de mogelijke samenwerking tussen lokale bronnen en de regionale bronnen en infrastructuur en welke scenario's voor warmtevoorziening er daarbij zijn.	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Duurzame warmte • Regionale Structuur Warmte.

		<i>Von strategie naar uitvoering</i> Gemeente Best vindt het belangrijk dat er zowel regionaal als lokaal draagvlak is voor de gemaakte afspraken. In het kader van samenwerking is de gemeente Best het daarnaast eens dat regionale plannen ook met andere regio's afgestemd dienen te worden. Kanttekeningen: • Tijdsdruk mag niet ten koste gaan van kwaliteit en draagvlak. Ook voor dit onderdeel geldt dat de haalbaarheid van de planning de gemeente Best zorgen baart. De tijdsdruk mag niet ten koste gaan van kwaliteit en draagvlak. De terugkoppeling van PBL staat gepland voor februari 2021. Als op dat moment pas bekend wordt dat het bod niet voldoet, en er grote aanpassingen nodig zijn, komt het proces in het gedrang. Waar in de concept RES veel zaken regionaal zijn afgestemd, moet dit proces lokaal nog grotendeels worden opgestart. Lokale nuancerings en bestuurlijke keuzes zijn belangrijk om tot een gedragen RES 1.0 te komen. Daarom is een tijdige terugkoppeling gewenst, zodat er voldoende tijd is om dit proces zorgvuldig te doorlopen. • Ook buiten regio kansen benutten. In het kader van samenwerking vindt de gemeente Best naast regio overstijgende afstemming, het ook belangrijk dat we kansen buiten de regio benutten. Hierbij is afstemming met regionale en provinciale ruimtelijke opgaven en planambities belangrijk. Besproken is om objectief over de grenzen heen te kijken op basis van landschappen en locaties. Inbrek is geen afwenteling maar een integrale analyse op provinciaal, en beter nog landelijk, niveau. Een integrale analyse, die niet eendimensionaal (energieopwekking) maar multidimensionaal kijkt. Daarom stellen wij dat de concept-RES'en van de vier Brabantse regio's op elkaar moeten worden afgestemd, voordat er over wordt besloten. Landschapskwaliteiten dienen leidend te zijn bij de aanwijzing en inrichting van grootschalige opweklocaties. Dit kan betekenen dat er in de ene regio meer ruimte wordt geboden voor windturbines en in een andere regio bijvoorbeeld natuurgebieden worden uitgesloten. Provinciale doelen, zoals met Van Gogh Nationaal Park, en Rijksdoelen zoals met het wederopbouwgebied De Scheeken, dienen daarbij te worden gewogen.	De zorgvuldigheid in termen van kwaliteit en draagvlak staat voorop in de aanpak voor de RES. Er vindt regelmatig (tussentijds) afstemming plaats met provincie, de Brabantse regio's en met de andere buurregio's. De provincie vervult hierin een coördinerende rol. In de RES worden gezamenlijke randvoorwaarden meegegeven richting het Rijk.	Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren • Regionale samenwerking Hoofdstuk 5: Stap voor stap naar uitvoering • Doorvertaling omgevingsbeleid De RES 1.0 wordt verankerd in het omgevingsbeleid van de gemeenten, provincies en waterschappen. • Aanbeveling aan het rijk Met de andere Brabantse regio's en de provincie vindt afstemming plaats over de inhoud van de RES'en en over wat de rol van het Rijk moet zijn om tot uitvoering van de RES te komen. Er is een lijst met aanbevelingen en knelpunten opgesteld die vanuit de RES-regio's en de Provincie aan het Rijk is meegegeven. • Doorkijk naar 2030 De uitdaging is nu om dit ook op het tactische en uitvoeringsniveau samen goed te organiseren tussen gemeenten, maar ook met maatschappelijke partners, die ook van de gemeenten vragen om eenduidig op te treden. De uitvoering is immers bij verschillende partijen belegd, op verschillende schaalniveaus (lokaal, subregionaal, regionaal).
--	--	--	--	--

2020-07-14	Gemeente Waalre	formeel	1. De gemeenteraad kan zich vinden in de hoofdlijnen van de concept-RES. 2. De gemeenteraad het met name van belang vindt dat verwachtingen naar onze inwoners goed worden gemanaged en dat het proces van transitie, zowel op het punt van besparing, warmte als grootschalige opwek, zoveel mogelijk met en voor onze inwoners vormt krijgt.		Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren • Regionale samenwerking • Participatie: Iedereen doet mee
			1. <i>standpunt college 'Samen de energie ambitie realiseren'</i> Wij vinden het erg belangrijk dat alle belanghebbenden op een goede en transparante manier betrokken worden bij de totstandkoming van de RES. Wij hechten grote waarde aan een zorgvuldig proces en de daadwerkelijk implementatie hiervan. Wij zien tot nog toe dat maatschappelijke partners en het bedrijfsleven in het proces hun inbreng kunnen leveren. Tot op heden is de inbreng van onze inwoners echter beperkt gebleven. Voor het weldagen van de RES, moeten onze inwoners og een transparante en zorgvuldige wijze meegenomen worden. In het vervolgtraject naar de RES 1.0 van de RES vinden wij het essentieel dat onze inwoners goed meegenomen worden en kunnen bijdragen aan een gedragen RES. Hierbij is verwachtingenmanagement erg belangrijk: goed borgen wat, wanneer en hoe onze inwoners kunnen en mogen participeren in het proces en welke invloed zij hebben op het resultaat. Dit kan bijvoorbeeld middels een plan van aanpak per wijk of buurt. Ook in de fase van concrete uitvoering van strategie naar realisatie van projecten is communicatie een onlosmakelijk en cruciaal onderdeel. Recentelijk hebben wij een communicatiestrategie duurzaamheid opgesteld, die wij de komende maanden concretiseren naar een strategisch communicatieplan. Thema's zoals de energiestrategie maken een belangrijk onderdeel uit van onze communicatiestrategie en -plan. Een belangrijke voorwaarde voor het slagen van de RES is dat het betaalbaar en haalbaar is. Wij constateren dat hier in de RES rekening mee wordt gehouden en dat dit belangrijke uitgangspunten zijn. Wij onderschrijven dit en benadrukken dat betaalbaarheid en haalbaarheid voor onze inwoners de pijler is voor een succesvolle energietransitie. Iedereen moet kunnen meedoen. De RES is belangrijke input voor de omgevingsvisies en -plannen die gemeenten aan het maken zijn. Om het klimaatkkoord tot een succes te maken, is het van cruciaal belang dat de RES in de omgevingsvisie en desduitsvloeiende omgevingsplannen vertaald en geborgd worden. Wij zijn druk bezig met de ontwikkeling van de Waalse omgevingsvisie. Via een iteratief proces zal de RES hierin goed vertaald en verankerd worden.	De ambitie is om in de Metropoolregio Eindhoven een RES te maken die gezamenlijk gedragen is, die gebiedsgericht is en die energieprojecten verbindt aan andere ruimtelijke, infrastructurele of sociale opgaven. In de periode voorafgaand aan deze concept-RES zijn de diverse partijen op verschillende momenten geïnformeerd en geconsulteerd/bevraagd over en meegenomen in de achtergrond, de opgave en het proces van de RES. In het proces naar de RES 1.0, in de 2e helft van 2020 en in de 1e helft van 2021, gaan we concreter - regionaal en lokaal - in gesprek met partners, inwoners en belanghebbenden over locaties, projecten en activiteiten. Voor de verschillende thema's.	Hoofdstuk 2: Metropoolregio Eindhoven • De RES als hefboom voor andere regionale opgaven Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren • Regionale samenwerking • Participatie: Iedereen doet mee Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wat is nieuw in de RES 1.0 Met een planMER is nader onderzoek gedaan naar milieueffecten en koppeling met andere thema's om te kunnen komen tot een integrale gebiedsontwikkeling. Hoofdstuk 5: Stap voor stap naar uitvoering • Doorvertaling omgevingsbeleid • Aanbeveling aan het rijk • Doorkijk naar 2030
			2. <i>standpunt college 'Onze aanpak voor de concept RES'</i> Wij ondersteunen de aanpak zoals in de RES beschreven en hechten aan het openhouden van zoveel mogelijk opties. Het is belangrijk om geen opties op voorhand uit te sluiten, waardoor deze in de toekomst niet meer ingezet kunnen worden: de opgave is daarvoor te groot en complex. We gaan aan de slag met bewezemaatregelen die we nu kunnen nemen en spelen in op innovaties die gaande de rit zich aandoen. Daarbij zetten we in op de innovatiekracht die onze regio rijk is en maken we de vertaling naar nieuwe maatregelen en oplossingen. We voorkomen de inzet op maatregelen die geen zin hebben. Wij hechten aan solidariteit in de regio. Dit betekent geen 'free rider' gedrag. Iedereen moet bijdragen. Alle gemeenten, dus ook Waalre, draagt naar (vormen) bij aan de RES en de realisatie daarvan. Dit betekent dat wij bijdragen aan de uitvoering die past bij de maat en schaal van onze gemeente zowel vanuit landschappelijk als financieel oogpunt, maar ook vanuit organisatorisch perspectief (kennis en capaciteit). Aandacht voor ruimtelijke kwaliteit vinden wij een belangrijk uitgangspunt voor het bod richting de rijksoverheid. We zien dat dit uitdrukkelijk is meegenomen voor het onderdeel grootschalige opwek. Wij onderschrijven dat de ruimtelijke kwaliteit minimaal wordt behouden. We gaan als gemeente Waalre concreet aan de slag, waarbij een zorgvuldige ruimtelijke inpassingen van zon- en windenergieprojecten uitgangspunt is. De energietransitie biedt kansen voor onder meer het versterken van de regionale en lokale economie, de werkgelegenheid, het stimuleren van innovatie en natuur- en landbouwontwikkeling. Waalre ziet de energietransitie als opgave waar kansen mee zijn gecombineerd. Gebruik deze kansen om bewustwording bij inwoners te creëren, maar bijvoorbeeld ook om agrariërs te helpen met het genereren van aanvullende financiële middelen. Bestuurslijk en maatschappelijk draagvlak zullen wij in de uitvoering voor elkaar moeten krijgen. Het meenemen en -krijgen van onze inwoners kan alleen als we dit transparant doen met veel aandacht voor inwoners. Wij benadrukken nogmaals dat dit thema in het vervolgtraject van groot belang is, maar tegelijk ook complex en lastig is. Wij hechten zwaar aan het leidende principe van maatschappelijke draagvlak voor de RES en bewustwording bij onze inwoners. De energietransitie is noodzakelijk om in onze toekomstige behoeftes te voorzien en de gevolgen van klimaatverandering te minimaliseren.	We zetten als eerste in op no-regret maatregelen en we geven randvoorwaarden aan richting Rijk en provincie die nodig zijn om dat mogelijk te maken. Ook innovatieve oplossingen worden meegenomen. Er wordt breed in kaart gebracht welke opties voor opwek en opslag haalbaar zijn binnen de energiestrategie voor onze regio. In de afweging wordt rekening gehouden met o.a. potentie en systeem efficiëntie en wordt afstemming gezocht met andere partijen. In het planMER worden omgevings- en milieuaspecten onderzocht en de mogelijke (financiële) koppelingen met brede thema's die in de concept-RES naar voren zijn gekomen. Iedere gemeente is verantwoordelijk voor een deel van de opgave. Voor elke gemeente gelden dezelfde regels en verwachtingen. Alle gemeenten dragen naar vermogen bij aan de RES en de realisatie daarvan. We bewaken de ruimtelijke kwaliteit door expliciet te streven naar: - maximale inzet op besparing, zuinig en meervoudig ruimtegebruik; - het benutten van de gebiedsspecifieke meekoppellkansen; - waar mogelijk energievraag en -aanbod zo dicht mogelijk bij elkaar te houden; - het hanteren van de 'zonneladder' bij het bepalen van de locaties voor zonne-energie. De ambitie is om in de Metropoolregio Eindhoven een RES te maken die gezamenlijk gedragen is, die gebiedsgericht is en die energieprojecten verbindt aan andere ruimtelijke, infrastructurele of sociale opgaven. In het proces naar de RES 1.0, in de 2e helft van 2020 en in de 1e helft van 2021, gaan we concreter - regionaal en lokaal - in gesprek met partners, inwoners en belanghebbenden over locaties, projecten en activiteiten. Voor de verschillende thema's.	Hoofdstuk 1: Opgave en kader • Leidende principes en afwegingskader Hoofdstuk 2: Metropoolregio Eindhoven • De RES als hefboom voor andere regionale opgaven Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wat is nieuw in de RES 1.0 Met een planMER is nader onderzoek gedaan naar milieueffecten en koppeling met andere thema's om te kunnen komen tot een integrale gebiedsontwikkeling. Hoofdstuk 5: Stap voor stap naar uitvoering • Doorvertaling omgevingsbeleid • Doorkijk naar 2030

		3. Standpunt college 'Besparing' Wij constateren dat energiebesparing een groot en complex vraagstuk is en een ingewikkelde en kostbare opgave in de uitvoering. We hebben hierin echter relatief weinig te kiezen; wij zullen als regio en lokale overheden de focus hierop moeten leggen. Het maken van een regionale energiebesparingsplan met daaraan gekoppeld voldoende financiële middelen en uitvoeringskracht, zien wij als belangrijke voorwaarde om de uitvoering op lokaal niveau te initiëren. In het vervolgtraject naar de RES 1.0 en de uitvoering van de RES zelf, moet een grote nadruk en focus zijn op dit thema. Het energiebesparingsplan en de uitvoerbaarheid daarvan is een essentieel onderdeel om de RES-doelen te realiseren. De toepassing van kleinschalige opwek vinden wij belangrijk, maar dit mag niet ten koste gaan van de besparingsmogelijkheden voor warmtereductie in woningen. Wij zien goede aanknopingspunten om de isolatieopgave gezamenlijk op te pakken om haalbaar en betaalbare besparing te realiseren. Gezamenlijk aanpak is nodig om te zorgen voor haalbare en betaalbare besparingsmogelijkheden voor onze inwoners. Hierbij zien wij het regionale zonnepanelenproject de Groene Zone als voorbeeld voor een regionaal isolatieprogramma (particulier- en huurwoningen) die lokaal door gemeenten wordt uitgerold. Door de handen in één te slaan zorgen we voor regionale slagkracht, maken we het tastbaar en concreet en ontzorgen wij onze inwoners op lokaal niveau. We onderzoeken hoe we al dan niet op regionaal niveau financiële prikkels kunnen inzetten om te stimuleren dat huishoudens gewenste maatregelen gaan nemen.	De besparingsaanpak wordt afgestemd op de doelgroep, de stakeholders en het gebouw. Deze aanpak wordt uitgewerkt in energiebesparingsplannen per doelgroep. Hierin wordt per doelgroep en soort gebouw in beeld gebracht welke besparingsaanpak (route, aanbod, communicatie) hier het beste bij aansluit en dus het grootste effect zal hebben. De aanpak wordt in het traject richting RES 1.0 vertaald in afspraken over samenwerking en ambities, met gemeenten en met stakeholders.	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wat is nieuw in de RES 1.0 De energie bespaarplannen voor wonen, bedrijven en maatschappelijk vastgoed zijn verder uitgewerkt. Hiermee geven we handvatten aan de gemeenten om inwoners en bedrijven te ondersteunen en te stimuleren om energie te besparen. • Besparen Hoofdstuk 5: Stap voor stap naar uitvoering • Doorvertaling omgevingsbeleid • Doorkijk naar 2030 De uitdaging is nu om dit ook op het tactische en uitvoeringsniveau samen goed te organiseren tussen gemeenten, maar ook met maatschappelijke partners, die ook van de gemeenten vragen om eenduidig op te treden.
		4. Standpunt college 'Duurzame opwek' Wij steunen de geschetste aanpak en zijn van mening dat de ambitie om 2TWh aan duurzame opgewekte elektriciteit in 2030 te realiseren, realistisch en haalbaar is. Met de potentiële zoekgebieden kan circa 5 TWh aan duurzame elektriciteit worden opgewekt. Het bod gaat uit van het realiseren van circa 20% van deze zoekgebieden. Op basis hiervan achten wij het conceptbod van de regio voor grootschalige opwek wil realistisch en haalbaar. Door het uitvoeren van de regionale planMER wordt de haalbaarheid en impact van de verschillende zoekgebieden zichtbaar. Samen met de omgeving geven wij als gemeente uiteindelijk concreet en lokaal invulling aan deze zoekgebieden in de vorm van realiseerbare projecten. Het realiseren van concrete projecten moet in onze ogen gebeuren door en met onze inwoners en lokale stakeholders. Alleen op deze manier krijgen we de lokale gemeenschap mee. De gemeente Waalre gaat haar inwoners maximaal in positie brengen door lokaal eigenaarschap van zon- en windenergieprojecten zo veel als mogelijk te faciliteren.	Dit wordt onderschreven. In het planMER worden omgevings- en milieuaspecten onderzocht en de mogelijke (financiële) koppelingen met brede thema's die in de concept-RES naar voren zijn gekomen. Dit vormt de basis voor verdere afwegingen en uitwerkingen.	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wat is nieuw in de RES 1.0 • Duurzame opwek • Na de RES 1.0
		5. Standpunt college 'Duurzame warmte' Wij onderschrijven het belang mee te werken aan de overstap op een toekomstbestendige warmtevoorziening door de inzet van duurzame warmtebronnen. Daarbij merken wij op dat praktisch gezien er weinig beschikbaar is zowel qua warmtebronnen als opslagmogelijkheden. Dit onderstreept nogmaals de urgentie om vol in te zetten op het verminderen van de warmtevraag door middel van isolatie van woningen en gebouwen. Wij hedden er aan dat bij omschakeling naar duurzame warmtebronnen het nemen van isolatiemaatregelen een intrinsiek onderdeel vormt. Een aanvullende reden om sterk in te zetten op isolatie is dat de beschikbaarheid van warmte veelal in de vorm van Laagtemperatuur Verwarming (LTV) (temperaturen tot maximaal 45°C) is. Een voorwaarde om LTV te kunnen toepassen is dat de gebouwschil voldoende goed geïsoleerd is. De beschikbare warmte is veelal van lage temperatuur, waarvoor het grootschalig isoleren van de bestaande bouwvoorraad noodzakelijk is. Isoleren is een 'no regret' maatregel, die nu genomen kan en moet worden om de warmtevraag te reduceren en laagtemperatuurverwarming op grote schaal mogelijk te maken. Daarbij is het van groot belang om de vertaling te maken naar onze inwoners. Hoe concreter, betaalbaarder en realistischer we deze vertaling kunnen maken, hoe beter inwoners en corporaties in staat en bereid zijn om maatregelen te nemen.	Dit wordt onderschreven. We zetten in de RES volop in op besparing, o.a. door het treffen van isolatiemaatregelen.	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wat is nieuw in de RES 1.0 • Besparen • Duurzame warmte
		6. Standpunt college 'Van strategie naar uitvoering' De grootste uitdaging van deze energietransitie is maatschappelijk draagvlak en het laten participeren van en organiseren van eigenaarschap voor al onze inwoners. Wij vragen uitdrukkelijk aandacht voor deze sociale exercitie, waarbij transparantie, in gesprek gaan en lokaal eigenaarschap belangrijke elementen zijn. In dit kader heeft de gemeenteraad van Waalre recentelijk beleidsregels vastgesteld, waarmee maximale participatie in de vorm van lokaal eigenaarschap in zon- en windenergieprojecten wordt geborgd/gestimuleerd. Wij benadrukken dat het van groot belang is dat voor het succesvol uitvoeren van de RES voldoende financiële middelen, menskracht, juiste instrumentarium en kennis beschikbaar komt, zodat gemeenten de regie kunnen pakken en voeten geven aan de energietransitie. Brede ondersteuning vanuit het Rijk en de provincie is nodig voor een succesvolle uitvoering van de RES op lokaal niveau. Wij gaan er vanzelfsprekend vanuit dat het Rijk de lokale overheden langdurig en consistent ondersteunt in de uitvoering. Van de provincie Noord-Brabant verwachten wij dat zij samen met de drie Brabantse regio's en gemeenten hard blijft werken om de RES en de uitvoering van de RES een succes te maken. Het recente Coalitieakkoord van de provincie is hierin leidend en geeft ons houvast voor de samenwerking op de lange termijn. Tot slot missen we een prominente rol voor de ontwikkeling van het regionale energiebesparingsplan. Wij pleiten voor een prominente rol, focus en een vervolg op korte termijn. Het regionale energiebesparingsplan moet met prioriteit worden opgepakt en moet onderdeel zijn van de eerstvolgende stappen (genoemd onder 6g van de hoofdlijnennotitie) die na de concept-RES opgepakt worden.	Om tot een succesvolle ontwikkeling én realisatie te komen van de RES streven wij naar maatschappelijk draagvlak en bewustzijn, onder andere door: - de opbrengsten, in bijvoorbeeld duurzame energie en/of geld, zoveel mogelijk ten goede te laten komen aan de inwoners, bedrijven en instellingen in onze regio, hetzij aan de ontwikkeling van de regio; - te zorgen dat de energietransitie voor iedereen haalbaar en betaalbaar is; - lokaal eigenaarschap van energieprojecten, waarbij we streven naar maximale lokale participatie. Wij streven ernaar om in de RES op een zorgvuldige manier tot keuzes, afstemming en uitvoeringsafspraken te komen. We brengen in beeld welke bestaande instrumenten kunnen worden ingezet om tot uitvoering te komen. Daarnaast geven we aan welke aanpassingen of aanvullingen in wet- en regelgeving, beleid en instrumentarium, kennis, menskracht e.d. nodig zijn om ambities en plannen tot uitvoering te kunnen brengen. We zetten als regio vol in op besparing.	Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren • Regionale samenwerking • Participatie: Iedereen doet mee • Financiële participatie: Iedereen moet kunnen profiteren Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wat is nieuw in de RES 1.0 • Besparen

2020-07-15	Gemeente Bladel	formeel	1. <i>Samen de energie ambitie realiseren</i> Gemeenteraad Bladel stemt in met de standpunten van hoofdstuk 1 2. <i>Onze aanpak voor de (concept)- RES</i> Standpunt gemeenteraad Bladel: - Wij missen concretisering van punt 2b-4. Graag zien wij hier dat de energietransitie als kans wordt gezien voor het versterken van een economisch en ecologisch vitale regio. In onze optiek zou energieopwekking namelijk een bijdrage moeten leveren aan lokale maatschappelijke doelstellingen in de brede zin van het woord. - In navolging van bovenstaande zien wij bij punt 2c graag dat gekozen wordt voor de stelling 'kwalitatieve bijdrage aan ruimtelijke kwaliteit'. Dit sluit ons inziens ook beter aan bij hoofdpunt 2d. - Wij zien graag dat bij 4d de vier punten worden samengevat in drie punten voor een meer kernachtige boodschap. Dit zou bijvoorbeeld kunnen door agrarische economie onder de overige economie te scharen. - Ons inziens moet de stelling worden opgenomen dat de regio klimaatbestendig en waterrobuust is, conform vastgestelde doelstelling in het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie. 3. <i>Besparing</i> Standpunt gemeenteraad Bladel: - Ons inziens is deze doelstelling te weinig geconcretiseerd; o Ten eerste missen wij een beschrijving van doelstelling en haalbaarheid. De energievraag is de afgelopen jaren, ondanks besparingsmaatregelen, nauwelijks gedaald. Landelijk gaat het PBL in de energieverkenning 2019 uit van een besparing van 0,9% per jaar voor de periode 2020-2030, hoeveel zou inzet op besparing dan volgens het MRE kunnen bijdragen? o Ten tweede is voor ons onvoldoende duidelijk welke rol van gemeenten verwacht wordt in de besparingsdoelstelling. 4. <i>Duurzame opwek</i> Standpunt gemeenteraad Bladel: Wij stemmen in met de standpunten van hoofdstuk 4 en benadrukken dat de Kempengemeenten zelf hun zoekgebieden aanleveren voor de concept RES naar aanleiding van ons gezamenlijke beleid voor grootschalige wind en zon. 5. <i>Duurzame warmte</i> - Biomassa is wat ons betreft geen bron van duurzame, hernieuwbare energie en willen wij bij voorkeur ook niet als zodanig in de RES erkennen. 6. <i>Van strategie naar uitvoering</i> Standpunt gemeenteraad Bladel: Wij missen een beschrijving van hoe stakeholders in de regio mede eigenaar worden gemaakt van de oplossingen, om zo ook de gewenste kansen voor de economie te realiseren en draagvlak te houden voor (met name) ruimtelijke ingrepen bij grootschalige opwekking?	In het vervolg van de RES wordt steeds concreter invulling gegeven aan de leidende principes, de strategie en de concrete aanpak. Daarbij bekijken we ook welke prioriteiten daarbij kunnen worden gesteld. Het RES-proces richt zich op het uitwerken van de energietransitie en de opgaven, waarvan we nu denken dat deze hiermee zijn te koppelen. Daarbij blijven we continu alert op aanvullende te maken koppelingen. Er is in de fase van de concept-RES geen generieke doelstelling voor het onderdeel besparing opgenomen. De besparingsaanpak wordt afgestemd op de doelgroep, de stakeholders en het gebouw. Deze aanpak wordt uitgewerkt in energiebesparingsplannen per doelgroep. Hierin wordt per doelgroep en soort gebouw in beeld gebracht welke besparingsaanpak (route, aanbod, communicatie) hier het beste bij aansluit en dus het grootste effect zal hebben. De aanpak wordt in het traject richting RES 1.0 vertaald in afspraken over samenwerking en ambities, met gemeenten en met stakeholders. Voor alle opties voor duurzame warmte wordt een SWOT-analyse uitgevoerd. De resultaten daarvan dienen als input voor de scenario's en visie die op regionaal niveau worden opgesteld en besproken. We gaan verder in gesprek met stakeholders over de gezamenlijke ambities in het kader van de energietransitie en op welke wijze we willen gaan samenwerken in het kader van de RES.	Hoofdstuk 1: Opgeve en kader - Leidende principes en afwegingskader Hoofdstuk 2: Metropoolregio Eindhoven - De RES als hefboom voor andere regionale opgaven Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek - Wat is nieuw in de RES 1.0 - Besparen Hoofdstuk 5: Stap voor stap naar uitvoering - Doorkijk naar 2030 Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek - Wat is er nieuw? - Duurzame warmte Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren - Regionale samenwerking - Participatie: Iedereen doet mee - Financiële participatie: Iedereen moet kunnen profiteren Hoofdstuk 5: Stap voor stap naar uitvoering - Doorkijk naar 2030
------------	--------------------	---------	---	---	--

2020-07-21	Gemeente Nuenen	formeel	1. Samen de energie ambitie realiseren *Wij vinden het van belang dat we in Nuenen, als onderdeel van MRE, onze bijdrage leveren aan de landelijke klimaatdoelstellingen. *Wij vinden het belangrijk dat we hierin als regio gemeenten gezamenlijk optrekken, waarbij de nadruk ligt op een effectieve en efficiënte samenwerking en er aandacht is voor het lokaal beleid in relatie tot de regionale plannen. *Wij zetten ons in om de RES in het gemeentelijk (omgevings)beleid te verwerken/verankeren, mits passend in het lokaal beleid.		Hoofdstuk 5: Stap voor stap naar uitvoering • Doorvertaling omgevingsbeleid • Aanbeveling aan het rijk • Doorkijk naar 2030
			2. Onze aanpak voor de concept-RES *Wij ondersteunen de leidende principes voor de aanpak binnen de RES. *Daarnaast vinden wij verduurzaming van de energievoorziening als hefboom voor kwaliteitsverbetering (ruimtelijk, economisch, ecologisch en sociaal) een belangrijke voorwaarde voor het laten slagen van de RES. Bij de uitwerking van de ze ontwikkelrichtingen moet er aandacht zijn voor effectieve samenwerking vanuit de MRE met samenwerkingsverbanden die nu al bestaan, bij voorbeeld op sub-regionaal niveau of op specifieke beleidsonderdelen.	In het vervolg van de RES wordt steeds concreter invulling gegeven aan de leidende principes, de strategie en de concrete aanpak. Daarbij bekijken we ook welke prioriteiten daarbij kunnen worden gesteld. Het RES-proces richt zich op het uitwerken van de energietransitie en de opgaven, waarvan we nu denken dat deze hiermee zijn te koppelen. Daarbij blijven we continu alert op aanvullende te maken koppelingen. We gaan in gesprek met stakeholders over de gezamenlijke ambities in het kader van de energietransitie en op welke wijze we willen gaan samenwerken in het kader van de RES. We maken gebruik van bestaande organisaties (structuren).	Hoofdstuk 2: Metropoolregio Eindhoven • De RES als hefboom voor andere regionale opgaven
			3. Besparing *Wij ondersteunen het idee dat het terugdringen van de lokale en regionale energievraag de eerste stap is en dat besparing daarom prominente aandacht behoeft. Het in beweging krijgen van inwoners, instellingen en bedrijven is een uitdaging. Samenwerking en kennisuitwisseling op regionaal niveau is daarom belangrijk. *Bij de uitwerking van energiebesparing moet er voldoende aandacht zijn voor de haalbaarheid en betaalbaarheid van maatregelen voor de inwoners en bedrijven. *In het huidige Nuens beleid is reeds aandacht voor energiebesparing in combinatie met het leggen van zonnepanelen op daken. Dit beleid wordt momenteel uitgewerkt in een uitvoeringsplan. Het energiebesparingsplan dat voor de RES 1.0 wordt uitgewerkt zien wij als een aanvulling hierop.	De besparingsaanpak wordt afgestemd op de doelgroep, de stakeholders en het gebouw. Deze aanpak wordt uitgewerkt in energiebesparingsplannen per doelgroep. Hierin wordt per doelgroep en soort gebouw in beeld gebracht welke besparingsaanpak (route, aanbod, communicatie) hier het beste bij aansluit en dus het grootste effect zal hebben. Haalbaarheid en betaalbaarheid worden in de aanpak meegenomen. De aanpak wordt in het traject richting RES 1.0 vertaald in afspraken over samenwerking en ambities, met gemeenten en met stakeholders.	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wat is nieuw in de RES 1.0 • Besparen
			4. Duurzame opwekking *Wij ondersteunen de bijdrage van 2 TWh aan duurzame energieopwekking vanuit onze regio en kunnen ons vinden in de redenering van dit bod. Nuenen wil waar mogelijk een bijdrage leveren aan het duurzaam opwekken van energie. *Wij zijn het er mee eens dat er eerst moet worden gekken naar het realiseren van no-regret maatregelen lokaal (en in de regio). *Op Nuens grondgebied worden er in de RES geen zoekgebieden aangewezen voor grootschalige opwekking. Dit betekent niet dat er op Nuens grondgebied geen mogelijkheden zijn hier voor. Wel hebben we reeds besloten terughoudend om te gaan met initiatieven voor grootschalige energieopwekking die een negatieve invloed hebben op de kernkwaliteiten van Nuenen. *Er is in Nuenen nog geen vastgesteld beleid m.b.t. zonne- en windenergie, maar er zijn intussen wel meerdere principeverzoeken ingediend voor het aanleggen van zonnepanelen. Om op gemeenteniveau duidelijkheid te scheppen over de mogelijkheden en wenselijkheid m.b.t. grootschalige energieopwekking wordt er een lokaal afwegingskader zonne- en windenergie opgesteld. *In het geval dat wij op eigen grondgebied grootschalige energieopwekking realiseren, zetten we in op semipermanente, grootschalige zonne- en windprojecten. Deze kunnen na de exploitatieperiode eventueel weer worden ontmanteld, waarna de gronden weer voor andere doeleinden kunnen worden gebruikt. We houden voor het opwekken van duurzame energie daarmee op de lange termijn de mogelijkheden open voor toekomstige technologisch innovaties die landschappelijk minder grote impact hebben.	Het bod van 2 TWh is uitgangspunt voor de verdere concretisering richting RES 1.0. We zetten als eerste in op no-regret maatregelen en we geven randvoorwaarden aan richting Rijk en provincie die nodig zijn om dat mogelijk te maken. Ook innovatieve oplossingen worden meegenomen. In het kader van de PlanMER gaan wij zorgvuldig naar de zoekgebieden voor grootschalige opwek kijken, die uit de eerste analyse naar voren zijn gekomen. Die gebieden zijn naar voren gekomen, rekening houdende met wetgeving die andere gebieden uitsluit. In het planMER worden omgevings- en milieuaspecten onderzocht en de mogelijke (financiële) koppelingen met brede thema's die in de concept-RES naar voren zijn gekomen. Dit vormt de basis voor verdere afwegingen.	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wat is nieuw in de RES 1.0 • Duurzame opwek
			5. Duurzame warmte *Wij onderschrijven het belang van een regionale structuur warmte (RSW) voor de exploitatie en verdeling van duurzame warmte. De gemeente start dit jaar met het lokaal opstellen van de transitie warmte, die eind 2021 ter vaststelling aan de raad wordt aangeboden. Vanwege de omvang van deze opgave en de belangrijke rol van inwoners en ondernemers hierin, worden zij betrokken bij het uitwerken van de visie. Nuenen wil in het proces van de transitie warmte niet zelf het wiel uitvinden, maar samenwerken en informatie uitwisselen met de andere MRE-gemeenten. *Afspraken uit de RSW worden overgenomen, mits passend binnen de uitkomsten in de gemeentelijke transitie warmte.	De afstemming tussen regionaal en lokaal is uitgangspunt voor de aanpak van het thema duurzame warmte richting de RES 1.0. In de RES 1.0 geven wij inzicht in de mogelijke samenwerking tussen lokale bronnen en de regionale bronnen en infrastructuur en welke scenario's voor warmtevoorziening er daarbij zijn.	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wat is er nieuw in de RES 1.0? • Duurzame warmte
			6. Van strategie naar uitvoering *Wij ondersteunen de stappen om van strategie naar uitvoering te gaan en zien graag uitgewerkt hoe de (lokale) omgeving wordt betrokken in de uitwerking van de RES 1.0. *Daarnaast vragen wij om naar de RES 1.0 nader te concretiseren hoe de energietransitie voor iedereen haalbaar en betaalbaar wordt gemaakt. *Afspraken uit de RES worden opgenomen in het gemeentelijk (omgevings)beleid, mits passend in het lokaal beleid.	Voor de thema's 'besparing', 'grootschalige opwek' en 'warmte' doorlopen wij als regio ons RES-proces op de manier en de snelheid die nodig zijn om zorgvuldig tot keuzes, afstemming en uitvoeringsafspraken te komen. Om tot een succesvolle ontwikkeling én realisatie te komen van de RES streven wij naar maatschappelijk draagvlak en bewustzijn, onder andere door: - de opbrengsten, in bijvoorbeeld duurzame energie en/of geld, zoveel mogelijk ten goede te laten komen aan de inwoners, bedrijven en instellingen in onze regio, hetzij aan de ontwikkeling van de regio; - te zorgen dat de energietransitie voor iedereen haalbaar en betaalbaar is; <u>Lokaal eigenaarschap van energieprojecten, waarbij we streven naar maximale lokale participatie</u>	Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren • Regionale samenwerking • Participatie: Iedereen doet mee • Financiële participatie: Iedereen moet kunnen profiteren Hoofdstuk 5: Stap voor stap naar uitvoering • Doorvertaling omgevingsbeleid • Doorkijk naar 2030

2020-07-23	Gemeente Asten	1. Samen de energie ambitie realiseren Standpunt gemeenteraad Asten: a. Wij zien de Concept RES MRE als een belangrijke tussenstap in het proces naar de RES MRE 1.0. Alle colleges en gemeenteraden krijgen nu een eerste zicht op hoe sterk wij moeten inzetten op energiebesparing, en in het bijzonder het sterk terugdringen van de warmtevraag van de bestaande gebouwde omgeving. Maar ook hoe groot ons gezamenlijk bod en daarmee collectieve opgave voor grootschalige opwek met zon en wind is. Voor het onderdeel warmte geeft de RSW een eerste inzicht in de mogelijke vervangende duurzame bronnen waarmee wij de warmtevraag invullen richting 2050, het jaar waarin we uiterlijk aardgasvrij moeten zijn. b. Uit de RES komen projecten voort die meerdere gemeenten raken. Ook hebben we elkaar nodig om in 2050 uiteindelijk klimaatneutraal te zijn. Door samen te werken kunnen we hier op een effectieve en efficiënte wijze invulling aan geven aan onze lokale, subregionale en regionale opgaven. c. Het opstellen van de Concept RES MRE heeft geresulteerd in zeer goede samenwerking in de subregio De Peel op het gebied van de Energietransitie, zowel op bestuurlijke en ambtelijke vlak. d. Wij hebben bewust gekozen om de RES MRE zo veel mogelijk te eigen mensen op te stellen. Zo blijft de opgedane kennis voor het vervolg in de RES 1.0, 2.0 en verder, maar ook voor de verankering in lokaal beleid, zoals de Omgevingsvisie en Omgevingsplannen en verder lokaal beleid en uitvoering voorhanden. e. Exact op de dag waarop landelijk de eerste beperkende maatregelen in de strijd tegen Corona werden afgekondigd zouden 's avonds de gemeenteraden en inwoners van de MRE in het Evoluon in Eindhoven worden geïnformeerd over het proces dat we hebben gevolgd bij het opstellen van de Concept RES MRE, zoals die nu ter consultatie aan u voorligt. Wij hadden graag gezien dat wij u op een andere wijze en eerder hadden kunnen informeren, dan de Webinars die in juni als vervanging van de fysieke informatie bijeenkomst in maart is gehouden. In het vervolgproces naar RES MRE 1.0 zullen wij u en de inwoners uitgebreid betrekken. 2. Onze aanpak voor de concept RES Standpunt gemeenteraad Asten: 2.1 Wij onderschrijven de boveng vermelde aanpak geheel. Wij gaan zorgvuldig om met onze waardevolle landschappen en natuurgebieden. Grote delen van de gemeente Asten zijn landschappelijk en ecologisch, cultuurhistorisch en economisch kwetsbaar door de ligging van de gemeente tussen 2 beekdalen en natura2000 gebied de Grote Peel. De waarden van deze gebieden willen we behouden en versterken. 2.2 Wij zoeken nadrukkelijk de meekoppelkansen met andere ontwikkelingen in het buitengebied, zoals waterberging en bodemverbetering, transitie landelijk gebied en VAB locaties. Het ontwikkelen van zonne- en windparken biedt economische kansen voor de agrarische sector die nu gelijktijdig met meerdere transities geconfronteerd wordt. De mogelijkheden voor het koppelen van gebiedsopgaven met de energieopgave is voor Asten de basis voor het uitwerken van de zoekgebieden voor zonne- en windenergie richting RES 1.0. 3. Besparing Standpunt gemeenteraad Asten: 3.1 Gemeente Asten vindt het van belang om maximaal in te zetten op energiebesparing, waarbij de nadruk op het verkleinen van de warmtevraag in de bestaande gebouwde omgeving ligt en in de kassen. Daar ligt namelijk onze grootste uitdaging en opgave. Zoals in het rapport Concept RES MRE gaan we in de verdere uitwerking van de RES MRE 1.0 per doelgroep in gesprek met vertegenwoordigers van die doelgroep over welke besparing technisch maar vooral ook financieel mogelijk en maatschappelijk haalbaar is. Instrumenten die het Rijk mogelijk zal moeten maken, zoals bouwgebonden financiering zijn noodzakelijk om inwoners en bedrijven echt in de uitvoeringsstand te krijgen. 3.2 Wij vragen bij het opstellen van het regionaal energiebesparingsplan aandacht voor de uitvoerbaarheid en de betaalbaarheid. Wij verzoeken een zo concreet mogelijk plan op te stellen met handreikingen, instrumenten of gereedschappen waarmee we na vaststelling van RES 1.0 zo snel mogelijk lokaal aan de slag te kunnen. Wij vragen aandacht voor de grote verscheidenheid aan woningen en woonsituaties van onze inwoners en de daarbij behorende verscheidenheid aan zorgen over en kansen om te verduurzamen. Het besparingsplan dient aan te sluiten bij deze verscheidenheid aan zorgen en kansen. 3.3 Van bedrijven in de Brainport regio verwachten wij inzet op innovatieve bouw- en installatiemethoden, waardoor het energieneutraal maken van woningen goedkoper en sneller kan. Opleidingsinstellingen in onze regio dienen te zorgen voor het opleiden van grote getalente leden (MBO-ers) tot en met ingenieurs die zorg gaan dragen voor het fysiek op grote schaal aanpakken van bestaande woningen en bedrijfspanden. 4. Duurzame opwek Standpunt gemeenteraad Asten: 4.1 Wij onderschrijven als raad van de gemeente Asten het regionale bod van 2,0 TWh voor de tot 2030 in de gehele regio te realiseren zon en windparken. Dit bod is de som van 0,7 TWh van projecten in de pijplijn (vooral zon op grote daken met SDE+ subsidie) 0,2 TWh grootschalig op daken van industrie en (agrarische) bedrijven, 0,5 TWh aan wind en zon in de Kempen en 0,6 TWh aan wind en zon in de rest van de MRE-regio. 4.2 In de planMER worden de milieueffecten van de verschillende zoekgebieden nader gewogen om tot een verdere verfijning van de zoekgebieden in de brede zin te komen. Deze verdere verfijning is van belang voor Asten omdat de zoekgebieden voor grootschalige energie opwek juist zijn voorzien in de omgeving van de kwetsbare gebieden Grote Peel, de Dennenrijke bossen en het beekdal bij de Diesdonk. Just in deze gebieden worden kansen gezien voor het combineren van gebiedsopgaven met opwek van energie. Uit de planMER moet blijken of en hoe dit milieutechnisch verantwoord kan worden gerealiseerd. 4.3 Ook buiten de zoekgebieden die opgenomen worden in de RES kunnen (kleinere) wenselijke initiatieven ontstaan voor grondgebonden zonneparken. Gemeente Asten zal hiervoor beleid voor opstellen dat aanvullend is aan het beleid van de RES. 4.4 Uit de doorrekening van de zoekgebieden voor zonne- en windparken door netbeheerder ENES is gebleken dat in de MRE-regio het netwerkstation in Hapert (in De Kempen) direct moet worden uitgebreid. Verder moeten 3 netwerkstations al vóór of in 2020 zijn uitgebreid en 8 netstations na 2025 worden uitgebreid en vóór 2030 2 nieuwe netstations (1 in De Kempen en 1 in De Peel) gebouwd worden om ons regionale bod van 2 TWh vóór 2030 aan te kunnen sluiten. Daarbovenop is ook uitbreiding van het hoogspanningsnet van Tennet nodig. Het netstation Helmond Zuid, waar wij in Asten op aangewezen zijn, behoort tot de netstations die vóór of uiterlijk in 2025 uitgebreid moeten zijn. Om als gemeente Asten ons verantwoordelijkheid te kunnen nemen voor de opwek van duurzame energie geven we dan ook als harde voorwaarde naar het Rijk mee dat nu al volop moet worden ingezet op het uitbreiden van het elektriciteitsnet door Enxsis en Tennet. 4.5 De technische ontwikkelingen volgen elkaar in hoog tempo op terwijl de energietransitie door loopt tot 2050. We verwachten dat nieuwe en betere technieken ontwikkeld worden voor opwek en opslag van elektriciteit. We vragen dan ook in de RES aandacht en ruimte voor andere vormen van opwek dan zonne- en windenergie. 5. Duurzame warmte Standpunt gemeenteraad Asten: 5.1 In potentie hebben we regio breed voldoende duurzame bronnen om in 2050 in volledig aardgasvrije warmtevoorziening voor de gehele regio te voorzien. Als gevolg van de beperkende factoren zoals ruimte, kosten, draagvlak en locatie is de daadwerkelijke toepassing van verschillende potentiele bronnen nog een grote uitdaging om dit in praktische zin daadwerkelijk voor elkaar te krijgen richting 2050. We zien echter op dit moment nog weinig bronnen die regionaal kunnen worden ingezet. De vraag is in hoeverre een RSW aan de orde is. Wel zien wij de noodzaak af te stemmen met onze buurgemeenten waar het gaat om het benutten van bijvoorbeeld geothermie. 5.2 We zullen veel verschillende bronnen, zoals geothermie, zonthermie, groen gas (subregionaal opgewerkt uit lokale vergisting) en collectieve of individuele WKO moeten inzetten om duurzaam in onze warmtevraag te voorzien. 5.3 We zijn terughoudend als het gaat om vaste biomassa (hout) als duurzame warmtebron voor onze gemeente. Vaste biomassa leidt afhankelijk van de gebruikte installatie tot verhoging van de fijnstofconcentratie. In gemeente Asten en meer specifiek in Heusden zijn deze concentraties al te hoog. 5.4 Wij sluiten echter geen enkele duurzame bron of techniek van warmte op voorhand uit. Ook op dit gebied volgen de ontwikkelen elkaar in hoog tempo op waardoor we op dit moment niet kunnen voorzien welke bron of techniek in een specifieke situatie de beste keuze is. 5.5 De inzet van duurzame warmtebronnen leiden afhankelijk van welke bronnen (kunnen) worden ingezet tot een grotere of kleinere toename van de elektriciteitsvraag richting 2030 en 2050. 5.6 De lokale invulling vindt plaats in de Transitievisie Warmte, die voor 31 december 2021 bij het Rijk ingediend moet zijn. De voorbereidingen voor het opstellen van deze visie zijn gestart. In september zullen we de eerste (technische) inzichten voor onze gemeente delen met de raad.	De ambitie is om in de Metropoolregio Eindhoven een RES te maken die gezamenlijk gedragen is, die gebiedsgericht is en die energieprojecten verbindt aan andere ruimtelijke, infrastructurele of sociale opgaven. In de periode voorafgaand aan deze concept-RES zijn de diverse partijen op verschillende momenten geïnformeerd en geconsulteerd/bevraagd over en meegenomen in de achtergrond, de opgave en het proces van de RES. In het proces naar de RES 1.0, in de 2e helft van 2020 en in de 1e helft van 2021, gaan we concreter - regionaal en lokaal - in gesprek met partners, inwoners en belanghebbenden over locaties, projecten en activiteiten. Voor de verschillende thema's. In het vervolg van de RES wordt steeds concreter invulling gegeven aan de leidende principes, de strategie en de concrete aanpak. Daarbij bekijken we ook welke prioriteiten daarbij kunnen worden gesteld. Het RES-proces richt zich op het uitwerken van de energietransitie en de opgaven, waarvan we nu denken dat deze hiermee zijn te koppelen. Daarbij blijven we continu alert op aanvullende te maken koppelingen. 3.1/3.2 De besparingsaanpak wordt afgestemd op de doelgroep, de stakeholders en het gebouw. Deze aanpak wordt uitgewerkt in energiebesparingsplannen per doelgroep. Hierin wordt per doelgroep en soort gebouw in beeld gebracht welke besparingsaanpak (route, aanbod, communicatie) hier het beste bij aansluit en dus het grootste effect zal hebben. De aanpak wordt in het traject richting RES 1.0 vertaald in afspraken over samenwerking en ambities, met gemeenten en met stakeholders. 3.3 In het kader van de RES willen we gebruik maken van de kennis en technologie die in de regio aanwezig is. Er is o.a. contact gelegd met Brainport Development en de TU/e (Differ en EIREs) over nieuwe technologie en de concrete kansen die er nu al zijn. Dit verbinden we met de opgaven die voortkomen uit de thema's binnen de RES. Het thema 'Onderwijs en arbeidsmarkt' in relatie tot de energiestrategie wordt meegenomen in het vervolg en er is inmiddels een startnotitie over dit thema opgesteld en besproken met de stuurgroep. 4.1 Het bod van 2 TWh is uitgangspunt voor de verdere concretisering richting RES 1.0. 4.2 In het kader van de planMER gaan wij zorgvuldig naar de zoekgebieden voor grootschalige opwek kijken, die uit de eerste analyse naar voren zijn gekomen. Die gebieden zijn naar voren gekomen, rekening houdende met wetgeving die andere gebieden uitsluit. In het planMER worden omgevings- en milieuaspecten onderzocht en de mogelijke (financiële) koppelingen met brede thema's die in de concept-RES naar voren zijn gekomen. Dit vormt de basis voor verdere afwegingen. 4.4 Dit nemen we mee in het traject richting RES 1.0. Het overleg hierover met Enxsis is inmiddels opgestart, zowel ambtelijk als bestuurlijk. 4.5 In het kader van de RES willen we gebruik maken van de kennis en technologie die (in de regio) aanwezig en in ontwikkeling is. Er is o.a. contact gelegd met Brainport Development en de TU/e (Differ en EIREs) over nieuwe technologie en de concrete kansen die er nu al zijn. Dit verbinden we met de opgaven die voortkomen uit de thema's binnen de RES. 5. De afstemming tussen regionaal en lokaal is uitgangspunt voor de aanpak van het thema duurzame warmte richting de RES 1.0. In de RES 1.0 geven wij inzicht in de mogelijke samenwerking tussen lokale bronnen en de regionale bronnen en infrastructuur en welke scenario's voor warmtevoorziening er daarbij zijn. Voor alle opties voor duurzame warmte wordt een SWOT-analyse uitgevoerd. De resultaten daarvan dienen als input voor de scenario's en visie die op regionaal niveau worden opgesteld en besproken.	Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren • Regionale samenwerking • Participatie: Iedereen doet mee Hoofdstuk 1: Opgave en kader • Leidende principes en afwegingskader Hoofdstuk 2: Metropoolregio Eindhoven • De RES als hefboom voor andere regionale opgaven Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren • Participatie: Iedereen doet mee • Financiële participatie: Iedereen moet kunnen profiteren Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wat is nieuw in de RES 1.0 • Besparen Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wat is nieuw in de RES 1.0 • Duurzame opwek • Netinfrastructuur en programmering Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wat is nieuw in de RES 1.0 • Duurzame warmte
------------	----------------	---	---	--

		6. Van strategie naar uitvoering Standpunt gemeenteraad Asten: 6.1 In de Omgevingsvisie en Omgevingsplannen is een verplichte Energieparagraaf opgenomen waarin de hoofdlijnen van de RES worden vastgelegd en daarmee geborgd in lokaal omgevingsbeleid. In de uitwerking naar lokaal beleid worden specifiek Astense aspecten opgenomen en kan ook aandacht zijn voor opwek op kleinere schaal zoals kleinschalige zonneparken op VAB's. 6.2 Wij vinden het erg belangrijk om de mogelijkheden om als gemeente in grootschalige financieel te participeren in wind- en zonneparken nader te onderzoeken op weg naar de RES 1.0. 6.3 Behalve ruime mogelijkheden voor financiële participatie vindt gemeente Asten het van belang dat zo veel mogelijk initiatieven voor besparing, grootschalige opwek en duurzame warmte van onderop tot stand komen en 'van en voor de lokale inwoners/economie' zijn. Hierbij is een breed en duurzaam draagvlak niet het doel van participatie maar het gevolg. 6.4 Wij vinden het erg belangrijk voor het vervolg goed te overwegen of en waar regionale en subregionale samenwerking meerwaarde heeft en enkel dan hierop in te zetten. 6.5 Wij vinden het zeer belangrijk om zowel u als onze inwoners maximaal te betrekken bij de stappen die bij de uitwerking naar de RES MRE 1.0 en verdere uitwerking in beleid en uitvoering worden gezet. Daar spannen wij ons maximaal voor in.	6. In de RES beschrijven wij hoe we tot een succesvolle ontwikkeling én realisatie willen komen van de RES door te streven naar maatschappelijk draagvlak en bewustzijn. In het proces naar de RES 1.0 passen wij dat verder toe en werken dat verder uit met de gemeenten, subregio's, provincie, waterschappen en stakeholders. Denk aan afstemming over mogelijke invulling van zoekgebieden, koppelingen van warmtevraag en aanbod, mogelijke besparingsaanpakken en manieren om lokaal eigenaarschap mogelijk te maken. We maken gebruik van de lokale kennis en initiatieven op het gebied van de energietransitie, voor alle thema's. We werken samen met vertegenwoordigers van lokale energie coöperaties.	Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren • Regionale samenwerking • Participatie: Iedereen doet mee • Financiële participatie: Iedereen moet kunnen profiteren Hoofdstuk 5: Stap voor stap naar uitvoering • Doorvertaling omgevingsbeleid • Doorkijk naar 2030
--	--	--	---	--

2020-08-13	Gemeente Cranendonck	formeel	1. <i>Wonen de energie ambitie realiseren</i> Aandacht wordt gevraagd voor een gedegen proces, de rol van de gemeente en haar inwoners/stakeholders en draagvlak. Het doel van de concept RES moet niet uit het oog verloren raken. Levert alle inzet in de RES wel wat het op moet leveren, namelijk CO2 reductie. En waarom beperkt de RES zich tot zon en windenergie?	De ambitie is om in de Metropoolregio Eindhoven een RES te maken die gezamenlijk gedragen is, die gebiedsgericht is en die energieprojecten verbindt aan andere ruimtelijke, infrastructurele of sociale opgaven. Er wordt breed in kaart gebracht welke opties voor opwek en opslag haalbaar zijn binnen de energiestrategie voor onze regio. In het kader van de RES willen we gebruik maken van de kennis en technologie die (in de regio) aanwezig is en ontwikkeling is.	Hoofdstuk 1: Opgave en kader • Opgave en ambitie Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren • Regionale samenwerking Hoofdstuk 5: Stap voor stap naar uitvoering • Doorvertaling omgevingsbeleid • Doorkijk naar 2030
			2. <i>Bijz. aanpak voor de (concept) RES</i> De meerderheid van de fracties geeft aan het hier mee eens te zijn. Aandacht wordt gevraagd voor de rol van de gemeente, communicatie omtrent de concept RES en definities. Wanneer ben je als regio sterker?	In het vervolg van de RES wordt steeds concreter invulling gegeven aan de leidende principes, de strategie en de concrete aanpak. Daarbij bekijken we ook welke prioriteiten daarbij kunnen worden gesteld. Het RES-proces richt zich op het uitwerken van de energietransitie en de opgaven, waarvan we nu denken dat deze hiermee zijn te koppelen. Daarbij blijven we continu alert op aanvullende te maken koppelingen. De ambitie is om in de Metropoolregio Eindhoven een RES te maken die gezamenlijk gedragen is, die gebiedsgericht is en die energieprojecten verbindt aan andere ruimtelijke, infrastructurele of sociale opgaven. In de periode voorafgaand aan deze concept-RES zijn de diverse partijen op verschillende momenten geïnformeerd en geconsulteerd/bevraagd over en meegenomen in de achtergrond, de opgave en het proces van de RES. In het proces naar de RES 1.0, in de 2e helft van 2020 en in de 1e helft van 2021, gaan we concreter - regionaal en lokaal - in gesprek met partners, inwoners en belanghebbenden over locaties, voorstellen en activiteiten voor de verschillende thema's.	Hoofdstuk 5: Stap voor stap naar uitvoering • Doorvertaling omgevingsbeleid • Doorkijk naar 2030
			3. <i>Besparing</i> Begin met energiebesparing. Energie die je niet gebruikt hoeft je ook niet op te wekken. Meerdere fracties geven aan dat dit een belangrijk onderdeel is dat niet vergeten mag worden.	Energiebesparing is cruciaal in de energietransitie, de energie die we niet verbruiken hoeven we ook niet op te wekken. Daarom zetten wij als regio maximaal in op besparing.	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wat is nieuw in de RES 1.0 • Besparen
			4. <i>Duurzame opwek</i> Geen van de fracties geeft aan het niet eens te zijn met een bod van 2 TWh. De opwek moet maatschappelijk en verantwoord in te passen zijn. Eén fractie geeft aan tegen windenergie te zijn. Meerdere fracties zien mogelijkheden in zonne-energie. Ook wordt aandacht gevraagd voor de zonnelladder. Met de nota zonneparken en het zonnepark bij Nyrstar is er al een goed begin. De zorg of het elektriciteitsnet de opwek van stroom aankan wordt benoemd. Eén fractie geeft aan dat, doordat de opgave dusdanig groot is, het starten met de hoofdinfrastructuur belangrijk is zodat de regio daar op aan kan sluiten.	Het bod van 2 TWh is uitgangspunt voor de verdere concretisering richting RES 1.0. In het kader van de PlanMER gaan wij zorgvuldig naar de zoekgebieden voor grootschalige opwek kijken, die uit de eerste analyse naar voren zijn gekomen. Die gebieden zijn naar voren gekomen, rekening houdende met wetgeving die andere gebieden uitsluit. In het planMER worden omgevings- en milieuaspecten onderzocht en de mogelijke (financiële) koppelingen met brede thema's die in de concept-RES naar voren zijn gekomen. Dit vormt de basis voor verdere afwegingen. We bewaken de ruimtelijke kwaliteit door expliciet te streven naar: - maximale inzet op besparing, zuinig en meervoudig ruimtegebruik; - het benutten van de gebieds specifieke meekoppelingen; - waar mogelijk energievraag en -aanbod zo dicht mogelijk bij elkaar te houden; - het hanteren van de 'zonnelladder' bij het bepalen van de locaties voor zonne-energie. Bij de verdere uitwerking van de zoekgebieden, waaronder ook het zoekgebied 'no-regret' voor opwekking van energie uit zon op daken en restgronden, wordt ook de toepassing van de zonnelladder verder uitgewerkt. We nemen als voorwaarde mee naar het Rijk dat nu al voldaan moet worden ingezet op het uitbreiden van het	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Duurzame opwek • Netinfrastructuur en programmering
			5. <i>Duurzame Warmte</i> Eén fractie geeft aan dat "er geen wijken van het gas af mogen tenzij de inwoners dit minstens kostenneutraal en zonder enig verlies van woongenot kunnen doen". Ook wordt er aandacht gevraagd voor minder energie gebruiken. Een andere fractie geeft aan tegen biomassa te zijn. Zelfredzaamheid wordt benoemd. Ook rijst de vraag om een analyse van onze warmteinfrastructuur (gasnet), of deze op een andere manier gebruikt kan worden.	De afstemming tussen regionaal en lokaal is uitgangspunt voor de aanpak van het thema duurzame warmte richting de RES 1.0. In de RES 1.0 geven wij inzicht in de mogelijke samenwerking tussen lokale bronnen en de regionale bronnen en infrastructuur en welke scenario's voor warmtevoorziening er daarbij zijn. Alle opties voor duurzame warmte worden meegenomen in een SWOT-analyse. De resultaten daarvan dienen als input voor de scenario's en visie die op regionaal niveau worden opgesteld. Ook de bestaande infrastructuur wordt in kaart gebracht in het kader van de RES. De mogelijkheden om gebruik te maken van de infrastructuur wordt meegenomen.	Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren • Financiële participatie: iedereen moet kunnen profiteren Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wat is nieuw in de RES 1.0? • Duurzame warmte
			6. <i>Wen strategie naar uitvoering</i> Opmerkingen variëren dat fracties zich onvoldoende meegenomen voelen in het proces en niet voor voldoende feiten willen komen te staan tot fracties die veel vertrouwen in het proces hebben. Deze fractie benoemt dit als volgt: Wat we gaan doen in de RES 1.0 moet realistisch uitvoerbaar én uitlegbaar blijven. Er is vertrouwen dat dit ook gaat gebeuren.	Voor de thema's 'besparing', 'grootschalige opwek' en 'warmte' doorlopen wij als regio ons RES-proces op de manier en de snelheid die nodig zijn om zorgvuldig tot keuzes, afstemming en uitvoeringsafspraken te komen.	Hoofdstuk 5: Stap voor stap naar uitvoering • Doorvertaling omgevingsbeleid • Aanbeveling aan het rijk • Doorkijk naar 2030

2020-08-18	Gemeente Reusel-De Mierden	formeel	<i>1. Samen de energie ambitie realiseren</i> Standpunt college: Geen zienswijzen of bedenkingen.		
			<i>2. Onze aanpak voor de (concept) RES</i> Standpunt college: Kritisch bekeken zijn punten a-d geen aanpak. Het is mooi om leidende principes te hebben en ontwikkelingsrichting maar hoe dienen die om keuzes te maken tussen duurzame opwek en een 'vitale agrarische economie'? In feite zijn dat afwegingen die bij elke ruimtelijke verandering een rol spelen. Voor de werkwijze in Reusel-De Mierden hebben deze leidende principes dan ook geen ingrijpende gevolgen.	In het vervolg van de RES wordt steeds concreter invulling gegeven aan de leidende principes, de strategie en de concrete aanpak. Daarbij bekijken we ook welke prioriteiten daarbij kunnen worden gesteld. Het RES-proces richt zich op het uitwerken van de energietransitie en de opgaven, waarvan we nu denken dat deze hiermee zijn te koppelen. Daarbij blijven we contru alert op aanvullende te maken koppelingen.	Hoofdstuk 1: Opgave en kader • Leidende principes en afwegingskader
			<i>3. Besparing</i> Standpunt college: Kritische noot: Iedereen wil besparen maar ook hier is het vaak. Wat betekend maximaal besparen? Hoe ziet een energiebesparingsplan eruit? Zienwijze: Voorgesteld de aanpassing: toevoegen van "het toepassen van innovaties en het monitoren van ontwikkelingen en toepassingsmogelijkheden van innovaties (z.g. het benoemen van beschikbare technieken -bv waterstof)."	De besparingsaanpak wordt afgestemd op de doelgroep, de stakeholders en het gebouw. Deze aanpak wordt uitgewerkt in energiebesparingsplannen per doelgroep. Hierin wordt per doelgroep en soort gebouw in beeld gebracht welke besparingsaanpak (route, aanbod, communicatie) hier het beste bij aandut en dus het grootste effect zal hebben. In het kader van de RES willen we gebruik maken van de kennis en technologie die (in de regio) aanwezig en in ontwikkeling is. Er is o.a. contact gelegd met Brainport Development en de TU/e (Differ en ERES) over nieuwe technologie en de concrete kansen die er nu al zijn. Dit verbinden we met de opgaven die voortkomen uit de thema's binnen de RES.	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wat is nieuw in de RES 1.0 • Nieuwe ontwikkelingen • Besparen
			<i>4. Duurzame opwek</i> Standpunt college: Dit is uitgebreid afgestemd en De Kempen heeft hier zijn input in geleverd. Voor Reusel-De Mierden is dit niet spannend met de ontwikkelingen voor windenergie. We lopen hierin binnen NRE voorop. Hier mogen we trots op zijn. Het is positief dat er een planMER wordt uitgevoerd.		
			<i>5. Duurzame warmte</i> Standpunt college: Hier is eigenlijk nog geen uitkomst beschreven. De reden hiervoor is dat de organisatie van de RES werkgroep warmte moeizaam is verlopen. Het college kan als standpunt innemen dat dit te beperkt is om te oordelen of dat dit verder uitwerking nodig heeft. De RES zou moeten gaan over de RSW en de ontsluiting van regionale warmtebronnen en afstemming tussen vraag en aanbod van gemeenten. Het moeten laten zien welke keuzes gemaakt worden en waarom. Dit doet het nog niet.	De afstemming tussen regionaal en lokaal is uitgangspunt voor de aanpak van het thema duurzame warmte richting de RES 1.0. In de RES 1.0 geven wij inzicht in de mogelijke samenwerking tussen lokale bronnen en de regionale bronnen en infrastructuur en welke scenario's voor warmtevoorziening er daarbij zijn. Alle opties voor duurzame warmte worden meegenomen in een SWOT-analyse. De resultaten daarvan dienen als input voor de scenario's en visie die op regionaal niveau worden opgesteld. Ook de bestaande infrastructuur wordt in kaart gebracht in het kader van de RES. De mogelijkheden om gebruik te maken van de infrastructuur wordt meegenomen.	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wat is nieuw in de RES 1.0 • Duurzame warmte
			<i>6. Van strategie naar uitvoering</i> Standpunt college: We missen hier is de financiële implicaties van de RES en de vraag hoe en wie er wanneer voor gaat betalen. Ook is de vraag wie wat uit gaat voeren nog niet duidelijk. Dit kan meegegeven worden als reactie. Geen bedenkingen of zienswijzen.	Om tot een succesvolle ontwikkeling én realisatie te komen van de RES streven wij naar maatschappelijk draagvlak en bewustzijn, onder andere door: - de opbrengsten, in bijvoorbeeld duurzame energie en/of geld, zoveel mogelijk ten goede te laten komen aan de inwoners, bedrijven en instellingen in onze regio, hetzij aan de ontwikkeling van de regio; - te zorgen dat de energietransitie voor iedereen haalbaar en betaalbaar is; - lokaal eigenaarschap van energieprojecten, waarbij we streven naar maximale lokale participatie. In dit kader maken we een start met de financiële doorvertaling van de RES.	Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren • Participatie: Iedereen doet mee • Financiële participatie: Iedereen moet kunnen profiteren

2020-08-19	Gemeente Bergeijk	1. Samen de energie ambitie realiseren Standpunten / aanvullingen Gemeenteraad Bergeijk: - Bestaande (gas)leidingnetwerk onder de grond niet zomaar verwijderen en aangezien dit in de toekomst mogelijk ook nog bruikbaar is voor andere duurzame toepassingen/alternatieven zoals bijvoorbeeld waterstof en/of groen gas; - Volgens de gehele gemeenteraad zou punt E specifischer moeten worden beschreven in de RES 1.0. Voor een gedeelte van de gemeenteraad is op termijn van het aardgas af gaan prima, maar niet zolang wanneer daarvoor bijvoorbeeld biomassa en vervangt van het aardgas is; - Voor een gedeelte van de gemeenteraad is het onvoldoende duidelijk op welke manier inwoners betrokken worden bij de RES. Hoe kunnen inwoners gestimuleerd worden om stappen te zetten? 2. Onze aanpak voor de (concept)-RES Standpunten / aanvullingen Gemeenteraad Bergeijk: - Punt C: bij het afwegingskader ook exploitatie en verstoring omtrent flora en faunabeheer meenemen wanneer dit nog niet gebeurd is; - Punt B: belangrijk om te borgen welke mogelijkheden verschillende gemeenten hebben qua duurzame opwek (stedelijk gebied heeft wellicht minder mogelijkheden dan buitenstedelijk gebied), zodat ook getoetst kan worden of de mogelijkheden daadwerkelijk beperkt zijn bijvoorbeeld; - Punt B: de gemeentelijke toekomstige keuzes voor verschillende vormen van duurzame opwek (bijvoorbeeld enkel zonne-energie) zouden moeten worden verantwoord binnen de RES 1.0; - Belangrijk om inwoners met bijvoorbeeld minder beschikking tot financiële middelen ook de ruimte te bieden om aan te kunnen haken bij de energietransitie; - Een gedeelte van de gemeenteraad acht het in deze fase van de RES nog niet van belang om bezig te zijn met 'verdeelstuels' of contouren om afspraken te maken tussen verschillende gemeenten over de opwek van duurzame energie. Een gedeelte van de gemeenteraad vindt het voeren van dergelijke gesprekken wel zinvol; - Een hoog ambitieniveau van gemeenten omtrent de energietransitie kan niet op een later moment in de RES gebruikt worden om aan te geven dat gemeenten eventuele doelen niet bereikt hebben (en vice versa in geval van minder ambitieuze gemeenten); - In de RES zou een regeling moeten worden opgenomen dat gemeenten met minder mogelijkheden en ook het Rijk de gemeenten die de ruimtelijke lasten dragen (bijv. voor wat betreft grootschalige opwek) financieel, dan wel op een andere manier, dienen te compenseren; - Ambitie niveau is hoog maar we moeten ook opletten dat we niet te ver vooruit lopen ten opzichte van andere gemeenten/gebieden in Nederland; - Punt B: voor een gedeelte van de gemeenteraad geldt dat iedere regio en gemeenten in deze fase allereerst eigen ambitie bepalen welke opgenomen wordt in de RES, een contramechanisme is hierbij vooralsnog niet nodig. Als een bepaalde gemeente bijvoorbeeld meer ambitie heeft dan de rest, dan is dat prima; - Voor een gedeelte van de gemeenteraad geldt dat gemeenten die minder ambitie realiseren geen compensatie dienen te verrichten ten aanzien van andere gemeenten. Enkel als blijkt dat de doelen niet haalbaar zijn, dan kan dit een afweging worden; - Voor een gedeelte van de gemeenteraad geldt dat wanneer blijkt dat het opwekken van duurzame energie redelijkerwijs niet mogelijk is voor een bepaald gemeente dat er dan gekeken moet worden naar een alternatief. Het moet voor een gemeente niet mogelijk zijn om bijvoorbeeld met financiële middelen een gedeelte af te kunnen kopen. Men moet beargumenteerd afwijken van een verdeelstuul; - Voor een gedeelte van de gemeenteraad is het erg belangrijk om nu al op gemeentenniveau de gesprekken te voeren omtrent de opwek van duurzame energie. Dan kan er achteraf geen teleurstelling ontstaan. Een goede verdeelstuul moet nu al bepaald worden. 3. Besparing Standpunten / aanvullingen Gemeenteraad Bergeijk: - Voorstel om verplichting van besparingen in beleid, bestemmingsplannen en aanbestedingen op te nemen (vrijwilligheid is onvoldoende). Anders dan stimuleren en aanjagen door de overheid zou besparing een 'verplichting' worden. De betrokken partijen weten dan op voorhand waar ze aan toe zijn; - Apart dat kleinschalige opwek binnen de RES onder besparing valt niet onder de noemer van duurzame opwek; - Afweging maken of energiebesparing niet afgetrokken zou moeten worden van de totale opgave van 35TWh aan duurzame opwek; - In de RES 1.0 moet concreter duidelijk worden wat de precieze besparingspotentie voor de MRE is (in TWh bijvoorbeeld). Over welke opgave hebben we het? Op dit moment is dat niet inzichtelijk/duidelijk; - Duidelijke boodschap richting het Rijk dat het van belang is om ook de energiebesparingshoeveelheid vanuit de verschillende RES'en mee te nemen in de modellen om te bepalen wat we landelijk moeten besparen en daarbij aan de andere kant dus ook wat we landelijk moeten opwekken; - Voor een gedeelte van de gemeenteraad geldt dat er te weinig concrete actiepunten worden benoemd om te besparen op het verbruik van energie; dit geldt zowel voor de publieke sector alsmede het bedrijfsleven voor zowel aardgas als elektriciteitsverbruik; - Voor een gedeelte van de gemeenteraad geldt dat ze graag meer stimulerende maatregelen willen zien om woningen te verduurzamen (zowel koop- als huurwoningen). Definieer bijvoorbeeld ook het aantal woningen dat jaarlijks verduurzaamd wordt en bepaal het huidige energielabel (inclusief streefwaarde na aanpassing). 4. Duurzame opwek Standpunten / aanvullingen Gemeenteraad Bergeijk: - Punt D: zorg wordt uitgesproken over de netwerkkapaciteit en afhankelijkheid van de netwerkinfrastructuur (Enexis/TenneT). Daarnaast ook de keuzes die gemaakt worden door Enexis en TenneT om bepaalde projecten aan te sluiten op het net. Wie bepaald welk project voorrang krijgt? - Er is veel aandacht voor participatie onder bijvoorbeeld inwoners en stakeholders, maar uiteindelijk zijn het wel de netwerkbeheerders die beslissen welk project aangesloten zal worden. Dit komt niet met elkaar overeen; - Belangrijk om de planMER procedure richting de RES 1.0 ook af te stemmen met de Kempen gemeenten en te bekijken wat er voor de Kempen nog nodig is qua aanvullend onderzoek, zodat uitgesloten kan worden dat er iets gemist wordt; - PlanMER onderzoek dient ook rekening te houden met grensoverschrijdende gevolgen voor wat betreft gemeenten. Het kan niet zo zijn dat in de ene gemeente een gebied op basis van planMER afvalt en in de andere gemeente niet over de grens eenzelfde gebied wel als kansrijk aangeduid wordt. Het onderzoek zou breed- en grensoverschrijdend ingezetoken moeten worden; - Het gebied in Valkenswaard, aangrenzend aan Bergeijk Zuid-Oost, wordt in de concept-RES aangeduid als zoekgebied voor grootschalige opwek terwijl in het planMER van de Kempen gemeenten is gebieden dat dit geen kansrijk gebied is. Extra aandacht aan dit gebied besteden tijdens het planMER onderzoek; - Voor een gedeelte van de gemeenteraad geldt dat het gebied Bergeijk Zuid-Oost een meer dan gemiddelde natuurwaarde heeft. Het gebied 'Koolbiek' in Valkenswaard niet enkel aanduiden als 'geen kansrijk gebied', maar aanduiden als een gebied waar grootschalige opwek van energie met behulp van windmolens ongewenst is; de schade aan de kwetsbare natuurgebieden in de gemeente Bergeijk kan groot zijn. Daarbij is 'Koperbiek' voor vogels een risicogebied kijkende naar de locatie langs Natura 2000 en op basis van de Nationale Windmolen-risico kaart; - Door een gedeelte van de gemeenteraad wordt betwist dat het gebied Bergeijk Zuid-Oost niet kansrijk is voor grootschalige opwek op basis van planMER; - Er zou meer aandacht moeten zijn voor de netwerkbeheerder; hoe zorgen we voor een neutrale houding van de netwerkbeheerder? Het enkel kijkende naar momenteel onvoldoende capaciteit in een bepaald gebied; - In de concept-RES ontbreken cijfers over de investeringen in de netwerkinfrastructuur ten aanzien van uitbreiding en verzwaren. Het moet helder zijn welk gedeelte hiervan voor rekening van inwoners komt;	Alle opties voor duurzame warmte worden meegenomen in een SWOT-analyse. De resultaten daarvan dienen als input voor de scenario's en visie die op regionaal niveau worden opgesteld. Ook de bestaande infrastructuur wordt in kaart gebracht in het kader van de RES. De mogelijkheden om gebruik te maken van de infrastructuur wordt meegenomen. De besparingsaanpak wordt afgestemd op de doelgroep, de stakeholders en het gebouw. Deze aanpak wordt uitgewerkt in energiebesparingsplannen per doelgroep (v.o.w inwoners). Hierin wordt per doelgroep en soort gebouw in beeld gebracht welke besparingsaanpak (route, aanbod, communicatie) hier het beste bij aansluit en dus het grootste effect zal hebben. De aanpak wordt in het traject richting RES 1.0 vertaald in afspraken over samenwerking en ambities, met gemeenten en met stakeholders. Het uitgangspunt voor de Concept-RES is dat we vanuit regionaal perspectief bekijken waar in de regio nieuwe opwekking van duurzame energie het beste kan landen, gegeven een goede landschappelijke inpassing en mogelijke koppelingen met andere opgaven. In het kader van de PlanMER gaan wij zorgvuldig naar de zoekgebieden voor grootschalige opwek kijken, die uit de eerste analyse naar voren zijn gekomen. Die gebieden zijn naar voren gekomen, rekening houdende met wetgeving die andere gebieden uitsluit. In het planMER worden omgevings- en milieuaspecten onderzocht en de mogelijke (financiële) koppelingen met brede thema's die in de concept-RES naar voren zijn gekomen. Dit vormt de basis voor verdere afwegingen over locatiekeuzes. Ook de potentie van het zoekgebied 'no-regret' voor opwekking van energie uit zon op daken en restgronden wordt verder onderzocht. Er is geen sprake van een van tevoren vastgestelde verdeling van een opgave. Het elektriciteitsverbruik in de regio is alleen gebruikt om te kijken of het bod een naar verhouding reëel aandeel van de landelijke doelstelling van 35 TWh betreft. Om tot een succesvolle ontwikkeling én realisatie te komen van de RES streven wij naar maatschappelijk draagvlak en bewustzijn, onder andere door: - de opbrengsten, in bijvoorbeeld duurzame energie en/of geld, zoveel mogelijk ten goede te laten komen aan de inwoners, bedrijven en instellingen in onze regio, hetzij aan de ontwikkeling van de regio; - te zorgen dat de energietransitie voor iedereen haalbaar en betaalbaar is; - lokaal eigenaarschap van energieprojecten, waarbij we streven naar maximale lokale participatie. Het is een bewuste keuze geweest om geen getal op te nemen als ambitie voor besparing in de concept-RES, maar om af te spreken om besparing maximaal te stimuleren. Het besparingspercentage is per individuele woning of bedrijf namelijk verschillend en is achteraf niet te meten in relatie tot de genomen maatregelen. Voorop staat het gesprek met belanghebbenden om ze te stimuleren om consequent stappen te zetten naar een steeds duurzamer bedrijf, woning of kantoorpand. De besparingsaanpak wordt afgestemd op de doelgroep, de stakeholders en het gebouw. Deze aanpak wordt uitgewerkt in energiebesparingsplannen per doelgroep. Hierin wordt per doelgroep en soort gebouw in beeld gebracht welke besparingsaanpak (route, aanbod, communicatie) hier het beste bij aansluit en dus het grootste effect zal hebben. De aanpak wordt in het traject richting RES 1.0 vertaald in afspraken over samenwerking en ambities, met gemeenten en met stakeholders. In de meeste gevallen is er geen wettelijke basis om mensen tot besparingsacties te verplichten. In landelijke afspraken wordt rekening gehouden met een vast percentage aan energiebesparing tot 2030. Op basis hiervan is een opgave van 35 TWh voor opwekking van duurzame energie op land bepaald. Gezien de energiebesparing die afgelopen 10 jaar is bereikt, kan het ingeboekte percentage als zeer ambitieus worden gezien. Op landelijk niveau is ook afgesproken dat kleinschalige opwek tot op zekere hoogte wordt gerekend tot besparing. Wanneer er via deze weg meer wordt opgewekt dan een vooraf gestelde autonome groei, dan kan de kleinschalige opwek worden gerekend tot duurzame opwek. Nemen we mee in de vervolgutwerking. In het kader van de PlanMER gaan wij zorgvuldig naar de zoekgebieden voor grootschalige opwek kijken, die uit de eerste analyse naar voren zijn gekomen. Die gebieden zijn naar voren gekomen, rekening houdende met wetgeving die andere gebieden uitsluit. In het planMER worden omgevings- en milieuaspecten onderzocht en de mogelijke (financiële) koppelingen met brede thema's die in de concept-RES naar voren zijn gekomen. Dit vormt de basis voor verdere afwegingen. De resultaten van het PlanMER onderzoek voor de Kempen worden verrijkt met de resultaten uit dit nieuwe PlanMER onderzoek en andersom. De netbeheerder doet verder onderzoek naar de haalbaarheid van netuitbreiding in de zoekgebieden. Enexis geeft aan dat er problemen worden voorzien m.b.t. aanvragen van offertes waarmee capaciteit wordt gedaïmd op het net, waardoor ook kleinere projecten in de knel komen. Dit gaat om grote aantallen in heel Nederland. Enexis is in gesprek op Rijksniveau om te bespreken wat de mogelijkheden zijn voor prioritering voor projecten. In de regio maken we ambtelijk een eerder gestarte inventarisatie van aanvragen van netcapaciteit af, zodat we met Enexis kunnen bekijken wat de knelpunten zijn voor een door ons gewenste programmering en hoe we zouden kunnen sturen naar deze programmering. In de Stuurgrop RES wordt met Enexis op bestuurlijk niveau gesproken over de situatie en hoe we samen zouden kunnen sturen op prioritering van projecten.	Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren - Regionale samenwerking - Participatie: Iedereen doet mee - Financiële participatie: Iedereen moet kunnen profiteren Hoofdstuk 5: Stap voor stap naar uitvoering - Doorvertaling omgevingsbeleid - Aanbeveling aan het rijk - Doorkijk naar 2030 Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek - Wat is nieuw in de RES 1.0 - Besparen Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek - Wat is nieuw in de RES 1.0 - Duurzame opwek - Netinfrastructuur en programmering Hoofdstuk 5: Stap voor stap naar uitvoering - Doorkijk naar 2030
------------	-------------------	---	---	--

		• Voor een gedeelte van de gemeenteraad geldt dat ze graag concrete doelstellingen willen zien om het percentage daken met zonnepanelen de komende jaren fors te doen stijgen (voor zowel koop- als huurwoningen en gericht op eigen verbruik). Ook voor publieke- en bedrijfsgebouwen doelstellingen formuleren voor het installeren van zonnepanelen. Daarnaast zou er specifiek gekeken moeten worden naar overkapte bedrijfsparkeergelegenheden uitgerust met zonnepanelen op een staalconstructie; • Voor een gedeelte van de gemeenteraad geldt dat windparken op zee maximaal ontwikkeld zouden moeten worden. Meer aandacht voor wind op zee in plaats voor wind op land. Indien het toch nodig blijkt om wind op land te ontwikkelen, dan niet in de buurt van Natura 2000 (zoals bijvoorbeeld 'de Maai' tussen Bergeijk en Valkenswaard) en bij voorkeur een maximum van 3 windturbines in een bepaald gebied; • Voor een gedeelte van de gemeenteraad geldt dat een heldere definitie van 'draagvlak van de omgeving' vastgesteld moet worden. Het moet helder zijn wanneer er geen windturbines geplaatst worden vanwege een gebrek aan draagvlak; • Voor een gedeelte van de gemeenteraad geldt dat er onderzoek verricht moet worden naar kleinere windturbines bij sportparken, bedrijventerreinen en woningdarters in het buitengebied; • Voor een gedeelte van de gemeenteraad geldt dat vóór de plaatsing van windturbines er eerst contractueel vastgelegd moet worden hoe- en wie de windturbines afbreekt, verwijdt en afvoert wanneer deze niet meer rendabel blijven; • Er moet gezorgd worden voor een eenduidige rapportage over de voortgang van de realisatie van alle doelstellingen. Zowel qua investeringen, besparingen en actueel verbruik; • Een gedeelte van de gemeenteraad pleit voor onderzoek naar de mogelijkheden om geluidschermen te voorzien van zonnepanelen.	Wordt meegenomen in de uitwerking van de besparingsaanpakken en het 'no-regret' zoekgebied. Het uitgangspunt voor de Concept-RES is de opdracht vanuit het Rijk om te kijken waar in de regio opwekking van duurzame energie zou kunnen passen. Vanuit regionaal perspectief bekijken we waar in de regio nieuwe opwekking van duurzame energie het beste kan landen, gegeven een goede landschappelijke inpassing en mogelijke koppelingen met andere opgaven. In het kader van de PlanVER gaan wij zorgvuldig naar de zoekgebieden voor grootschalige opwek kijken, die uit de eerste analyse naar voren zijn gekomen. Die gebieden zijn naar voren gekomen, rekening houdende met wetgeving die andere gebieden uitsluit. In het planVER worden omgevings- en milieuaspecten onderzocht en de mogelijke (financiële) koppelingen met brede thema's die in de concept-RES naar voren zijn gekomen. Dit vormt de basis voor verdere afwegingen over locatiekeuzes. Ook de potentie van het zoekgebied 'no-regret' voor opwekking van energie uit zon op daken en restgronden wordt verder onderzocht. Het vaststellen van draagvlak en de uitwerking van concrete projecten komt nadrukkelijker aan bod op lokaal niveau, waar straks concretere keuzes worden gemaakt met de PlanVER als ondersteunend regionaal perspectief.	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wat is nieuw in de RES 1.0 • Duurzame opwek
		<i>5. Duurzame warmte</i> Standpunten / aanvullingen Gemeenteraad Bergeijk: • Een gedeelte van de gemeenteraad acht biomassa en biogas met in achtname van bepaald kaders opportuun als toekomstige warmtebron. Een ander gedeelte van de gemeenteraad erkent biomassa en biogas pertinent niet als duurzame warmtebron; • Voor een gedeelte van de gemeenteraad worden productiebossen in combinatie met energie uit biomassa niet beschouwd als duurzame warmtebron; • Voor een gedeelte van de gemeenteraad kan biomassa onder bepaalde voorwaarden en bij bepaalde soorten biomassa/biogas van toegevoegde waarde zijn (als er sprake is van korte CO2 kringlopen). Zaken als mestvergisting en het kappen van bomen past voor een gedeelte van de gemeenteraad niet bij een duurzame energietransitie; • Een gedeelte van de gemeenteraad vindt dat er een hoofdstuk toegevoegd dient te worden over het geschikt maken van ons huidige gasnet in relatie tot het gebruik van waterstofgas; • Kernenergie wordt niet erkend als duurzame energiebron door een gedeelte van de gemeenteraad.	Er wordt breed in kaart gebracht welke opties voor opwek en opslag haalbaar zijn binnen de energiestrategie voor onze regio. In de afweging wordt rekening gehouden met o.a. potentie en systeem efficiëntie Alle opties voor duurzame warmte worden meegenomen in een SWOT-analyse. De resultaten daarvan dienen als input voor de scenario's en visie die op regionaal niveau worden opgesteld.	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wat is nieuw in de RES 1.0 • Nieuwe ontwikkelingen • Duurzame warmte
		<i>6. Van strategie naar uitvoering</i> Standpunten / aanvullingen Gemeenteraad Bergeijk: • Belangrijk om te bekijken en te toetsen hoe gemeenten in de RES 1.0 de afweging maken tussen de inzet van bijvoorbeeld zonne- of windenergie in hun strategie voor duurzame opwek.	Wordt meegenomen in het vervolg.	Hoofdstuk 5: Stap voor stap naar uitvoering • Dovertaling omgevingsbeleid • Doorkijk naar 2030

21-8-2020	Gemeente Deurne	formeel	<i>Conclusie hoofdstuk 1 - samen de energie ambitie realiseren</i> Snelheid en stappen zetten staat voorop. Wel kan er enige mate van flexibiliteit geboden worden voor goede duurzame oplossingen ten aanzien van de deadline van 2030.	Er wordt in de RES onderscheid gemaakt wat haalbaar is vóór 2030 en wat erna.	Hoofdstuk 1: Opgeve en kader • Opgeve en ambitie Hoofdstuk 5: Stap voor stap naar uitvoering • Doorvertaling omgevingsbeleid • Doorkijk naar 2030
			<i>Conclusie hoofdstuk 2 - Onze aanpak voor de (concept) RES</i> Geen aanvullingen.		
			<i>Conclusie hoofdstuk 3 - Besparing</i> • De mogelijkheden van isoleren extra benadrukken. • Op een positieve wijze inwoners en het bedrijfsleven stimuleren om stappen te zetten. In beginsel vrijwillige bijdrage middels beloningen. • De overheid dient het goede voorbeeld te geven.	Wordt meegenomen in de verdere uitwerking.	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wat is nieuw in de RES 1.0 • Besparen
			<i>Conclusie hoofdstuk 4 - Duurzame opwek</i> Geen aanvullingen.		
			<i>Conclusie hoofdstuk 5 - Duurzame warmte</i> Geen aanvullingen.		
			<i>Conclusie hoofdstuk 6 - Van strategie naar uitvoering</i> • Belangrijk is om naar nieuwe vormen van energie te kijken. Kijk naar nieuwe technologische ontwikkelingen en focus daarmee niet alleen op wind- en zonne-energie. De VVD wil daarbij benadrukken dat hiervoor ook naar kernenergie gekeken moet worden. • Aandacht voor de grondpolitiek per gemeente en de inrichting van de organisatie hiervoor. • De PvdA benadrukt dat mensen zonder eigen woning ook mee moeten kunnen profiteren van de wind- en zonnenergie.	In het kader van de RES willen we gebruik maken van de kennis en technologie die in de regio aanwezig is. Er is o.a. contact gelegd met Brainport Development en de TU/e (Differ en EIREs) over nieuwe technologie en de concrete kansen die er nu al zijn. Dit verbinden we met de opgaven die voortkomen uit de thema's binnen de RES. Er wordt breed in kaart gebracht welke opties voor opwek en opslag haalbaar zijn binnen de energiestrategie voor onze regio. In de afweging wordt rekening gehouden met o.a. potentie en systeem efficiëntie en wordt afstemming gezocht met andere partijen. Welke procedures of wettelijke instrumenten overheden zullen toepassen in relatie tot verwerving van gronden is afhankelijk van het lokale proces en lokaal beleid. We bieden vanuit de RES wel inzicht in de mogelijkheden. Om tot een succesvolle ontwikkeling én realisatie te komen van de RES streven wij naar maatschappelijk draagvlak en bewustzijn, onder andere door: - de opbrengsten, in bijvoorbeeld duurzame energie en/of geld, zoveel mogelijk ten goede te laten komen aan de inwoners, bedrijven en instellingen in onze regio, hetzij aan de ontwikkeling van de regio; - te zorgen dat de energietransitie voor iedereen haalbaar en betaalbaar is; - <i>lokaal eigenaarschap van aardencollecties waarbij we streven naar maximale lokale participatie</i>	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek Nieuwe ontwikkelingen
			<i>Conclusie proces en governance</i> • Een brede betrokkenheid van inwoners, stakeholders en andere belanghebbenden is zeer wenselijk. • Zorg ervoor dat iedereen ervan mee profiteert, zodat er voor zoveel mogelijk draagvlak gezorgd kan worden.	In de Concept-RES beschrijven wij hoe we tot een succesvolle ontwikkeling én realisatie willen komen van de RES door te streven naar maatschappelijk draagvlak en bewustzijn. In het proces naar de RES 1.0 passen wij dat verder toe en werken dat verder uit met stakeholders. Denk aan afstemming over mogelijke invulling van zoekgebieden, koppelingen van warmtevraag en aanbod, mogelijke besparingsaanpakken en manieren om lokaal eigenaarschap mogelijk te maken. Om tot een succesvolle ontwikkeling én realisatie te komen van de RES streven wij naar maatschappelijk draagvlak en bewustzijn, onder andere door: - de opbrengsten, in bijvoorbeeld duurzame energie en/of geld, zoveel mogelijk ten goede te laten komen aan de inwoners, bedrijven en instellingen in onze regio, hetzij aan de ontwikkeling van de regio; - te zorgen dat de energietransitie voor iedereen haalbaar en betaalbaar is; - <i>lokaal eigenaarschap van aardencollecties waarbij we streven naar maximale lokale participatie</i>	Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren • Regionale samenwerking • Participatie: Iedereen doet mee • Financiële participatie: Iedereen moet kunnen profiteren

27-8-2020	Gemeente Helmond	Formeel	1. Samen de energie ambitie realiseren * Wij zien de Concept RES MRE als een belangrijke tussenstap in het proces naar de RES MRE 1.0. Alle colleges en gemeenteraden krijgen nu een eerste zicht op hoe sterk wij moeten inzetten op energiebesparing, en in het bijzonder het sterk terugdringen van de warmtevraag van de bestaande gebouwde omgeving. Maar ook hoe groot ons gezamenlijk bod en daarmee collectieve opgave voor grootschalige opwek met zon en wind, is. Voor het onderdeel warmte geeft de RSW een eerste inzicht in de mogelijke vervangende duurzame bronnen waarmee wij de warmtevraag invullen richting 2050, het jaar waarin we uiterlijk aardgasvrij moeten zijn. * Uit de RES komen projecten voort die meerdere gemeenten raken. Ook hebben we elkaar nodig om in 2050 uiteindelijk klimaatneutraal te zijn. Door samen te werken kunnen we hier op een effectieve en efficiënte wijze invulling geven aan onze lokale, subregionale en regionale opgaven. * Het opstellen van de Concept RES MRE heeft geresulteerd in zeer goede samenwerking in de subregio De Peel op het gebied van de Energietransitie, zowel op bestuurlijke en ambtelijke vlak. * Wij hebben bewust gekozen om de RES MRE zo veel mogelijk met eigen mensen op te stellen. Zo blijft de opgedane kennis voor het vervolg in de RES 1.0, 2.0 en verder, maar ook voor de verankering in lokaal beleid, zoals de Omgevingsvisie en Omgevingsplannen en verder lokaal beleid en uitvoering voorhanden. Wel dient er aandacht te zijn voor de in te brengen bij per gemeente en subregio. * Exact op de dag waarop landelijk de eerste beperkende maatregelen in de strijd tegen Corona werden afgekondigd zouden 's avonds de gemeenteraden en inwoners van de MRE in het Evoluon in Eindhoven worden geïnformeerd over het proces dat we hebben gevolgd bij het opstellen van de Concept RES MRE, zoals die nu ter consultatie aan u voorligt. Wij hadden graag gezien dat wij u op een andere wijze en eerder hadden kunnen informeren, dan de Webinars die in juni als vervanging van de fysieke informatie bijeenkomst in maart is gehouden. In het vervolgproces naar RES MRE 1.0 zullen wij u en de inwoners uitgebreid betrekken. Ook moeten we het totale proces inzake participatie bezien vanuit de ontwikkelingen rondom corona waarin we ons op dit moment bevinden. * Wij verzoeken MRE en betrokken gemeentes zowel gemeenteraden als bewoners sterker te betrekken bij de ontwikkeling van RES 1.0. Zeker omdat in deze fase de basis gelegd moet worden voor een traject op lange termijn. Waarbij draagvlak en betaalbaarheid van groot belang is.	In het vervolgproces is er aandacht voor het betrekken van gemeenteraden en inwoners. Onder andere via het proces van de PlanMER, maar ook via informele vragenrondes, die digitaal goed zijn te organiseren. Het actief betrekken van inwoners kan deels via regionale bijeenkomsten plaatsvinden, maar zal in belangrijke mate ook lokaal moeten worden georganiseerd, waarbij het regionale verhaal ondersteund is aan de lokale uitwerking.	Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren Regionale samenwerking Hoofdstuk 5: Stap voor stap naar uitvoering Doorkijk naar 2030
			2. Onze aanpak voor de (concept)-RES * Wij onderschrijven de bovvermelde aanpak geheel. Wij gaan zorgvuldig om met onze waardevolle landschappen en natuurgebieden. Deze afwegingen hebben we ook gebruikt voor de kaders binnen onze visie zonnenvelden d.d. 2020. * Wij zoeken nadrukkelijk de meekoppelkansen met andere ontwikkelingen in het buitengebied, zoals waterberging, Transitie landelijk gebied en VAB locaties. Het ontwikkelen van zonne- en windparken biedt economische kansen voor de agrarische sector die nu gekijktijdig met meerdere transitie gefaciliteerd wordt. En het opstellen van de omgevingsvisie is tevens een kans. * Wij verzoeken een duidelijkere positie te geven aan de innovatie binnen het traject en de kansen die er op dat gebied binnen de regio zijn. Hieraan gekoppeld dan echter ook enige terughoudendheid ten aanzien van de massale inzet van huidige technieken en afschaling van bestaande voorzieningen.	In het kader van de RES willen we gebruik maken van de kennis en technologie die in de regio aanwezig is. Er is o.a. contact gelegd met Brainport Development en de TLU/e (Differ en ERES) over nieuwe technologie en de concrete kansen die er nu al zijn. Dit verbinden we met de opgaven die voortkomen uit de thema's binnen de RES.	Hoofdstuk 2: Metropoolregio Eindhoven • Toptechnologie regio Brainport: Inzet op energie-innovaties • De RES als hefboom voor andere regionale opgaven
			3. Besparing * Wij zetten maximaal in op energiebesparing, waarbij de nadruk op het verkleinen van de warmtevraag in de bestaande gebouwde omgeving ligt. Daar ligt namelijk onze grootste uitdaging en opgave. Zoals in het rapport Concept RES MRE gaan we in de verdere uitwerking van de RES MRE 1.0 per doelgroep in gesprek met vertegenwoordigers van die doelgroep over welke besparing technisch maar vooral ook financieel mogelijk en maatschappelijk haalbaar zijn. We hebben hierin als Helmond natuurlijk al stappen gezet met onze samenwerking op het gebied van het convenant aardgasvrij, het Energiehuis en alle lichten op groen. Voor het vervolg zou afstemming inzake ambities binnen de MRE regio aan de orde moeten zijn in het kader van besparing om de term maximaal verder vorm te geven. Wij beseffen ons dat de opgave besparing en warmte voor onze gemeente omvangrijker is dan voor andere gemeentes binnen onze regio. Hier staat tegenover dat voor die gemeentes de opgave van opwek weer meer uitdagingen biedt. * Van bedrijven in de Brainport regio verwachten wij inzet op innovatieve bouw- en installatiemethoden, waardoor het energieneutraal maken van woningen goedkoper en sneller kan. Opleidingsinstellingen in onze regio dienen te zorgen voor het opleiden van grote getalen vaklieden tot en met ingenieurs die zorg gaan dragen voor het fysiek op grote schaal aanpakken van bestaande woningen en bedrijfspanden. * Het vast stellen van een gezamenlijke ambitie voor de (sub) regio zou onderzocht moeten worden. Zodat zowel nieuwe ontwikkelingen volgens de doelstelling gerealiseerd worden en transitieplannen hierop eveneens aansluiten. Middels gezamenlijkheid kan shoppen door ontwikkelaars, en bedrijven voorkomen worden.	Wordt overwogen in de verdere uitwerking.	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wat is nieuw in de RES 1.0 • Besparen
			4. Duurzame opwek * Wij onderschrijven als college het regionale bod van 2,0 TWh voor de tot 2030 in de gehele regio te realiseren zon en windparken. Dit bod is de som van 0,7 TWh van projecten in de pijplijn (vooral zon op grote daken met SDE+ subsidie) 0,2 TWh grootschalig op daken van industrie en (agrarische) bedrijven, 0,5 TWh aan wind en zon in de Kempen en 0,6 TWh aan wind en zon in de rest van de MRE-regio. Wel vragen wij aandacht voor de koppeling van het traject binnen de MRE-regio als geheel en de Kempen, waar het traject inzake grootschalige opwek al enige tijd loopt. Zorg voor gelijkwaardige kaders en afwegingen is noodzakelijk. * In de planMER worden de milieueffecten van de verschillende zoekgebieden nader gewogen om tot een verdere verifiëring van de zoekgebieden in de brede zin te komen. Dit heeft vooral impact op de mogelijkheden in (nieuwe) natuur en in beweidelen. * Uit de doorrekening van de zoekgebieden voor zonne- en windparken door netbeheerder ENDS is gebleken dat in de MRE-regio verschillende netwerkstation aandacht vragen. Er moeten in de gehele regio 3 netwerkstations al vóór of in 2020 zijn uitgebreid en 8 netstations na 2025 worden uitgebreid en vóór 2030 2 nieuwe netstations (1 in De Kempen en 1 in De Peel) gebouwd worden om ons regionale bod van 2 TWh vóór 2030 aan te kunnen sluiten. Daarbovenop is ook uitbreiding van het hoogspanningsnet van Tennet nodig. Wij geven dan ook als harde voorwaarde naar het Rijk mee dat nu al volop moet worden ingezet op het uitbreiden van het elektriciteitsnet door Enexis en Tennet. * Het netstation Helmond Zuid, behoort tot de netstations die vóór of uiterlijk in 2025 uitgebreid moeten zijn. Waarbij we niet alleen afhankelijk zijn van dit station voor de uitrol van de RES in onze peilregio maar tevens van dit station afhankelijk zijn voor onze eigen verdere invulling van bijvoorbeeld de visie zonnenvelden. College stelt dan ook direct de vraag deze uitbreiding in te zetten. Die concrete vraag is noodzakelijk voor de ENDS en Tennet investeringsbeslissingen mogen nemen. * De zoekgebieden die nu op de kaart staan in de concept-RES zijn alle 'globale' zoekgebieden waar op het moment van het onderzoek technisch en wettelijk zonnenvelden of windturbineparken mogelijk zijn. Wettelijk betekent dit, dat zon in te passen is en er ten minste 3 windturbines bij elkaar in het gebied passen. In het zoekgebied op de grens van de gemeente Helmond en Asten passen in totaal ten minste drie windturbines. Enkel en alleen op basis van de locatie Helmond kunnen geen windmolens geplaatst worden en omgekeerd. De meeste potentie van dit gebied ligt in de gemeente Asten. Op basis van deze kans is door Asten verzocht deze locatie toch op te nemen bij de onderzoeksgebieden voor de RES. Aangezien we gekozen hebben voor een zorgvuldig proces, waarbij we niet bij voorbaat gebieden uitsluiten, maar op basis van gedegen onderzoek naar de 'beste' locaties zoeken. * Ook richting RES 1.0 zetten we dit voort door een milieueffectenonderzoek uit te voeren. Na het milieueffectenonderzoek hebben we een nadere (ruimtelijke) onderbouwing voor de zoekgebieden en komen 'voorkeursalternatieven' in beeld. Het kan zijn dat dit zoekgebied met de onderbouwing kansrijk blijkt of juist niet kansrijk. We willen in elk geval aan dit onderzoek deelnemen. Daarmee is afstemming tussen planMER en indienen RES 1.0 van cruciaal belang. Wellicht weegt in dit geval inhoud zwaarder, dan landelijk opgelegde termijnen. Gezien het feit dat we plot regio inzake MER zijn, zou hierover een gesprek moeten worden opgestart. 6. Het alleen moeten bewoners meegenomen worden ten aanzien van de locaties waar kansen liggen, maar er moet (beter) uitgelegd worden waarom sommige locaties juist niet geschikt zijn. Zodat ook de witte vlekken uitlegbaar zijn en er draagvlak ontstaat voor de zoekgebieden vanuit dat perspectief.	Wordt meegenomen in de verdere uitwerking.	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Duurzame opwek • Netinfrastructuur en programmering
			5. Duurzame warmte * In potentie hebben we regio breed voldoende duurzame bronnen om in 2050 in volledig aardgasvrije warmtevoorziening voor de gehele regio te voorzien. Als gevolg van de beperkende factoren zoals ruimte, kosten, draagvlak en locatie is de daadwerkelijke toepassing van verschillende potentiële bronnen nog een grote uitdaging om dit in praktische zin daadwerkelijk voor elkaar te krijgen richting 2050. We zien echter op dit moment nog weinig bronnen die boven regionaal kunnen worden ingezet. Vraag is in hoeverre een RSW aan de orde is. * We zullen veel verschillende bronnen, zoals groen gas (subregionaal opgewerkt: uit lokale vergisting) geothermie, zonthermie en collectieve of individuele WKO moeten inzetten om duurzaam in onze warmtevraag te voorzien. De inzet van duurzame warmtebronnen leidt afhankelijk van welke bronnen (kunnen) worden ingezet tot een grotere of kleinere toename van de elektriciteitsvraag richting 2030 en 2050. * De lokale invulling vindt plaats in de Transitievisie Warmte, die voor 31 december 2021 bij het Rijk ingediend moet zijn. Onze transitievisie is al gevorderd en ligt eveneens bij u voor. Wij lopen hierin voor op de regio en deze geeft dan ook al verdere invulling. * Houtgestookte biomassa zou wat ons betreft voor deze regio geen op te zijn. * Ten aanzien van groengas en waterstof dient aangegeven te worden in hoeverre deze hoeveelheden een bijdrage zouden kunnen leveren en aan welke doelgroep.	Wordt meegenomen in de verdere uitwerking.	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wat is nieuw in de RES 1.0 • Duurzame warmte

		<i>6. Van strategie naar uitvoering</i> * In de Omgevingsvisie en Omgevingsplannen is een verplichte Energieparagraaf opgenomen waarin de hoofdlijnen van de RES worden vastgelegd en daarmee geborgd in lokaal omgevingsbeleid. * Wij vinden het erg belangrijk de mogelijkheden om als gemeente in (grootschalige) financieel te participeren in wind- en zonneparken nader te onderzoeken op weg naar de RES 1.0. * Wij achten het erg belangrijk voor het vervolg goed te overwegen of en waar regionale samenwerking meerwaarde heeft en enkel dan hierop in te zetten. * Wij vinden het zeer belangrijk om zowel u als onze inwoners maximaal te betrekken bij de stappen die bij de uitwerking naar de RES MRE 1.0 en verdere uitwerking in beleid en uitvoering worden gezet. Daar spannen wij ons maximaal voor in.	Wordt meegenomen in de verdere uitwerking.	Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren • Regionale samenwerking • Financiële participatie: iedereen moet kunnen profiteren Hoofdstuk 5: Stap voor stap naar uitvoering • Doorvertaling omgevingsbeleid • Doorkijk naar 2030
--	--	---	---	--

24-8-2020	Gemeente Veldhoven	formeel	Biomassa De gemeenteraad is zeer kritisch over het inzetten van biomassa in de energietransitie en wil voorkomen dat in binnen- en buitenland bossen gekapt worden om in Nederland in biomassa centrales verbrand te worden. Het gaat hierbij specifiek om biomassa centrales die bedoeld zijn voor het verbranden van biomassa. Voor biomassa installaties die bedoeld zijn om groen gas uit biologisch materiaal te winnen door bijvoorbeeld vergisting is meer draagvlak.	Alle opties voor duurzame warmte worden meegenomen in een SWOT-analyse. De resultaten daarvan dienen als input voor de scenario's en visie die op regionaal niveau worden opgesteld. Als er voor de toepassing van biomassa in binnen- en buitenland bossen gekapt moeten worden, dan wordt dat meegenomen in deze analyse.	
			Bomen/bossen De gemeenteraad mist in de concept Regionale Energiestrategie plannen om grootschalig bomen / bossen aan te planten om CO₂ vast te leggen. Naast het vastleggen van CO₂ hebben bomen een belangrijke functie als het gaat om het vasthouden van water, het bieden van schaduw en het bevorderen van de biodiversiteit en de gezondheid en het welzijn van mensen. Het aanplanten van bossen kan prima samengaan met de opgave om grootschalig duurzame energie op te wekken.	Mogelijke koppelingen in het gebied tussen energie-opwekking en natuur worden onderzocht.	
			Aandacht voor communicatie Communicatie met inwoners dient een belangrijke plek te krijgen in het proces richting de Regionale Energiestrategie 1.0. Naast reguliere voorlichting gericht op het informeren van inwoners dienen inwoners ook uitgenodigd te worden om input te leveren voor de Regionale Energiestrategie. Daarnaast is er behoefte aan een campagne om het bewustwordingsproces over de noodzaak en de voordelen van het zelf nemen van verduurzamingsmaatregelen te bevorderen.	Wordt meegenomen in het vervolg.	Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren • Regionale samenwerking • Participatie: Iedereen doet mee
			Duurzame energiebronnen naast wind en zon De gemeenteraad ziet graag dat er naast zon- en windenergie ook aandacht is voor andere duurzame energiebronnen. Hierbij moet onder andere gedacht worden aan het genereren van groen gas (CH₄/LNG) en het benutten van geothermie. Daarnaast wordt aangegeven dat kernenergie mogelijk niet in de regio maar zeker landelijk in de zoektocht naar een duurzame energievoorziening meegenomen moet worden.	Er wordt breed in kaart gebracht welke opties voor opwek en opslag haalbaar zijn binnen de energiestrategie voor onze regio. In de afweging wordt rekening gehouden met o.a. potentie en systeem efficiëntie. Alternatieven zoals groen gas (CH ₄ /LNG) en het benutten van geothermie worden onderzocht in het kader van de toepassing van duurzame warmtebronnen. Alle opties voor duurzame warmte worden meegenomen in een SWOT-analyse. De resultaten daarvan worden breed in kaart gebracht.	
			Waterstof De gemeenteraad vraagt aandacht voor de rol van groen waterstof als energiedrager en opslagmedium. Hierbij wordt verwezen naar een onderzoek dat TNO onlangs in opdracht van 30 bedrijven heeft uitgevoerd. In dit onderzoek is gekeken naar de mogelijkheden om op de Noordzee (het overschot aan) windenergie te gebruiken om waterstof te produceren. Daarnaast wordt er in dit onderzoek gekeken naar de mogelijkheden om CO₂ op te slaan in lege gasvelden onder de Noordzee. Waterstof kan een belangrijke rol gaan spelen in het verwarmen van een deel van onze huizen. Dat betekent dat het gasleidingnetwerk in sommige wijken behouden moet blijven. Dit is relevant voor de Regionale Energiestrategie.	Er wordt breed in kaart gebracht welke opties voor opwek en opslag haalbaar zijn binnen de energiestrategie voor onze regio. In de afweging wordt rekening gehouden met o.a. potentie en systeem efficiëntie.	Hoofdstuk 3: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Nieuwe ontwikkelingen
			Zon- en windenergie De gemeenteraad geeft aan dat bij de 'no regret' maatregelen ook de mogelijkheden van zonnepanelen en/of zonnecollectoren aan gevels meegenomen moet worden. Daarnaast vraagt de gemeenteraad zich af waarom er in de concept Regionale Energiestrategie alleen grote (2 en 5,6 MW) windturbines onderzocht zijn terwijl er ook kleinere windmolens bestaan die een minder grote impact op de omgeving hebben. Ten aanzien van zonnepanelen vraagt de gemeenteraad aandacht voor de onlangs door de provincie aangenomen motie waarin zonnepanelen alleen nog onder strikte voorwaarden mogelijk zijn. Tenslotte wordt er nog gewezen op de optie om aggregaten in te zetten om zonne-energie op te slaan.	In het kader van de RES willen we gebruik maken van de kennis en technologie die in de regio aanwezig is. Er is o.a. contact gelegd met Brainport Development en de TU/e (Differ en ERES) over nieuwe technologie en de concrete kansen die er nu al zijn, zoals wellicht voor zonnepanelen op gevels. Dit verbinden we met de opgaven die voortkomen uit de thema's binnen de RES. Bij de verdere uitwerking van de zoekgebieden wordt de toepassing van de zonnelladder verder uitgewerkt. Wij kijken bij nader onderzoek naar de invulling van de zoekgebieden naar nu beschikbare technieken voor de opwek van duurzame energie. Dat betreft ook kleinere windmolens. Tot slot wordt er breed in kaart gebracht welke opties voor opwek en opslag haalbaar zijn binnen de energiestrategie voor onze regio.	
			Warmtetransitie De gemeenteraad pleit er voor om het gasleidingnetwerk in bestaande wijken te laten liggen zolang er geen alternatieve warmtebron beschikbaar is. Het netwerk kan dan in de toekomst mogelijk gebruikt worden voor de distributie van groen gas. Eventueel zouden nieuwbouwwijken ook van een gasnet voor groen gas voorzien kunnen worden.	Ook de bestaande infrastructuur wordt in kaart gebracht in het kader van de RES. De mogelijkheden om gebruik te maken van de infrastructuur wordt meegenomen. Alternatieven zoals groen gas (CH ₄ /LNG) en het benutten van geothermie worden onderzocht in het kader van de toepassing van duurzame warmtebronnen. Alle opties voor duurzame warmte worden meegenomen in een SWOT-analyse. De resultaten daarvan dienen als input voor de scenario's en visie die op regionaal niveau worden opgesteld.	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wat is nieuw in de RES 1.0 • Duurzame warmte
			Overige Naast de, in de Regionale Energiestrategie opgenomen, plannen voor de klimaatvriendelijke omgeving en elektrificatie heeft de gemeenteraad behoefte aan meer aandacht op regionaal niveau voor duurzame mobiliteit (o.a. auto's op waterstof) en de overgang naar een circulaire economie (o.a. bouw van houten huizen). En tenslotte vraagt de gemeenteraad om in de oplegrotte ook aandacht te besteden aan een aantal onderwerpen die een bovenregionale aanpak behoeven. Hierbij gaat het in het bijzonder over het verhogen van de prijs van de CO₂-emissierechten en de productie en het gebruik van waterstof.		Hoofdstuk 2: Metropoolregio Eindhoven • De RES als hefboom voor andere regionale opgaven Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Nieuwe ontwikkelingen

2020-08-27	Gemeente Eersel	Formeel	Fractie Samen Anders (W&B = wensen en bedenken) <i>2 TWh Bijdrage</i> "We verwachten dat we in totaal 2 TWh kunnen bijdragen aan grootschalige duurzame energie-initiatieven in 2030." Is te lezen in de Concept RES MRE. Er is verder geen concrete uitwerking te lezen. W&B: Hoe is deze 2 TWh onderbouwd, dit nader omschrijven en opnemen. Er staat beschreven dat 0,7 TWh in de 'pijplijn' zit van de 2 TWh opgave. W&B: Beschrijf ook waar deze projecten (welke gemeente) liggen en wat zij omvatten. <i>Opgave. Naar Rato Verdelen over de MRE gemeenten</i> De vraag naar grootschalige opwekking Wind / Zon-op-Veld en No-Regret (2 TWh) wordt op dit moment niet naar rato verdeeld over de gemeenten! Dit werd zo ook bevestigd tijdens webinar RES MRE d.d. 3 juni. W&B: Verdeel duurzame opwekking naar rato. Concreet houdt dit in 35 TWh op land (Klimaatkoord) / 30 RES Regio's = 1,17 TWh per RES Regio. 1,17 TWh RES MRE / 21 MRE gemeenten = 0,055 TWh per gemeente. Dit maakt tevens concrete doelstellingen per gemeente. Hiermee wordt de opgave per gemeente hanteerbaar en niet alles komt bij enkele gemeenten op 'zijn bordje'. (Zie als voorbeeld ook de Concept RES N-O Brabant. In deze RES wordt per gemeente in kaart gebracht wat zij dienen te bij te dragen aan de opgave en wat zij al gerealiseerd hebben.) W&B: Worden de 0,7 TWh welke in de 'pijplijn' zitten ook gereduceerd van de naar-rato-verdeelde energieopgave voor deze gemeenten? M.a.w. als een gemeente al projecten heeft gerealiseerd dan kunnen deze TWh in mindering worden gebracht van de naar-rato-verdeelde vraagstelling. (zie ook Concept RES N-O Brabant) <i>Grootheden, getallen en bronvermeldingen</i> W&B: Creëer een helder overzicht tussen energie grootheden. TWh / PJ / MWh afstemmen. (ter info: De concept RES N-O Brabant heeft een duidelijke uiteenzetting tussen de grootheden. Daar zouden we kunnen 'afkijken'.) W&B: Wordt de autonome groei van onze energievraag meegenomen, zoals meer gebruik elektrische auto's, airco, overige apparatuur? Wat betekent dit in de energievraag in de komende jaren? (ter info: De concept RES N-O Brabant heeft een paragraaf opgenomen specifiek gericht op de autonome groei van onze energievraag, deze is hiermee gelandificeerd en verwerkt.) Figuur 4.1 laat de aantallen windturbines en zonnepanelen zien voor opwek 1 TWh. De RES MRE beschrijft ook dat er maximaal wordt ingezet om dakoppervlak (>500m2) ook te gebruiken voor grootschalige energie opwekking (pg 28, no-regret). W&B: Neem in deze figuur ook een illustratie op van de benodigde aantal m2 dakoppervlak voor 1 TWh. W&B: Pg 34, 4.3 Wat is al gerealiseerd of gepland? Waar is de bronvermelding van de m.b.t. de gerealiseerd en geplande TWh? Over welke gemeenten zijn deze waarden verdeeld? Graag opnemen. W&B: Pg 21, 3. Besparing. In de inleiding wordt het totale energieverbruik van de regio beschreven. Waar is de bronvermelding te vinden van het onderzoek naar dit energieverbruik? Graag opnemen. W&B: Pg 41, 5.1 Warmtevraag en potentie van duurzame warmtebronnen. Waar is de bronvermelding van de m.b.t. de gerealiseerd en geplande TWh? Graag opnemen. <i>Besparing</i> W&B: Toevoegen dat er nadrukkelijk afspraken komen over energiereductie binnen deze regio. Naar rato verdelen over de 21 MRE gemeenten. Participatie Er staat beschreven "Een energietransitie voor iedereen betekent ook dat we iedereen de kans willen bieden om te profiteren van de wind- en zonne-energie die we in onze regio opwekken." Concrete voorstellen hiervoor zijn er niet te lezen. W&B: Neem meer en concreet uitgewerkte voorstellen op in RES MRE om deze kansen te creëren. (De concept RES Hart van Brabant heeft m.b.t. participatie een sterk sociaal model uitgedreven. Waarin heel duidelijk naar voren komt wie welke rol op zich neemt. In dit H+M participatie model wordt ook nadrukkelijk aandacht besteed aan een verbindende partij in de vorm van een energiecoöperatie.) W&B: Ten behoeve van participatie en maatschappelijk draagvlak graag opnemen dat de RES MRE voornemens is om expertise te gebruiken van lokale ervaringspartijen zoals installateurs, energiecoöperaties, omgevingspartijen (dorp/raden, buurt). W&B: Beschrijf expliciet hoe inwoners / bedrijven / omgevingspartijen geïnformeerd over dit proces en hoe zij in de komende perioden worden betrokken. Tijdens de webinar RES MRE d.d. 4 juni waren veel partijen aan de tafel die webinar hun eerste moment was om te participeren. Zij gaven ook aan graag verder betrokken worden. Kaarten (figuur 4.6 en 4.9) W&B: Zorg voor hoge resolutie beeldmateriaal. W&B: Neem in de kaart op de A67 (tenminste gedeelte Kempen gemeente Eersel) met een blauwe arcering 'Energie langs infrastructuur'. Dit voorstel ligt voor in de gemeente Eersel. W&B: Er staat meer 'groene sterren' op de kaart. Beschrijf deze projecten ook nader. Dit zijn mooie voorbeelden. Plaats de sterren op de juiste plaats. (die in de gemeente Eersel lijkt niet te kloppen) Overige punten W&B: Beschrijf expliciet hoe er aandacht wordt besteed aan de nieuwste methoden/manieren hernieuwbare energieopwekking, met geen of zo weinig mogelijk belasting voor mens en omgeving. W&B: Beschrijf expliciet hoe er aandacht wordt besteed aan het gebruik van moderne opslagmogelijkheden voor duurzame energie. Enkel het opwekken van duurzame energie biedt niet de volledige oplossing. Deze energie dient ook opgeslagen te kunnen worden. W&B: De RES MRE bestaat naast 21 gemeenten ook uit de provincie en twee waterschappen. Geef aan wat hun bijdrage is in de evenredige opgave.	Het uitgangspunt voor de Concept-RES is dat we vanuit regionaal perspectief bekijken waar in de regio nieuwe opwekking van duurzame energie het beste kan landen, gegeven een goede landschappelijke inpassing en mogelijke koppelingen met andere opgaven. In het kader van de PlanMER gaan wij zorgvuldig naar de zoekgebieden voor grootschalige opwek kijken, die uit de eerste analyse naar voren zijn gekomen. Die gebieden zijn naar voren gekomen, rekening houdende met weigering die andere gebieden uitsluit. In het planMER worden omgevings- en milieuaspecten onderzocht en de mogelijke (financiële) koppelingen met brede thema's die in de concept-RES naar voren zijn gekomen. Dit vormt de basis voor verdere afwegingen over lokale keuzes. Ook de potentie van het zoekgebied 'no-regret' voor opwekking van energie uit zon op daken en restgronden wordt verder onderzocht. Er is geen sprake van een van tevoren vastgestelde verdeling van een opgave. Het elektriciteitsverbruik in de regio is alleen gebruikt om te kijken of het bod een naar verhouding reëel aandeel van de landelijke doelstelling van 35 TWh betreft. In vervolgrapportages zal zoveel mogelijk een bronvermelding worden gegeven en zal in duidelijke en eenduidige eenheden voor energie-opwekking worden gerapporteerd. De aanpak wordt in het traject richting RES 1.0 vertaald in afspraken over samenwerking en ambities, met gemeenten en met stakeholders. Om tot een succesvolle ontwikkeling én realisatie te komen van de RES streven wij naar maatschappelijk draagvlak en bewustzijn, onder andere door: - de opbrengsten, in bijvoorbeeld duurzame energie en/of geld, zoveel mogelijk ten goede te laten komen aan de inwoners, bedrijven en instellingen in onze regio, hetzij aan de ontwikkeling van de regio; - te zorgen dat de energietransitie voor iedereen haalbaar en betaalbaar is; - lokaal eigenaarschap van energiprojecten, waarbij we streven naar maximale lokale participatie. In het vervolg werken we dat concreter uit. We gaan in gesprek met stakeholders over de gezamenlijke ambities in het kader van de energietransitie en op welke wijze we willen gaan samenwerken in het kader van de RES. In de Concept-RES beschrijven wij hoe we tot een succesvolle ontwikkeling én realisatie willen komen van de RES door te streven naar maatschappelijk draagvlak en bewustzijn. In het proces naar de RES 1.0 passen wij dat verder toe en werken dat verder uit met stakeholders. Denk aan afstemming over mogelijke invulling van zoekgebieden, koppelingen van warmtevraag en aanbod, mogelijke besparingsaanpakken en manieren om lokaal eigenaarschap mogelijk te maken. Kaartmateriaal wordt aangepast voor vervolgrapportages. In het kader van de RES willen we gebruik maken van de kennis en technologie die in de regio aanwezig is. Er is o.a. contact gelegd met Branport. Development en de TU/e (Differ en EIRE) over nieuwe technologie en de concrete kansen die er nu al zijn. Dit verbinden we met de opgaven die voortkomen uit de thema's binnen de RES.	Hoofdstuk 1: Opgave en kader • Het proces naar RES 1.0 en verder Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Duurzame opwek Hoofdstuk 5: Stap voor stap naar uitvoering • Aanbeveling aan het rijk • Doorkijk naar 2030 Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren • Regionale samenwerking • Participatie: Iedereen doet mee • Financiële participatie: Iedereen moet kunnen profiteren Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wat is nieuw in de RES 1.0 • Nieuwe ontwikkelingen • Besparen
			Fractie VVD: <i>Algemeen</i> Voorliggend concept-RES document is de basis voor een enorme transitie waar alle gemeenten, waterschappen en provincie moeten bijdragen om te komen tot energie- en klimaatneutraliteit. Allereerst opgemerkt: in verhouding tot andere concept-RES documenten, laat de concept-RES van de MRE veel 'ruimte'. Het gevaar dreigt voor vrije interpretatie en gebrek aan binding tot daadwerkelijke doelstellingen die binnen de regio ingebracht dient te worden. Daarnaast betekent dit ook dat er voor (gemeente)raden geen sturing en controle op concrete cijfers mogelijk is. De VVD-fractie stelt voor SMART of transparante getallen op te stellen. <i>Opgave</i> Gezien de landelijke opgave om 35 TWh grootschalige energieopwekking te realiseren voor 2030, zou het goed zijn als de energieregio MRE in passende verhouding bijdraagt en als er vervolgens binnen energieregio ook gelijkmatig verantwoordelijkheid wordt genomen. Het onlangs vastgestelde MRE Streefbeeld Landelijk Gebied spreekt van evenredige opgave voor de 21 MRE gemeenten. Wat de verdeelsleutel daarvoor zou moet zijn, moet dan nog bevestigd worden. In reactie op beantwoording door de RES op vragen: "Uitgangspunt is dat we kijken waar in de regio het meest logisch is om grootschalige duurzame energie-opwekking te realiseren. De draagkracht van het landschap en de landschappelijke inpassing en de kansen in relatie tot andere gebiedsopgaven is hierbij leidend."; hier wordt ons inzien wordt hier een ander beeld geschetst. De VVD-fractie stelt voor om vanuit Eersel duidelijkheid te scheppen. Wij stellen voor de bijdrage vanuit Eersel voor grootschalige opwekking op een evenredige opgave vast te stellen (0.055 TWh te behalen voor 2030). <i>Realisatie</i> Om de treden van de zonneladder te volgen, betekent deze opgave dat de oplossing primair dient te worden gevonden op bestaande bebouwing en dat buitengebied niet zonder goede verdere redenen als zoekgebied kan worden aangewezen. Ambitieuze ambities ondersteunen wij op de volgende manier. Alles boven een evenredige bijdrage, dient gerealiseerd te worden met 'no-regret', dus waar van een win-situatie voor iedereen sprake is. Er zou een prominente aandacht moeten zijn voor energiereductie, het serieus bereiken van opwekking door zon-op-dak en alternatieve ('vriendelijke') manieren van energie-opwekking. Een eerste heel concrete invulling kan zijn dat de MRE er mede alles op alles op zet om een energiegeluidsval voorzien van zonnepanelen te realiseren langs de A67. Dit gebied dient dan ook zo concreet te worden aangeduid in de concept-RES. <i>Draagvlak</i> Naast het getalsmatig opwekken van energie, is het draagvlak bij uitvoering van belang. Hoevel invulling binnen de gemeente kan plaatsvinden, dient in algemene zin de aandacht voor participatie in het proces en in de gevolgen van uitwerking alle aandacht te krijgen. De rol van burgerparticipatie en de lokale energie coöperaties dient een plaats te krijgen.	Het uitgangspunt voor de Concept-RES is dat we vanuit regionaal perspectief bekijken waar in de regio nieuwe opwekking van duurzame energie het beste kan landen, gegeven een goede landschappelijke inpassing en mogelijke koppelingen met andere opgaven. In het kader van de PlanMER gaan wij zorgvuldig naar de zoekgebieden voor grootschalige opwek kijken, die uit de eerste analyse naar voren zijn gekomen. Die gebieden zijn naar voren gekomen, rekening houdende met weigering die andere gebieden uitsluit. In het planMER worden omgevings- en milieuaspecten onderzocht en de mogelijke (financiële) koppelingen met brede thema's die in de concept-RES naar voren zijn gekomen. Dit vormt de basis voor verdere afwegingen over lokale keuzes. Ook de potentie van het zoekgebied 'no-regret' voor opwekking van energie uit zon op daken en restgronden wordt verder onderzocht. Er is geen sprake van een van tevoren vastgestelde verdeling van een opgave. Er wordt maximaal ingezet op besparing en de zonneladder wordt toegepast. Om tot een succesvolle ontwikkeling én realisatie te komen van de RES streven wij naar maatschappelijk draagvlak en bewustzijn, onder andere door: - de opbrengsten, in bijvoorbeeld duurzame energie en/of geld, zoveel mogelijk ten goede te laten komen aan de inwoners, bedrijven en instellingen in onze regio, hetzij aan de ontwikkeling van de regio; - te zorgen dat de energietransitie voor iedereen haalbaar en betaalbaar is; - lokaal eigenaarschap van energiprojecten, waarbij we streven naar maximale lokale participatie. In het vervolg werken we dat concreter uit.	Hoofdstuk 1: Opgave en kader • Opgave en ambitie Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wat is nieuw in de RES 1.0 • Duurzame opwek Hoofdstuk 5: Stap voor stap naar uitvoering • Doorvertaling omgevingsbeleid • Aanbeveling aan het rijk • Doorkijk naar 2030

		Erachte Kernbeleid: In grote lijnen akkoord met concept RES Besparen Naast opwekken is besparen een belangrijke en een eerste stap. Er wordt weinig tot niet gestuurd op de besparing die de mensen zelf kunnen realiseren. Wel wordt gewezen op de voorbeeldfunctie van de gemeenten. En om de uitvoering van de RES succesvol te laten verlopen zijn aanvullende instrumenten, regels en middelen van het Rijk en de provincie noodzakelijk om de projecten en afspraken uit deze RES tot stand te kunnen brengen. Het is jammer dat er wel een opsomming is gegeven van de tekortkomingen maar dat er nog geen resultaat verwachtingen zijn. Leidende principes Eén van de leidende principes en afwegingskader is verwoord als; "Focus op maximaal behouden van ruimtelijke kwaliteit". Echter de ruimtelijke kwaliteit lijkt te worden losgelaten als er sprake is van meervoudig ruimtegebruik of meekoppelkansen zich aandienen. Wij vinden het jammer dat het begrip ruimtelijke kwaliteit niet beter wordt beschreven. In de begrippenlijst wordt gesproken over "De kwaliteit van een plek of gebied die bepaald wordt door een goed samenspel van herkomstwaarde, belevingswaarde, gebruikswaarde en toekomstwaarde". Maar niet duidelijk wordt gemaakt wie daarover een beslissing neemt?	De besparingsaanpak wordt afgestemd op de doelgroep, de stakeholders en het gebouw. Deze aanpak wordt uitgewerkt in energiebesparingsplannen per doelgroep. Hierin wordt per doelgroep en soort gebouw in beeld gebracht welke besparingsaanpak (route, aanbod, communicatie) hier het beste bij aansluit en dus het grootste effect zal hebben. Via de PlanIWER wordt meer duidelijk gegeven aan wat wij kunnen zien als positieve en negatieve effecten van de invulling van de zoekgebieden. Gemeenteraden zullen uiteindelijk keuzes maken over opwekking van duurzame energie op hun eigen grondgebied.	Hoofdstuk 2: Metropoolregio Eindhoven • De RES als hefboom voor andere regionale opgaven Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wat is nieuw in de RES 1.0 • Besparen
--	--	---	---	--

2020-08-31	Gemeente Laarbeek	formeel	<i>Samen de ambitie realiseren</i> Laarbeek ondersteunt het uitgangspunt om met de andere gemeenten en binnen de subregio samen te werken en af te stemmen.		
			<i>Onze aanpak voor de (concept-)RES</i> Laarbeek onderschrijft de leidende principes en de toetsingscriteria die het afwegingskader vormen. We spreken onze zorg uit dat dit afwegingskader voor elke gemeente gehanteerd moet blijven zodat voor elke gemeenten dezelfde regels en verwachtingen gelden, die niet moeten worden gepasseerd door politieke belangen. In de concept-RES is niet beschreven hoe we omgaan met het bestaan of ontbreken van draagvlak bij het ontwikkelen van een mogelijk zoekgebied. Het is bijvoorbeeld onduidelijk wat een gebrek aan draagvlak betekent voor de verplichting voor gemeenten voor invulling van de zoekgebieden. In het bestuursakkoord van de provincie wordt dit echter zwaar aangezet. Laarbeek verwacht een uitwerking van hoe wordt omgegaan met draagvlak, maatschappelijke participatie en weerstand in de RES 1.0.	Iedere gemeente gaat over ontwikkelingen op haar eigen grondgebied. Via de RES worden vooral nog geen verplichtingen opgelegd.	Hoofdstuk 5: Stap voor stap naar uitvoering • Doorvertaling omgevingsbeleid • Doorkijk naar 2030
			<i>Besparing</i> Laarbeek onderschrijft de aanpak waarbij verschillende doelgroepen maatwerk wordt aangeboden. Wel benadrukken we daarbij het vrijwillige karakter van medewerking van onze inwoners, bedrijven en organisaties. We ondersteunen daarom van harte de oproep aan het Rijk om door middel van subsidies en andere activiteiten (zoals gebouwgebonden financiering) besparing rendabeler en aantrekkelijker te maken voor inwoners.		
			<i>Grootschalige opwek</i> De no-regret maatregelen bestaan voor Laarbeek vooral uit het plaatsen van zonnepanelen op bedrijfsdaken. Hoewel wij dit een goed idee vinden, zien we enkele praktische bezwaren. Zo heeft de gemeente niet de mogelijkheid (of de intentie) om dit soort investeringen af te dwingen, en zullen veel bedrijfsdaken qua constructie ongeschikt zijn. We verwachten daarom dat de bijdrage van deze maatregelen, in Laarbeek maar ook in de hele regio, beperkt zal zijn. Het Laarbeekse beleid rondom grootschalige opwek sluit goed aan op de uitgangspunten van de MRE. We zien twee zoekgebieden binnen onze gemeente, waarvan één zoekgebied zich leent voor de mogelijke ontwikkeling van een windpark. Wij zullen deze mogelijkheid samen met onze inwoners verder onderzoeken. Laarbeek spreekt de wens uit dat gemeenten die hun zoekgebieden al voor 2025 moeten invullen, daarbij ondersteund worden door de MRE en/of door gemeenten met een kleinere opgave voor grootschalige opwek. Laarbeek ziet knelpunten ontstaan bij enkele Enexis-stations, en uit haar zorgen over de haalbaarheid van de benodigde uitbreidingen van netcapaciteit in de komende jaren. We vragen dan ook om aandacht voor de ontwikkeling van infrastructuur om grootschalige opwek te faciliteren. Laarbeek is kritisch over het gebruik van biomassa. Houtgestookte biomassa op een grotere schaal dan voor een huishouden vinden wij onwenselijk. Het gebruik van biomassa mag wat ons betreft de natuur niet schaden. In een prioritering van energiebronnen zetten wij biomassa onderaan. Liever kijken wij bijvoorbeeld naar waterstof en andere innovaties. Hier zien wij zeker voor onze brainport-regio een kans. Wat betreft zonne-energie vinden we het belangrijk dat zoveel mogelijk eerst de daken worden volgelegd met zonnepanelen. Op dit moment is het bijvoorbeeld onmogelijk om op het dak van de burenpalen te leggen, en wordt de postorderoosregeling versoberd. Er kan worden gelobbyd voor landelijk beleid dat zon op andermans daken mogelijk en belastingtechnisch aantrekkelijk maakt, om bijvoorbeeld wijkprojecten te stimuleren. Ook zouden er landelijke andere financiële stimulerende maatregelen voor zon op dak moeten komen, bijvoorbeeld om te stimuleren dat men meer opwekt dan het eigen gebruik.	Deze constructieve input wordt meegenomen in de verdere uitwerkingen van de verschillende thema's.	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wat is nieuw in de RES 1.0 • Nieuwe ontwikkelingen • Duurzame opwek • Netinfrastructuur en programmering
			<i>Duurzame warmte</i> Uiterlijk in december 2021 moet in elke gemeente een lokale Transitievisie Warmte (TVW) worden vastgesteld. Gezien de duur van een zorgvuldig proces binnen Laarbeek is er weinig tijd voor regionale of sub-regionale afstemming: de concept-RES in juli 2021 komt daarvoor te laat. Daarnaast concludeert de Regionale Structuur Warmte dat er weinig warmtebronnen zijn die gemeentegrenzen overschrijden. Laarbeek pakt de taak van de TVW dan ook vooral lokaal op. We maken daarbij graag gebruik van de kennis die via de MRE beschikbaar wordt over de technische, economische en maatschappelijke potentie van warmtebronnen. Laarbeek plaatst vraagtekens bij de haalbaarheid van het volledig aardgasvrij zijn in 2050, als gevolg van beperkende factoren zoals ruimte, kosten, draagvlak, locatie en efficiëntie en betrouwbaarheid van de verschillende warmtebronnen. Op regionaal niveau zou onderzoek gedaan kunnen worden naar de mogelijkheden van mestvergisting.	Deze constructieve input wordt meegenomen in de verdere uitwerkingen van de verschillende thema's.	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wat is nieuw in de RES 1.0 • Nieuwe ontwikkelingen • Duurzame warmte • Duurzame opwek
			<i>Van strategie naar uitvoering</i> Het 'streven naar maximale lokale participatie en het maximaal lokaal benutten van opbrengsten' is een uitgangspunt dat in Laarbeek van harte wordt onderschreven. In de concrete invulling van de uitgangspunten is de samenwerking binnen subregio De Peel het afgelopen jaar van grote meerwaarde gebleken. Laarbeek zet dan ook in op verdere samenwerking in De Peel waarbij de mogelijkheden en meerwaarde van beleidsharmonisatie wordt onderzocht. Laarbeek is geïnteresseerd in de mogelijkheden en voor- en nadelen van het opzetten van een (sub-)regionaal energiebedrijf en participeert in het onderzoeken van deze optie. Ten slotte suggereert Laarbeek dat aan het landelijke programma RES verzocht kan worden om snelle aanpassing van de wetgeving, daar waar deze knelt met regionale en lokale ambities en plannen. Een eerder aangehaald voorbeeld zijn belastingmaatregelen voor zon op dak. De energietransitie kan op lokaal niveau alleen vorm krijgen als deze door landelijke wetgeving wordt gefaciliteerd.	Deze constructieve input wordt meegenomen in de verdere uitwerkingen van de verschillende thema's.	Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren • Regionale samenwerking • Participatie: Iedereen doet mee • Financiële participatie: Iedereen moet kunnen profiteren Hoofdstuk 5: Stap voor stap naar uitvoering • Doorvertaling omgevingsbeleid • Aanbeveling aan het rijk • Doorkijk naar 2030

2020-09-01	Gemeente Gemert-Bakel	formeel	<i>Hoofdstuk 1: Samen de energie ambitie realiseren</i> Gemert-Bakel ondersteunt het uitgangspunt om met de andere gemeenten en binnen de subregio samen te werken en inwoners, maatschappelijke partners en bedrijfsleven goed te betrekken. Om een goed vervolg te kunnen geven aan de samenwerking en behoud van opgedane kennis, moet voldoende fte per gemeente en subregio beschikbaar zijn.	De werkgroepen monitoren de voortgang en vragen om extra ondersteuning vanuit gemeenten indien zij daar aanleiding voor zien.	
			<i>Hoofdstuk 2: Onze aanpak voor de (concept-)RES</i> Gemert-Bakel onderschrijft de aanpak voor de concept-RES met de leidende principes en het afwegingskader. Iedere gemeente is verantwoordelijk voor een deel van de opgave. De verdeling van de opgave moet per gemeente in beeld worden gebracht en als inspanningsverplichting worden verankerd.	Wordt meegenomen in de verdere uitwerking.	Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren • Participatie: Iedereen doet mee • Financiële participatie: Iedereen moet kunnen profiteren Hoofdstuk 5: Stap voor stap naar uitvoering • Doorvertaling omgevingsbeleid • Aanbeveling aan het rijk • Doorkijk naar 2030
			<i>Hoofdstuk 3: Besparing</i> Gemert-Bakel onderschrijft het belang van maximale energiebesparing, waarbij de nadruk ligt op het verkleinen van de warmtevraag in bebouwde omgeving. We roepen mede het Rijk en provincie op om instrumenten aan te reiken zoals subsidies en gebouwgebonden financiering om inwoners en bedrijven te stimuleren besparingsmaatregelen te nemen.	Wordt meegenomen in de verdere uitwerking.	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wat is nieuw in de RES 1.0 • Besparen
			<i>Hoofdstuk 4: Grootschalige opwek</i> Gemert-Bakel onderschrijft het regionale bod van 2 TWh. De doorgerekende zoekgebieden hebben nog geen bestuurlijk of maatschappelijk draagvlak. De planMER procedure brengt de gevolgen voor milieu in beeld. Daarnaast verwachten we een gekozen participatietraject wat inzicht geeft in het draagvlak. Het bestuurlijk traject zal daarna uitwijzen wat de hoogte van het bod kan worden en wat daarbij de bijdrage van Gemert-Bakel kan zijn. Als de regio van gemeente Gemert-Bakel bij de vaststelling van de RES 1.0 een hogere bijdrage verwacht dan het eigen energieverbruik, dan worden er voorwaarden gesteld. Alleen met een verrekening, in welke vorm dan ook, is een extra taak ten behoeve van de regio bespreekbaar. Binnen Gemert-Bakel is een gebrek aan aansluitmogelijkheden voor de beoogde grootschalige opwek vanuit de zoekgebieden. Er zijn nu wel aansluitmogelijkheden voor de kleinere zonnenvelden die we mogelijk willen maken met onze lokale afwegingskaders, ook buiten de geschetste zoekgebieden. We pleiten ervoor dat het netwerk voldoende capaciteit biedt om deze eerste slag te maken. Eventuele investeringen hiervoor moeten voorrang krijgen. Datzelfde geldt voor de andere gemeenten, met name voor stedelijk gebied zoals Helmond, zodat ook zij maximaal kunnen bijdragen aan de duurzame opwek. Wij vragen aandacht voor de koppeling van het traject binnen de MRE-regio als geheel en de Kempen, waar het traject inzake grootschalige opwek al enige tijd loopt. Gelijktijdige kaders en afwegingen zijn noodzakelijk voor de hele regio. We kunnen de RES 1.0 pas vaststellen als alle informatie uit de planMER en participatietraject gereed is. Wij onderschrijven het vol inzetten op de no-regret maatregelen, zoals zonnepanelen op daken. Wij roepen Rijk en provincie op om instrumenten aan te reiken dit maximaal te stimuleren, bijvoorbeeld door subsidie voor onrendabele grote daken.	Wordt meegenomen in de verdere uitwerking.	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Netinfrastructuur en programmering Hoofdstuk 5: Stap voor stap naar uitvoering • Doorkijk naar 2030
			<i>Hoofdstuk 5: Duurzame warmte</i> Uit de Regionale Structuur Warmte blijken (nog) geen regionale bronnen beschikbaar voor Gemert-Bakel. Wij zullen de transitie van warmte dan ook vooral lokaal oppakken, waarbij we wel de regionale ontwikkelingen volgen.	Wordt meegenomen in de verdere uitwerking.	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wat is nieuw in de RES 1.0 • Duurzame warmte
			<i>Hoofdstuk 6: Van strategie naar uitvoering</i> Wij staan volledig achter de ambitie van maximaal lokaal beruften van de opbrengsten. Wij willen daarbij samen met andere gemeenten de kansen en bedreigingen onderzoeken om als gemeente of subregio financieel te participeren in wind- en zonneparken. Wij blijven met de Peelgemeenten in gesprek om te kijken waar wij als sub-regio gezamenlijk in willen optrekken om mogelijk eenduidig Peel beleid op te stellen.	Wordt meegenomen in de verdere uitwerking.	

2020-08-26	Gemeente Valkenswaard	formeel	Hoofdstuk 1 - Samen de energie ambitie realiseren De gemeenteraad realiseert zich dat elke gemeente een bijdrage moeten leveren aan de energietransitie, zo ook de gemeente Valkenswaard. Belangrijk uitgangspunt is dat op regionale schaal gezocht wordt naar de "beste locatie". Dit is een afweging tussen mogelijkheden en belangen vanuit een wederzijdse solidariteit. In het proces richting RES 1.0 dienen de inwoners actief betrokken te worden om op deze manier draagvlak te creëren of weerstand te voorkomen/verminderen. Acceptatie door de gemeenschap is van wezenlijk belang. Zoek naar draagvlak.	Wordt meegenomen in de verdere uitwerking. Kanttekening: Het actief betrekken van inwoners kan deels via regionale bijeenkomsten plaatsvinden, maar zal in belangrijke mate lokaal moeten worden georganiseerd, waarbij het regionale verhaal ondersteunend is aan de lokale uitwerking.	Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren • Regionale samenwerking • Participatie: iedereen doet mee
			Hoofdstuk 2 - Onze aanpak voor de (concept) RES Naast zon- en windenergie is het van belang om oog te blijven houden voor nieuwe technieken die een bijdrage kunnen leveren in de transitie naar een volledig schone energievoorziening. Waterstof en de opslag van energie kunnen hierin een belangrijke rol gaan vervullen. De gemeente Valkenswaard beschikt over waardevolle landschappen en natuurgebieden. Bij ontwikkelingen dient te alle tijd te de balans gezocht te worden tussen landelijke opgave en lokale belangen en moet zorgvuldig getoetst worden aan vastgestelde afwegingskaders. Maatschappelijk draagvlak is hierbij van essentieel belang, zodoende dienen inwoners, ondernemers en maatschappelijk organisaties actief geïnformeerd en betrokken te worden. Als regio kunnen we ons profileren als voorloper in de energietransitie. Mogelijk kan de gemeente Valkenswaard hier een rol in spelen als locatie voor pilots of in een andere vorm.	In het kader van de RES willen we gebruik maken van de kennis en technologie die in de regio aanwezig is. Er is o.a. contact gelegd met Brainport Development en de TU/e (Differ en EIREs) over nieuwe technologie en de concrete kansen die er nu al zijn. Dit verbindt we met de opgaven die voortkomen uit de thema's binnen de RES. In het kader van de PlanMER gaan wij zorgvuldig naar de zoekgebieden voor grootschalige opwek kijken, die uit de eerste analyse naar voren zijn gekomen. Die gebieden zijn naar voren gekomen, rekening houdende met wetgeving die andere gebieden uitsluit. In planMER worden omgevings- en milieuaspecten onderzocht en de mogelijke (financiële) koppelingen met brede thema's die in de concept-RES naar voren zijn gekomen. Dit vormt de basis voor verdere afwegingen. Het PlanMER proces is een vastomlijnd proces met vaste formele gelegenheden voor inspraak. In de Concept-RES beschrijven wij hoe we tot een succesvolle ontwikkeling én realisatie willen komen van de RES door te streven naar maatschappelijk draagvlak en bewustzijn. In het proces naar de RES 1.0 passen wij dat verder toe en werken dat verder uit met stakeholders. Denk aan afstemming over mogelijke invulling van zoekgebieden, koppelingen van warmtevraag en aanbod, mogelijke besparingsaanpakken en manieren om lokaal eigenaarschap mogelijk te maken.	Hoofdstuk 2: Metropoolregio Eindhoven • Toptechnologie regio Brainport: Inzet op energie-innovaties Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Nieuwe ontwikkelingen • Duurzame opwek Hoofdstuk 5: Stap voor stap naar uitvoering • Doorkijk naar 2030
			Hoofdstuk 3 - Besparing Het besparen van energie is een belangrijke eerste stap. Inwoners, instellingen en bedrijven dienen hiervoor in beweging te komen. Gemeenten hebben een belangrijke voorbeeldrol met het verduurzamen van het eigen vastgoed.		Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Besparen
			Hoofdstuk 4- Duurzame opwek Iedere gemeente zal een bijdrage moeten leveren aan de energietransitie, zo ook de gemeente Valkenswaard. Hierbij moet oog zijn voor de waardevolle landschappen en natuurgebieden in de gemeente. Daarnaast dient er rekening gehouden te worden met de ambities en plannen die de gemeente heeft m.b.t. recreatie in het buitengebied. Tevens dient de impact op de leefomgeving zorgvuldig in kaart gebracht te worden. Vijf zoekgebieden die opgenomen zijn in de concept RES liggen in Valkenswaard. Dit is confronterend. De raad wil deze zoekgebieden echter niet op voorhand afwijzen. Dit neemt niet weg dat er op voorhand zeker twijfels zijn bij een of meerdere zoekgebieden. De gemeente Valkenswaard beschikt over waardevolle natuur (Natura-2000) en cultuurhistorische gebieden wat invloed heeft op de mogelijkheden voor grootschalige opwek. Naast zon- en windenergie zijn er in de nabije toekomst mogelijk andere technieken die ingezet kunnen worden voor het realiseren van een schone energievoorziening met een kleinere ruimtelijk en sociale impact. Denk hierbij aan waterstof en de opslag van energie. De keuzes die nu gemaakt worden mogen deze ontwikkelingen niet in de weg staan. De raad vindt de concept RES nu wel heel eenzijdig gericht op zon, wind en biomassa (waarbij biomassa als een niet gewenste ontwikkeling gezien wordt). Nadrukkelijk wordt verzocht om naast bestaande technieken nadrukkelijk naar de nieuwe(re) technieken te kijken, bijvoorbeeld waterstof. De MRE regio is een slimme regio. Gebruik die slimheid. De ruimtelijke impact moet te allen tijde goed, volgens vastgestelde afwegingskaders, worden getoetst. De Plan-MER procedure moet uitwijzen welke zoekgebieden geschikt kunnen zijn voor grootschalige opwek. Tevens dient er bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak te zijn, dit is bij de totstandlooming van de concept RES nog niet gedaan. Belangrijk is om de regio m.b.t. het realiseren van grootschalige opwek lokaal en regionaal te behouden. We willen niet in een situatie te komen dat het Rijk deze regio overneemt. Daarnaast dient het uitgangspunt te zijn dat de lusten en lasten eerlijk verdeeld worden. Om deze reden dient o.a. de financiële participatie in energieprojecten geborgd te worden. Tot slot wordt verzocht om bij elk voorstel/project nadrukkelijk te kijken naar ten minste deze twee parameters: • Hoe kostenefficiëntcy: kosten afgezet tegen opgewekte hoeveelheid energie • Hoe uitstoot: Tot hoeveel CO2reductie leidt een project.	Om te komen tot zoekgebieden voor grootschalige opwek wordt nadrukkelijk rekening gehouden met ruimtelijke kwaliteit en de landshapstypen in onze regio. We voeren een planMER uit om alle relevante effecten in kaart te brengen. De zorgvuldigheid in termen van kwaliteit en draagvlak staat daarbij voorop. Er wordt breed in kaart gebracht welke opties voor opwek en opslag haalbaar zijn binnen de energiestrategie voor onze regio. In de afweging wordt rekening gehouden met o.a. potentie en systeem efficiëntie en wordt afstemming gezocht met andere partijen. In het kader van de RES willen we gebruik maken van de kennis en technologie die in de regio aanwezig is. Er is o.a. contact gelegd met Brainport Development en de TU/e (Differ en EIREs) over nieuwe technologie en de concrete kansen die er nu al zijn. Dit verbindt we met de opgaven die voortkomen uit de thema's binnen de RES. Om tot een succesvolle ontwikkeling én realisatie te komen van de RES streven wij naar maatschappelijk draagvlak en bewustzijn, onder andere door: - de opbrengsten, in bijvoorbeeld duurzame energie en/of geld, zoveel mogelijk ten goede te laten komen aan de inwoners, bedrijven en instellingen in onze regio, hetzij aan de ontwikkeling van de regio; - te zorgen dat de energietransitie voor iedereen haalbaar en betaalbaar is; - lokaal eigenaarschap van energieprojecten, waarbij we streven naar maximale lokale participatie.	Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren • Regionale samenwerking • Participatie: iedereen doet mee • Financiële participatie: iedereen moet kunnen profiteren Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wat is nieuw in de RES 1.0
			Hoofdstuk 5 - Duurzame warmte De potentie aan duurzame bronnen is groot, maar de vraag is hoeveel van deze potentie daadwerkelijk ingezet kan worden. Dit vraagt een goede voorlichting richting inwoners en bedrijfsleven zodat zij goede keuzes kunnen maken in de route naar een aardgasvrije samenleving.	De afstemming tussen regionaal en lokaal is uitgangspunt voor de aanpak van het thema duurzame warmte richting de RES 1.0. In de RES 1.0 geven wij inzicht in de mogelijke wisselwerking tussen lokale bronnen en de regionale bronnen en infrastructuur en welke scenario's voor warmtevoorziening er daarbij zijn. Voorlichting richting inwoners past bij de lokale gesprekken voor de lokale transitie Warmte en Warmteplannen, het regionale perspectief kan hier als ondersteuning dienen.	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Duurzame warmte
			Hoofdstuk 6 - Van strategie naar uitvoering Om te zorgen dat de lusten en lasten eerlijk verdeeld worden is het belangrijk dat er afspraken gemaakt worden over de sociale en financiële participatie. Uitgangspunt hierbij is maximale lokale participatie en het maximaal lokaal benutten van de opbrengsten. In het proces richting RES 1.0 dienen de inwoners actief betrokken te worden om op deze manier draagvlak te creëren of weerstand te voorkomen/verminderen. Acceptatie door de gemeenschap is van wezenlijk belang. De 21 MRE gemeenten bevinden zich in een regio waar veel innovatie plaatsvindt. Hoe kunnen we deze innovatie nog beter en slimmer benutten in de transitie naar een schone energievoorziening? En hoe leggen we hierbij de link met de lokale voorlopers? En hoe kunnen we ons, als regio of als individuele gemeente, positioneren als proeftuin voor de energietransitie? De raad maakt zich zorgen over de zogenaamde "energie cowboys". Het is zaak dat de regio zich stevig weet tegen de energie cowboys. De inspanningen en de regionale overheden moeten echt ten goede komen van de inwoners en niet leiden tot onevenredige verrijking van bedrijven of individuen.	In het kader van de RES willen we gebruik maken van de kennis en technologie die in de regio aanwezig is. Er is o.a. contact gelegd met Brainport Development en de TU/e (Differ en EIREs) over nieuwe technologie en de concrete kansen die er nu al zijn. Dit verbindt we met de opgaven die voortkomen uit de thema's binnen de RES. Om tot een succesvolle ontwikkeling én realisatie te komen van de RES streven wij naar maatschappelijk draagvlak en bewustzijn, onder andere door: - de opbrengsten, in bijvoorbeeld duurzame energie en/of geld, zoveel mogelijk ten goede te laten komen aan de inwoners, bedrijven en instellingen in onze regio, hetzij aan de ontwikkeling van de regio; - te zorgen dat de energietransitie voor iedereen haalbaar en betaalbaar is; - lokaal eigenaarschap van energieprojecten, waarbij we streven naar maximale lokale participatie.	Hoofdstuk 2: Metropoolregio Eindhoven • Economie, mobiliteit, transitie landelijk gebied en energietransitie • Toptechnologie regio Brainport: Inzet op energie-innovaties Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren • Regionale samenwerking • Participatie: iedereen doet mee • Financiële participatie: iedereen moet kunnen profiteren
			Motive Regionale Energiestrategie In de raadsvergadering van 25 juni 2020 is een motie RES ingediend. Deze motie (met vier beslispunten) is deels aanvaard. Aanvaard zijn de volgende twee beslispunten: • Bm in samenspraak met de collega's te zoeken naar de mogelijkheid om waterstofproductie in de nabijheid mogelijk te maken. • Bch ook in te zetten voor andere, nog te ontwikkelen energiebronnen, die zonder belasting van het milieu en/of omgeving inzetbaar zijn c.q. toegepast kunnen worden.	Er wordt breed in kaart gebracht welke opties voor opwek en opslag haalbaar zijn binnen de energiestrategie voor onze regio. In de afweging wordt rekening gehouden met o.a. potentie en systeem efficiëntie. In het kader van de RES willen we gebruik maken van de kennis en technologie die in de regio aanwezig is. Er is o.a. contact gelegd met Brainport Development en de TU/e (Differ en EIREs) over nieuwe technologie en de concrete kansen die er nu al zijn. Dit verbindt we met de opgaven die voortkomen uit de thema's binnen de RES.	Hoofdstuk 2: Metropoolregio Eindhoven • Toptechnologie regio Brainport: Inzet op energie-innovaties Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Nieuwe ontwikkelingen

2020-09-09	Gemeente Geldrop-Merlo	formeel	Hoofdstuk 1 - Samen de energie ambitie realiseren Wij vinden het belangrijk dat inwoners, maatschappelijke partners en bedrijfsleven nauw betrokken worden bij dit proces. Wij zijn dus positief over deze aanpak. Wel vinden wij het belangrijk dat op korte termijn concreet gemaakt wordt hoe deze partijen betrokken worden en hoe hun inbreng meegenomen wordt. Wat ons betreft kunnen we hier ryal mee aan de slag. Participatie zal voor een deel regionaal georganiseerd moeten worden, maar wij vinden het ook belangrijk om lokaal inwoners te betrekken. Om draagvlak te creëren is het belangrijk dat inwoners en hun eigen gemeente in dit proces kunnen participeren. Wij vragen u dan ook om hierbij gemeenten te ondersteunen met bijvoorbeeld communicatiemiddelen en uw proces zo in te richten dat de lokale inbreng ook meegenomen wordt bij het verder uitwerken van de RES 1.0. Wij zijn op dit moment bezig met ons omgevingsbeleid, onze transitievisie Warmte, onze duurzaamheidsnota en onze beleidsvisie zon en wind. De RES zal in al deze stukken een plaats krijgen. Wij zijn het er dan ook mee eens dat zoekgebieden verankerd worden in het omgevingsbeleid van alle betrokken overheden. Afstemming moet echter niet alleen voor zoekgebieden plaatsvinden. Ook de besparings- en de warmteopgave zullen een plaats moeten krijgen in lokaal omgevingsbeleid. Het is wenselijk dat afstemming op al deze onderwerpen tussen overheden plaatsvindt en dat dit vanuit de RES opgepakt wordt. Verder vinden wij het belangrijk dat op korte termijn, maar in ieder geval voor vaststelling van de RES 1.0, uitgewerkt wordt hoe de uitvoering van de RES geborgd wordt. Belangrijk is dat wij na vaststelling van de RES 1.0 meteen de eerste stappen kunnen zetten in de uitvoering van de gemeal te plannen. Samenwerken met onze regio-gemeenten kan hier zeker aan bijdragen. Wij staan er dan ook open voor om te verkennen op welke onderwerpen samenwerking mogelijk is.	De ambitie is om in de Metropoolregio Eindhoven een RES te maken de gezamenlijk gedragen is, die gebiedsgericht is en die energieprojecten verbindt aan andere ruimtelijke, infrastructurale of sociale opgaven. In de periode voorafgaand aan deze concept-RES zijn de diverse partijen op verschillende momenten geïnformeerd en geconsulteerd/bevraagd over en meegenomen in de achtergrond, de opgave en het proces van de RES. In het proces naar de RES 1.0, in de 2e helft van 2020 en in de 1e helft van 2021, gaan we concreter - regionaal en lokaal - in gesprek met partners, inwoners en belanghebbenden over locaties, projecten en activiteiten. Voor de verschillende thema's. Een agenda met bijeenkomsten is terug te vinden op nieuwe website www.energiegemeen.nl. Er worden tools beschikbaar gesteld voor de lokale bijeenkomsten. Het is een belangrijk aandachtspunt dat ook besparing en warmte een plek moeten krijgen in de lokale omgevingsplannen. Om de gemeenten hiermee te helpen wordt dit najaar een serie masterclasses georganiseerd voor de RO-ambtenaren in de regio over de koppeling RES-Omgevingswet. Uitvoering is inderdaad een belangrijk aandachtspunt: hoe gaan we dit organiseren? Op welk schaalniveau? Het Team MRE gaat niet over de uitvoering, maar we zullen wel de verkenning hierover faciliteren, zoals ook het MRE Werkprogramma voor 2021 wordt opgenomen.	Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren • Regionale samenwerking • Participatie: Iedereen doet mee • Financiële participatie: Iedereen moet kunnen profiteren Hoofdstuk 5: Stap voor stap naar uitvoering • Doervertaling omgevingsbeleid • Doorkijk naar 2030
			Hoofdstuk 2 - Onze aanpak voor de concept RES Wij staan achter de leidende principes, het kader en de vier ontwikkelrichtingen. Wel zien wij bredere mogelijkheden om aansluiting te zoeken bij andere opgaven. Nu wordt alleen gekeken naar opgaven die direct te koppelen zijn aan de energietransitie, maar het is wenselijk ook maatschappelijke opgaven die geen directe link hebben mee te nemen. Wij zijn positief over de ambitie om de RES als hefboom voor kwaliteitsverbetering in te zetten. In het vervolgtraject moet dit echter wel concreet gemaakt worden. Een verdere uitwerking van wat de ontwikkelrichtingen inhouden en hoe wij hiermee tot kwaliteitsverbetering gaan komen is gewenst. Ook zien wij graag uitgewerkt hoe afstemming tussen de verschillende opgaven en taakvelden regionaal geborgd gaan en in de 2e helft van 2020 de gehele gebouwde omgeving zelf in de eerste fase voorzet. Verder wordt genoemd dat de visie voor 2050 bepaalt wat er nu moet gebeuren (backcasting). In de concept-RES wordt deze visie voor 2050 echter niet genoemd. Wij kunnen ons erin vinden dat de focus vooral snog op 2030 ligt, maar wel moet geborgd worden dat op termijn (bijvoorbeeld vanaf 2027) gestart wordt met het opstellen van beleid voor na 2030. Daarnaast is het zinvol langere termijn ambities regionaal te bespreken.	Er is inderdaad voor gekozen om de analyse vanuit de technische potentie te starten. In de komende periode gaan wij aan de hand van een PlanMER-procedure zorgvuldig naar de zoekgebieden voor grootschalige opwek kijken, die uit de eerste analyse naar voren zijn gekomen. In het planMER worden omgevings- en milieuaspeten onderzocht en de mogelijke (financiële) koppelingen met brede thema's die in de concept-RES naar voren zijn gekomen, zoals nieuwe economische dragers, klimaatadaptatie, natuurontwikkeling en impact op de netinfrastructuur. Dit vormt de basis voor verdere afwegingen. Goede inbreng om de langere termijn (na 2030) niet uit het oog te verliezen: hier zullen we in het proces richting RES 1.0 handen en voeten aan gaan geven.	Hoofdstuk 1: Opgave en kader • Opgave en ambitie • Het proces naar RES 1.0 en verder • De RES als hefboom voor andere regionale opgaven Hoofdstuk 5: Stap voor stap naar uitvoering • Doorkijk naar 2030
			Hoofdstuk 3 - Besparing Wij zijn blij dat besparing als belangrijk onderdeel van de RES wordt gezien. In het stuk zelf mag dit wat ons betreft nog meer onderstreept worden. Wij staan volledig achter het standpunt dat wij door sterk in te zetten op besparing onze opgave voor duurzame opwek zo veel mogelijk moeten zien te beperken. Wij zijn positief over een energiebesparingsplan. Wij staan achter het uitgangspunt dat de aanpakken in dit plan technisch mogelijk, financieel haalbaar en maatschappelijk acceptabel moeten zijn. Daarom vinden wij dat ook de kosten van maatregelen in beeld gebracht moeten worden. De energietransitie moet eerlijk en rechtvaardig zijn, dus besparing moet ook mogelijk worden gemaakt voor inwoners met beperkte middelen. Wel moet verder uitgewerkt worden hoe de resultaten van dat plan gemonitord worden. Want hoe bepalen we of we op koers liggen om het doel van optimale of maximale besparing te behalen? Wij verzoeken u een concrete doelstelling op te nemen, daar waar mogelijk deze doelen in cijfers uit te drukken en de besparingsambities SMART te maken. Zo stelt het Platform Duurzaam voor om te nemen dat in 2050 de gehele gebouwde omgeving zelf in de eerste fase voorzet. Verder moet ook de uitvoering van het energiebesparingsplan geborgd worden. Afstemming over wat lokaal en wat regionaal opgepakt wordt, is hier onderdeel van. Ruimte voor lokale inbreng is gewenst, maar daar waar door samenwerking efficiëntie behaald kan worden, moet dit zeker benut worden. Onze piloot op bedrijventerrein de Spaarpot is hier een goed voorbeeld van. Onze aanpak is afgestemd op de lokale situatie, maar door de samenwerking met VNO-NCW worden kennis en aanpakken regionaal gedeeld. Ook zien wij het belang van een nauwe samenwerking met de betrokken doelgroepen en andere stakeholders. Besparing is juist een opgave waar wij als gemeente minder invloed op hebben, omdat besparing alleen gebeurt als inwoners, instellingen en bedrijven hier zelf voor kiezen. Besparing is immers in veel gevallen geen verplichting. Aandacht moet daarom besteed worden aan hoe wij inwoners, instellingen en bedrijven in dit proces meenemen, zeker gezien de recente berichtgeving over terugkerende tijden. Om stappen te zetten moeten we de energietransitie aantrekkelijk maken voor hen en moeten we ze in dit proces faciliteren. Gedacht kan bijvoorbeeld worden aan collectieve aanpakken. Daarbij moet er voor gewaakt worden dat praktische belemmeringen de noodzakelijke transitie niet in de weg staan. Wij verzoeken u dit ook mee te nemen in de aanpakken in het energiebesparingsplan. Natuurlijk moeten wij als gemeente wel het goede voorbeeld geven. Hoe wij deze rol verder oppakken werken wij uit in onze duurzaamheidsnota. Echter wat ons betreft zou het sterk zijn als wij hier als regio een concrete ambitie in uitpakken. Daarnaast zijn wij positief over het maximaal bevorderen van kleinschalige opwek. Hiervoor is een regionale aanpak wenselijk.	Er is in de fase van de concept-RES geen generieke doelstelling voor het onderdeel besparing opgenomen. De besparingsaanpak wordt afgestemd op de doelgroep, de stakeholders en het gebouw. Deze aanpak wordt uitgewerkt in energiebesparingsplannen per doelgroep. Hierin wordt per doelgroep en soort gebouw in beeld gebracht welke besparingsaanpak (route, aanbod, communicatie) hier het beste bij aansluit en dus het grootste effect zal hebben. Monitoring en uitvoering zijn belangrijke aandachtspunten. In het proces naar de RES 1.0, in de 2e helft van 2020 en in de 1e helft van 2021, gaan we concreter - regionaal en lokaal - in gesprek met partners, inwoners en belanghebbenden over locaties, projecten en activiteiten. Voor de verschillende thema's. We werken samen met o.a. VNO/NCW, Brainport Development, terreinbeheerders, kennisinstellingen, woningcorporaties en lokale energiecoöperaties.	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wat is nieuw in de RES 1.0 • Besparen
			Hoofdstuk 4 - Duurzame opwek Wij zijn positief over het zoekgebied dat in onze gemeente aan de A67 is opgenomen (tussen Geldrop en Merlo). Dit is het gebied waar het college zelf ook mogelijkheden ziet voor grootschalige opwek. Over het zuidwestelijke puntje van onze gemeente ligt ook een zoekgebied. Wij zijn benieuwd welke mogelijkheden voor duurzame opwek hier gezien worden. In onze eigen inventarisatie komt dit gebied niet direct naar voren als een gebied waar veel mogelijkheden zijn voor duurzame opwek. Wij vragen u daarom duidelijkheid inzicht te geven in hoe zoekgebieden tot stand gekomen zijn en hoe u duurzame opwek in deze gebieden voor u ziet. Verder zien wij eventueel mogelijkheden voor duurzame opwek op Gulbergen. Dit zal echter pas verder onderzocht kunnen worden als er meer duidelijkheid is over de toekomst en ontwikkelrichting van dit gebied. Dit betekent dat dit gebied niet in de RES 1.0 opgenomen kan worden, maar eventueel pas terugkomt in een latere actualisatie. Wij staan achter de aanpak om, via onder andere een planMER, bij alle zoekgebieden de effecten van duurzame opwek op deze gebieden in kaart te brengen. Hierbij vinden we het belangrijk dat de aandacht is voor natuur en landschappelijke inpassing. Wij vragen u daarom ook zorgvuldig te kijken naar de Inktrek de Brabantse Milieufederatie (BMF) en ons lokale Platform Duurzaam op dit punt geleverd heeft. Er moet onderzocht worden of de ladders die zij voorstellen een plaats in de RES kunnen krijgen. Toch kan onze opgave ook juist een positief effect hebben op natuur door opbrengsten van duurzame opwek in natuur te investeren. Als wij de effecten van duurzame opwek per zoekgebied in beeld hebben kunnen we bewust kiezen om voor 2030 juist de gebieden te ontwikkelen waar de negatieve effecten van duurzame opwek het meest beperkt zijn. Hierover zullen we wel regionaal het gesprek moeten voeren. Want hoe worden de kosten en lasten van grootschalige opwek eerlijk over de gemeenten verdeeld? Solidariteit is hierbij belangrijk. Wij zien graag snel een plan van aanpak met planning voor de verdere uitwerking van de zoekgebieden. Hierin moet ook beschreven worden wat de rol van de gemeente is en wat de rol van de regio is. Dit is nodig om onze lokale plannen af te stemmen op de RES. Wij zien verder ook een kans aanpak voor het stimuleren van nog niet maatregelen regionaal op te pakken. Zonder deze aanpak is niet goed te onderbouwen waarom wij regionaal zoekgebieden in het buitengebied aanwijzen, zonder dat wij investeren in de eerste twee treden van de zonneladder. Een versnelling van zon op dak is dus nodig. Deze is echter ingewikkeld omdat je te maken hebt met veel verschillende belangen en er (nog) geen wetgeving is die zon op dak verplicht maakt. Een complex probleem dus waarbij regionale samenwerking meerwaarde kan bieden. Ook stellen wij voor te onderzoeken of het rijk in deze opgave kan ondersteunen.	We zetten als eerste in op no-regret maatregelen en we geven randvoorwaarden aan richting Rijk en provincie die nodig zijn om dat mogelijk te maken. Ook innovatieve oplossingen worden meegenomen. Er wordt breed in kaart gebracht welke opties voor opwek en opslag haalbaar zijn binnen de energiestrategie voor onze regio. In de afweging wordt rekening gehouden met o.a. potentie en systeem efficiëntie en wordt afstemming gezocht met andere partijen. In het planMER worden omgevings- en milieuaspeten onderzocht en de mogelijke (financiële) koppelingen met brede thema's die in de concept-RES naar voren zijn gekomen. Iedere gemeente is verantwoordelijk voor een deel van de opgave. Voor elke gemeente gelden dezelfde regels en verwachtingen. Alle gemeenten dragen naar vermogen bij aan de RES en de realisatie daarvan. We bewaken de ruimtelijke kwaliteit door exploitatie te streven naar: - maximale inzet op besparing, zuinig en meervoudig ruimtegebruik; - het benutten van de gebieds specifieke meekoppelingen; - waar mogelijk energievraag en -aanbod zo dicht mogelijk bij elkaar te houden; - het hanteren van de 'zonneladder' bij het bepalen van de locaties voor zonne-energie. De ambitie is om in de Metropoolregio Eindhoven een RES te maken de gezamenlijk gedragen is, die gebiedsgericht is en die energieprojecten verbindt aan andere ruimtelijke, infrastructurale of sociale opgaven. In het proces naar de RES 1.0, in de 2e helft van 2020 en in de 1e helft van 2021, gaan we concreter - regionaal en lokaal - in gesprek met partners, inwoners en belanghebbenden over locaties, projecten en activiteiten.	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wat is nieuw in de RES 1.0 • Duurzame opwek
			Hoofdstuk 5 - Duurzame warmte Wij zijn positief over een regionale aanpak en zien de noodzaak voor het maken van regionale afspraken over gemeentegrensoverschrijdende opgaven en warmtebronnen. Hierbij is het wel belangrijk dat concreet gemaakt wordt wat de rol van de gemeente is en wat de rol van de regio is. Een verdere uitwerking van hoe afstemming plaatsvindt is gewenst. Ook zien wij de noodzaak van een goede afstemming met Enexis. Daarbij moet niet alleen gekeken worden naar wat duurzame opwek voor het netwerk betekent, maar ook naar wat nodig is om de extra elektravraag als gevolg van de warmte transitie aan te kunnen als wij in 2050 aardgasloos zijn. Ook moet gekeken worden naar het effect van klimaatverandering (minder koude winters en warmere zomers) op onze warmte (en koude) vraag. Wij zullen Enexis dus zeker betrekken bij onze Transitievisie Warmte (TVW) en ook bij onze opgave voor grootschalige opwek. Ook lijkt het ons goed om te verkennen of wij als regio een standpunt in kunnen en willen nemen met betrekking tot biomassa als duurzame warmtebron. Daarnaast zullen de verschillende opgaven ook elkaar afgestemd moeten worden. Wij vragen ons bijvoorbeeld af of we er bij warmte gekend wordt met de maximale besparing die in hoofdstuk 3 geschetst wordt. Een besparing van 24% van warmte klinkt niet te maximaal. Ook vragen wij ons af of en zo ja hoe rekening wordt gehouden met zonthermie bij de keuze voor locaties voor duurzame opwek.	De afstemming tussen regionaal en lokaal is uitgangspunt voor de aanpak van het thema duurzame warmte richting de RES 1.0. In de RES 1.0 geven wij inzicht in de mogelijke samenwerking tussen lokale bronnen en de regionale bronnen en infrastructuur en welke scenario's voor warmtevoorziening er daarbij zijn. Voor alle opties voor duurzame warmte wordt een SWOT-analyse uitgevoerd. De resultaten daarvan dienen als input voor de scenario's en visie die op regionaal niveau worden opgesteld en besproken. De netcapaciteit is inderdaad een essentieel aspect, zowel bij grootschalige opwek als bij warmte. Enexis is goed gehaakt in ons proces, zowel op ambtelijk als op bestuurlijk niveau. Het thema biomassa is door meerdere partijen ingebbracht; dit heeft onze aandacht.	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wat is nieuw in de RES 1.0 • Nieuwe ontwikkelingen • Duurzame warmte

		Hoofdstuk 6 - Van strategie naar uitvoering Wij zijn positief over de te nemen stappen, maar willen wel snel meer duidelijkheid over wat deze stappen betekenen. Een plan van aanpak met planning is gewenst. Er moet uitgewerkt worden wat de verschillende stappen inhouden en wat zij gaan opleveren. Daarbij vragen wij in deze planning nadrukkelijk aandacht voor het betrekken van de raad. Raadsleden moet gedurende het traject mogelijkheden geboden worden om input te geven op de RES 1.0. Om deze voor juli 2020 vast te kunnen stellen moeten zij immers achter deze strategie staan. Aangegeven wordt dat afspraken gemaakt moeten worden over de verankering van onze leidende principes in beleid, over sociale en financiële participatie, over de uitvoering van het energiebesparingsplan en over de monitoring van de resultaten die we boeken. Wij staan hier achter maar willen benadrukken dat deze afspraken ook concreet moeten worden. Hiervoor is op korte termijn een uitgewerkt voorstel nodig dat subregionaal en in de stuurgroep besproken kan worden. Ook is het nodig hier te bespreken hoe wij na de RES 1.0 borgen dat de gemaakte plannen ook uitgevoerd worden. Wij zijn positief over de inzet op een grote mate van participatie, maar hebben behoefte aan de concrete invulling hiervan en ondersteuning hierbij. Zeker in de huidige tijd, waar vaak alternatieven gezocht moeten worden voor de gebruikelijke vormen van participatie. Maximale lokale participatie en maximaal lokaal benutten van de opbrengsten is een mooi streven, maar een verdere uitwerking van wat maximaal inhoudt is nodig om dit streven in regels te borgen en vervolgens te kunnen monitoren of dit streven ook bereikt wordt. Zo voorkomen we dat situaties kunnen ontstaan waar participatie onvoldoende wordt meegenomen. Wij pleiten ervoor dat participatie hier in de brede zin van het woord gezien wordt. Want bij participatie gaat het niet alleen om 'eigendom' in juridische zin, maar ook om zeggenschap en gelijkwaardigheid. Zeker ook omdat financiële participatie niet voor alle omwonenden wenselijk of mogelijk zal zijn. Dit vraagt er ook om dat nagedacht wordt over hoe lokale partijen en energiecoöperaties ondersteund kunnen worden in dit proces. Verder vinden wij dat nadrukkelijker ingezet moet worden op innovatie. Als Brainport regio moeten we innovatie stimuleren en nu al kansen benutten om innovatieve ideeën in de praktijk toe te passen. Hierbij moet ook zeker gedacht worden aan innovatie op het gebied van opslag en transport van energie. Als wij meer energie duurzaam gaan opwekken zal het ook steeds belangrijker worden dat wij energie kunnen opslaan om schommelingen in opwek op te kunnen vangen. Wij vragen u in de RES 1.0 meer aandacht aan dit onderwerp te schenken. Over het algemeen geldt dat snelle concretisering nodig is om lokaal verder te kunnen met het integreren van de RES in lokaal beleid en op deze manier lokaal de uitvoering van de RES te borgen. Dit betekent ook dat in onze gemeente opnieuw gekeken moeten worden naar onze ambitie om in 2040 energieneutraal te worden. De mogelijkheden voor duurzame opwek binnen onze gemeentegrenzen die in de RES geschetst worden zijn onvoldoende om deze ambitie waar te maken. Wij zullen dit nader onderzoeken in onze duurzaamheidsnota.	Er is een procesplan opgesteld en besproken met de stuurgroep RES met het tidspad naar RES 1.0. Dit wordt periodiek geactualiseerd. De komende periode worden raadsleden intensiever betrokken bij het RES-proces. In de vorm van webinars, vragenuurtjes en inloopbijeenkomsten, zowel op regionaal niveau als aansluitend bij de lokale ontwikkelingen/discussies over lokaal beleid. Wij onderschrijven uw oproep om afspraken te maken over de verankering van de leidende principes in het gemeentelijke beleid. De komende periode zullen de werkgroepen tot een concretiseringslag komen. In de praktijk werken we toe naar minimaal 50% lokaal eigendom, waarbij we het Klimaatakkoord volgen. Bij lokaal eigendom hoort ook dat de inwoners en bedrijven in de MRE-regio het eigen vermogen van het lokale aandeel bij elkaar (kunnen) brengen en er de mogelijkheid is voor iedereen om mee te kunnen doen (kleine participaties). Dit zijn zaken die wij in de komende periode gaan onderzoeken en bespreken. Ook kijken we hoe gemeenten kunnen participeren in het lokale eigendom en hoe zij haar inwoners daarmee kunnen helpen in de energie- en/of warmte transitie. In het kader van de RES willen we inderdaad gebruik maken van de kennis en technologie die in de regio aanwezig is. Er is o.a. contact gelegd met Brainport Development en de TU/e (Differ en ERES) over nieuwe technologie en de concrete kansen die er nu al zijn. Dit verbinden we met de opgaven die voortkomen uit de thema's binnen de RES. Het thema 'Onderwijs en arbeidsmarkt' in relatie tot de energiestrategie wordt meegenomen in het vervolg en er is inmiddels een startnotitie over dit thema opgesteld en besproken met de stuurgroep.	Hoofdstuk 1: Opgeve en kader • Het proces naar RES 1.0 en verder Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren • Regionale samenwerking • Participatie: Iedereen doet mee • Financiële participatie: Iedereen moet kunnen profiteren Hoofdstuk 5: Stap voor stap naar uitvoering • Doorvertaling omgevingsbeleid • Doorkijk naar 2030
--	--	--	--	--

9-9-2020	Gemeente Someren	formeel	De volgende berichten, die ná de behandeling in de raadsvergadering zijn binnengekomen, geven aanleiding tot enkele aanscherpingen op onze eerdere reactie richting onze gemeenteraad: *het e-mailbericht van ENEXIS van 8 juli 2020, over transportschaarste in Zuid Nederland, gericht aan alle gemeenten in de MRE-regio; *het lokale ambtelijk overleg met ENEXIS over de impact, van slechts 1 zonnepark met een aansluitcapaciteit t/m 6 kVA in de Lungenelk, op het 10 kV-net op het grondgebied van Gemeente Someren, vanaf het netstation Helmond-Zuid tot de noordzijde van de kern Lierop; *een landelijke persbericht van netbeheerder Tander van 11 augustus 2020, naar aanleiding van de verhouding tussen zon- en wind in de RES-sen overall. Zoals bij u bekend loopt Gemeente Someren in de MRE-regio voorop ten aanzien van de ontwikkeling en realisatie van zonneparken. Nadat in 2019/2020 voor 50 ha zonneparken van de eerste tranche zijn vergunningen verleent, heeft onze gemeenteraad op 2 juli 2020 de (tweede) Evaluatiebeleid zonneparken en windmolens 2020 vastgesteld. Op 28 juli 2020 is op basis van de evaluatie de tender zonneparken voor de tweede tranche van 50 MW in de markt gezet. Wij lopen hiermee als één van de eerste gemeenten in de MRE-regio tegen de praktische gevolgen van de afgeplande transportschaarste aan. Wij wijzen u er in dit kader nadrukkelijk op, om de punten 4.11 t/m 4.16 (aanvullende standpunten van het college van B&W van Someren) mee te nemen in de verdere uitwerking naar RES MRE 1.0 in de reactie naar NPRES (het Rijk).	Het vraagstuk van de beperkingen in de netcapaciteit staat inderdaad hoog op de agenda. Er worden bestuurlijke gesprekken gevoerd om deze kwestie ook landelijk goed onder de aandacht te brengen, omdat dit ook aanpassingen in de wetgeving vergt. Enexis is overigens goed aangehaakt in ons proces, zowel op ambtelijk als op bestuurlijk niveau.	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Netinfrastructuur en programmering
			<i>Hoofdstuk 1: Samen de energie ambitie realiseren</i> 1.1. Wij zien de Concept RES MRE als een belangrijke tussenstap in het proces naar de RES MRE 1.0. Alle colleges en gemeenteraden krijgen nu een eerste zicht op hoe sterk wij moeten inzetten op energiebesparing, en in het bijzonder het sterk terugdringen van de warmtevraag van de bestaande gebouwde omgeving. Maar ook hoe groot ons gezamenlijk bod en daarmee collectieve opgave voor grootschalige opwek met zon en wind, is. Voor het onderdeel warmte geeft de RSW een eerste inzicht in de mogelijke vervangende duurzame bronnen waarmee wij de warmtevraag invullen richting 2050, het jaar waarin we uiterlijk aardgasvrij moeten zijn. 1.2. Uit de RES komen projecten voort die meerdere gemeenten raken. Ook hebben we elkaar nodig om in 2050 uiteindelijk klimaatneutraal te zijn. Door samen te werken kunnen we hier op een effectieve en efficiënte wijze invulling aan geven aan onze lokale, subregionale en regionale opgaven. 1.3. Het opstellen van de Concept RES MRE heeft geresulteerd in zeer goede samenwerking in de subregio De Peel op het gebied van de Energietransitie, zowel op bestuurlijke en ambtelijke vlak. 1.4. Wij hebben bewust gekozen om de RES MRE zo veel mogelijk met eigen mensen op te stellen. Zo blijft de opgedane kennis voor het vervolg in de RES 1.0, 2.0 en verder, maar ook voor de verankering in lokaal beleid, zoals de Omgevingsvisie en Omgevingsplannen en verder lokaal beleid en uitvoering voorhanden. 1.5. Exact op de dag waarop landelijk de eerste beperkende maatregelen in de strijd tegen Corona werden afgekondigd zouden 's avonds de gemeenteraden en inwoners van de MRE in het Evoluon in Eindhoven worden geïnformeerd over het proces dat we hebben gevolgd bij het opstellen van de Concept RES MRE, zoals die nu ter consultatie aan u voorligt. Wij hadden graag gezien dat wij u op een andere wijze en eerder hadden kunnen informeren, dan de Webinars die in juni als vervanging van die fysieke informatie bijeenkomst in maart is gehouden. In het vervolgproces naar RES MRE 1.0 zullen wij u en de inwoners uitgebreid betrekken.	Wij onderschrijven uw punten.	Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren • Regionale samenwerking Hoofdstuk 5: Stap voor stap naar uitvoering • Doorkijk naar 2030
			<i>Hoofdstuk 2 - Onze aanpak voor de Concept RES</i> 2.1. Wij onderschrijven de bovvermelde aanpak geheel. Wij gaan zorgvuldig om met onze waardevolle landschappen en natuurgebieden. Het grote zoekgebied voor zonneparken ligt daarom in de jonge heideontginngen in het zuidwesten van onze gemeente. Dit is zowel het grootste gebied als het gebied met de grootste draagkracht van het landschap alle landschapstypen, waar volgens ons gemeentelijke Beleid zonneparken in het buitengebied 2017 zonneparken gerealiseerd kunnen worden. 2.2. Wij zoeken nadrukkelijk de meekoppelingen met andere ontwikkelingen in het buitengebied, zoals waterberging, Transitie landelijk gebied en VAB locaties. Het ontwikkelen van zonne- en windparken biedt economische kansen voor de agrarische sector die nu gelijktijdig met meerdere transitie geconfronteerd wordt. Raadsnotitie: R1.1 Burgerparticipatie optimaal te benutten bij de verdere uitwerking naar de RES MRE 1.0 en verder en de uitvoering die daar aansluitend uit voortvloeit.	Wij onderschrijven uw punten. De komende periode worden raadsleden intensiever betrokken bij het RES-proces. In de vorm van webinars, vragenurtes en inloopbijeenkomsten, zowel op regionaal niveau als aansluitend bij de lokale ontwikkelingen/discussies over lokaal beleid.	Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren • Regionale samenwerking • Participatie: Iedereen doet mee
			<i>Hoofdstuk 3 - Besparing</i> 3.1. Wij zetten maximaal in op energiebesparing, waarbij de nadruk op het verkleinen van de warmtevraag in de bestaande gebouwde omgeving ligt. Daar ligt namelijk onze grootste uitdaging op opgave. Zoals in het rapport Concept RES MRE gaan we in de verdere uitwerking van de RES MRE 1.0 per doelgroep in gesprek met vertegenwoordigers van die doelgroep over welke besparing technisch maar vooral ook financieel mogelijk en maatschappelijk haalbaar zijn. Instrumenten die het Rijk mogelijk zal moeten maken, zoals gebouwgebonden financiering zijn noodzakelijk om inwoners en bedrijven echt in de uitvoeringsstand te krijgen. 3.2. Van bedrijven in de Brainport regio verwachten wij inzet op innovatieve bouw- en installatiemethoden, waardoor het energieneutraal maken van woningen goedkoper en sneller kan. Opleidingsinstututen in onze regio dienen te zorgen voor het opleiden van grote getalen vaklieden (MBO-ers) tot en met ingenieurs die zorg gaan dragen voor het fysiek op grote schaal aanpakken van bestaande woningen en bedrijfspanden.	3.1. De energiebesparingsaanpakken worden de komende periode uitgewerkt, afgestemd op de doelgroep, de stakeholders en het gebouw. Deze aanpak wordt uitgewerkt in energiebesparingsplannen per doelgroep: wonen, bedrijven en gemeentelijke/maatschappelijk vastgoed. Hierin wordt per doelgroep en soort gebouw in beeld gebracht welke besparingsaanpak (route, aanbod, communicatie) hier het beste bij aansluit en dus het grootste effect zal hebben. De aanpak wordt in het traject richting RES 1.0 vertaald in afspraken over samenwerking en ambities, met gemeenten en met stakeholders. De uitvoering moet op lokaal niveau plaatsvinden. 3.2. In het kader van de RES willen we inderdaad gebruik maken van de kennis en technologie die in de regio aanwezig is. Er is o.a. contact gelegd met Brainport Development en de TU/e (Differ en ERES) over nieuwe technologie en de concrete kansen die er nu al zijn. Dit verbinden we met de opgaven die voortkomen uit de thema's binnen de RES. Het thema 'Onderwijs en arbeidsmarkt' in relatie tot de energiestrategie wordt meegenomen in het vervolg en er is inmiddels een startnotitie over dit thema opgesteld en besproken met de stuurgroep.	Hoofdstuk 2: Metropoolregio Eindhoven • Toptechnologie regio Brainport: Inzet op energie-innovaties Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wat is nieuw in de RES 1.0 • Besparen
			<i>Hoofdstuk 4 - Duurzame opwek</i> 4.1. Wij onderschrijven als college van de gemeente Someren het regionale bod van 2,0 TWh voor de tot 2030 in de gehele regio te realiseren zon en wind-parken. Dit bod is de som van 0,7 TWh van projecten in de pijplijn (vooral op grote daken met SDE+ subsidie) 0,2 TWh grootschalig op daken van industrie en (agrarische) bedrijven, 0,5 TWh aan wind en zon in de Kempen en 0,6 TWh aan wind en zon in de rest van de MRE-regio. 4.2. De landschappen en intensiteit waarin grootschalige zonneparken in de gemeente Someren in de Concept RES MRE zijn opgenomen zijn geheel in lijn met het beleid Beleid zonneparken in het buitengebied 2017 dat u in december 2017 heeft vastgesteld. 4.3. De zoekgebieden voor wind zijn de bij u bekende locaties Diepenhoek en bij de A67, ten westen van Lierop. 4.4. In de tweede evaluatie van het lokale beleid voor zonneparken, dat in juli 2020 ter vaststelling aan u wordt aangeboden, sluit goed aan op de Concept RES MRE. Omdat de uiteindelijke opgaven van de gemeente Someren om in 2050 energieneutraal te zijn vele malen groter is bieden we binnen het lokale beleid meer mogelijkheden (zoals VAB-locaties). 4.5. In de planMER worden de milieueffecten van de verschillende zoekgebieden nader gewogen om tot een verdere verfijning van de zoekgebieden in de brede zin te komen. Dit heeft vooral impact op de mogelijkheden in (nieuwe) natuur en in beekdalen. 4.6. Uit de doorrekening van de zoekgebieden voor zonne- en windparken door netbeheerder ENEXIS is gebleken dat in de MRE-regio het netwerkstation in Hapert (in De Kempen) direct moet worden uitgebreid. Verder moeten 3 netwerkstations al vóór of in 2020 zijn uitgebreid en 8 netstations na 2025 worden uitgebreid vóór 2030. 2 nieuwe netstations (1 in De Kempen en 1 in De Peel) gebouwd worden om ons regionale bod van 2 TWh vóór 2030 aan te kunnen sluiten. Daarbovenop is ook uitbreiding van het hoogspanningsnet van Tennet nodig. Wij geven dan ook als harde voorwaarde naar het Rijk mee dat nu al volop moet worden ingezet op het uitbreiden van het elektriciteitsnet door Enexis en Tennet. 4.7. De netstations Maarheeze en Helmond-Zuid, waar wij in Someren op aange-wezen zijn, behoren tot de netstations die vóór of uiterlijk in 2025 uitgebreid moeten zijn. Het is in ons voordeel dat u in juni 2020 de tweede evaluatie van het beleid voor zonneparken vaststelt. Daarmee lopen voorop de omliggende gemeenten, waardoor de noodzaak van uitbreiding in de vorm van concrete projecten vroeg op tafel komt. Die concrete vraag is noodzakelijk voordat ENEXIS en Tennet investeringsbeslissingen mogen nemen.	Het vraagstuk van de beperkingen in de netcapaciteit staat inderdaad hoog op de agenda. Er worden bestuurlijke gesprekken gevoerd om deze kwestie ook landelijk goed onder de aandacht te brengen, omdat dit ook aanpassingen in de wetgeving vergt. Enexis is overigens goed aangehaakt in ons proces, zowel op ambtelijk als op bestuurlijk niveau.	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Netinfrastructuur en programmering

AANVULLENDE REACTIE VAN HET COLLEGE VAN B&W N.A.V. DE BERICHTEN OVER DE TRANSPORTSCHAARSTE IN HET NETWERK VAN ENEXIS EN TENNET 4.11 De impact op het lokale 10 kV-net tussen netstation Helmond-Zuid en hart kern Someren (door ENEXIS op 6 juli 2020 in een ambtelijk overleg gepresenteerd, naar aanleiding van 1 opdracht voor het aansluiten van een zonnepark t/m 6 kVA in de Lungendijk) geven aanleiding om binnen de verdere uitwerking van grootschalige opwek richting RES MRE 1.0 (en zo nodig verder) veel meer nadruk te leggen op de netimpact van de verfijning van zoekgebieden naar ontwikkelgebieden (met behulp van de planMER). Spreiding van zonneparken, zoals onze gemeenteraad dit nu voorstaat, heeft zonder aanvullende maatregelen in het elektriciteitsnet, zoals bijv. 10 kV-hubs zo'n impact op zowel de kosten van het netwerk als de civiele als landschap-pelijke inrichting van de gemeente dat dit niet wenselijk is. 4.12 Het bericht van ENEXIS (8-7-2020) over de transportschaarste in de netwerken van zowel ENEXIS en TENNET zetten enerzijds aan tot het explicieter bij de uitwerking naar RES MRE 1.0 te kijken naar grote gecombineerde wind- en zonneparken, zo dit mogelijk bij bestaande uit te breiden netstations en nieuwe netstations, als het nog meer bij het Rijk bepleiten van het op zeer korte termijn mogelijk maken van de absoluut noodzakelijke uitbreidingen van de netwerken van ENEXIS en TENNET, uitbreiding van en nieuwbouw van netstations. Die tijdige uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk en wetgeving die daarvoor nodig is een harde voorwaarde om het bod van 2,0 TWh vóór 2030 gestand te kunnen doen. 4.13 Gelet op de projecten van grootschalige opwek (vooral zon) die in de pijplijn zitten, heeft de transportschaarste direct een grote impact op de tweede tranche zonneparken van 50 MW in Someren (vastgesteld op 2 juli 2020). Dit baart ons zorgen in het kader van de veel grotere opgaven die we met zijn allen in de MRE-regio hebben richting 2030. 4.14 Gelet op het landelijke bericht van Lander over de extra maatschappelijke kosten, die rechtstreeks verband houden met de verhouding tussen van zon en wind (80/20) als gemene deler van de RES-sen overall, moeten wij in de MRE-regio, bij de uitwerking richting RES MRE 1.0, nadrukkelijk sturen in de richting van een 50/50 verhouding van zon en wind. Waarschijnlijk is die verhouding per netstation wenselijk, dan wel noodzakelijk, om de maatschappelijke kosten in de hand te houden. De impact van de financiële draagkracht voor onze inwoners zal daarmee een veel grotere impact hebben op de noodzaak van realisatie van windparken in de gehele MRE-regio en de lokale keuze tussen zon- en wind, dan gemeenteraden tot nu toe hebben kunnen bevorderen. 4.15 Laten we in de MRE-regio, gelet op het betuigen van de maatschappelijke kosten van het aansluiten van zonneparken op het elektriciteitsnet, voor zolang dat niet wettelijk is geregeld, afspreken dat we in het lokale beleid opnemen dat zonneparken een aansluiting met een capaciteit (in MVA) krijgen van maximaal 75 % van het opgestelde piekvermogen van de opgestelde zonnepanelen (MWp). Daarnaast dagen wij allen inschrijvers bij tenders uit door op een nog lagere aansluitwaarde in te schrijven, door bij voorbeeld het toepassen van 24 uren netbalanceren met zogenaamde 'buurtbatterijen'. 4.16 Laten we als Brainportregio, in gebieden waar veel ontwikkellocaties voor windparken liggen en op subregionaal niveau veel windturbines mogelijk zijn (zoals in De Kempen) het elektriciteitsnet voor het ontsluiten van de duurzame productie zo inrichten, dat we subregionaal voldoende schaalgroten creëren, om nu nog Hoofdstuk 5: Duurzame warmte 5.1 In potentie hebben we regionaal ruim genoeg voldoende duurzame bronnen om in 2050 in volledig aardgasvrije warmtevoorziening voor de gehele regio te voorzien. Als gevolg van de beperkende factoren zoals ruimte, kosten, draagvlak en locatie is de daadwerkelijke toepassing van verschillende potentële bronnen nog een grote uitdaging om dit in praktische zin daadwerkelijk voor elkaar te krijgen richting 2050. 5.2 We zullen veel verschillende bronnen, zoals groen gas (subregionaal opgewerkt uit lokale vergisting) geothermie, zonthermie en collectieve of individuele WKO moeten inzetten om duurzaam in onze warmtevraag te voorzien. De inzet van duurzame warmtebronnen leidt afhankelijk van welke bronnen (kunnen) worden ingezet tot een grotere of kleinere toename van de elektriciteitsvraag richting 2030 en 2050. 5.3 De lokale invulling vindt plaats in de Transitievisie Warmte, die voor 31 december 2021 bij het Rijk ingediend moet zijn. Hierin hebben we een eerste stap gezet om duidelijk te krijgen welke nieuwere wijken met lage temperatuur vooruit kunnen en welke vooral oudere wijken ook na isolatiemaatregelen toch een midden- tot hoge temperatuur nodig hebben. Binnenkort zullen die eerste inzichten met u delen, zodat u keuzes kunt maken welke mogelijke bronnen per wijk we nader gaan onderzoeken. Hoofdstuk 6: Van strategie naar uitvoering 6.1 In de Omgevingsvisie en Omgevingsplannen is een verplichte Energieparagraaf opgenomen waarin de hoofdlijnen van de RES worden vastgelegd en daarmee geborgd in lokaal omgevingsbeleid. 6.2 De tweede evaluatie van ons lokale beleid voor zonneparken is bewust naar juni/juli 2020 doorgeschoven voor behandeling in de gemeenteraad. Op die wijze konden wij waarborgen dat lokaal beleid niet strijdig is met zoekgebieden in de Concept RES MRE. Het lokale beleid geeft veel meer landschapstypen en daarnaast ook mogelijkheden voor kleinschaligere zonneparken op VAB-locaties aan. Dat is goed, aangezien de lokale opgave om in 2050 energieneutraal te zijn vele malen groter is dan hetgeen we met de Concept RES MRE tot 2030 gaan invullen. 6.3 Met de tweede evaluatie van ons lokale beleid voor zonneparken zetten we nu weer een stap om het tijdig voor 2025 kunnen afgeven van vergunningen voor zonneparken. Het in de markt zetten van een nieuwe tranche na een volgende evaluatie is wel noodzakelijk om voldoende grote stappen te zetten richting 2030 en 2050. Met het opstellen van lokaal beleid en de twee evaluaties hebben als eerste gemeente voldaan aan de opdracht van het vertalen van de Concept RES MRE naar lokaal beleid. Dit heeft een groot exposure op de andere gemeenten. 6.4 Wij vinden het erg belangrijk om de mogelijkheden om als gemeente financieel te participeren in wind- en zonneparken nader te onderzoeken op weg naar de RES 1.0. 6.5 Wij vinden het zeer belangrijk om zowel u als onze inwoners maximaal te betrekken bij de stappen die bij de uitwerking naar de RES MRE 1.0 en verdere uitwerking in beleid en uitvoering worden gezet. Daar spannen wij ons maximaal voor in. Raadsnotitie: R6.1 Zorg voor een gelijkwaardige last voor het platteland en het stedelijk gebied. Het platteland hoeft niet de dupe te worden van de opgave van het stedelijk MRE gebied door onevenredig veel windturbines en zonnenvelden toe te laten, zonder dat dit gecompenseerd wordt. R6.2 Binnen de MRE te bespreken wat de compensatiemaatregelen zijn voor gemeentes die een gedeeltelijke opgave voor het stedelijk gebied invullen.	Wij onderschrijven uw punten.	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wet is nieuw in de RES 1.0 • Duurzame opwek
	Wij onderschrijven uw punten.	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wet is nieuw in de RES 1.0 • Duurzame warmte
	Wij onderschrijven uw punten. Naar aanleiding van uw raadsnotitie: We zetten als eerste in op no-regret maatregelen en we geven randvoorwaarden aan richting Rijk en provincie die nodig zijn om dat mogelijk te maken. Ook innovatieve oplossingen worden meegenomen. Er wordt breed in kaart gebracht welke opties voor opwek en opslag haalbaar zijn binnen de energiestrategie voor onze regio. In de afweging wordt rekening gehouden met o.a. potentie en systeem efficiëntie en wordt afstemming gezocht met andere partijen. In het planMER worden omgevings- en milieuaspecten onderzocht en de mogelijke (financiële) koppelingen met brede thema's die in de concept-RES naar voren zijn gekomen. Iedere gemeente is verantwoordelijk voor een deel van de opgave. Voor elke gemeente gelden dezelfde regels en verwachtingen. Alle gemeenten dragen naar vermogen bij aan de RES en de realisatie daarvan. We bewaken de ruimtelijke kwaliteit door expliciet te streven naar: - maximale inzet op besparing, zuinig en meervoudig ruimtegebruik; - het benutten van de gebieds specifieke meekoppellansen; - waar mogelijk energievraag en -aanbod zo dicht mogelijk bij elkaar te houden; - het hanteren van de 'zonneladder' bij het bepalen van de locaties voor zonne-energie. De ambitie is om in de Metropoolregio Eindhoven een RES te maken die gezamenlijk gedragen is, die gebiedsgericht is en die energieprojecten verbindt aan andere ruimtelijke, infrastructurele of sociale opgaven. In het proces naar de RES 1.0, in de 2e helft van 2020 en in de 1e helft van 2021, gaan we concreter - regionaal en lokaal - in gesprek met partners, inwoners en belanghebbenden over locaties, projecten en activiteiten.	Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren • Regionale samenwerking • Participatie: Iedereen doet mee • Financiële participatie: Iedereen moet kunnen profiteren Hoofdstuk 5: Stap voor stap naar uitvoering • Doorvertaling omgevingsbeleid • Doorkijk naar 2030

18-9-2020	Gemeente Eindhoven	formeel	1. Samen de energie ambitie realiseren Het college onderschrijft het belang dat de regio gezamenlijk werkt aan de energietransitie. Veel structuren en netwerken overstijgen tenslotte de gemeentegrenzen en samenwerking biedt kansen voor draagvlak, betaalbaarheid en ruimtelijke kwaliteit. Ook de afstemming met de subregio Stedelijk Gebied Eindhoven vindt het college belangrijk. In Eindhoven zijn steeds meer partijen betrokken bij de energietransitie. We werken intensief samen met energiecoöperaties, we doen pilots met buurten om aardgasvrij te worden en we trekken in het Duurzaamheidspact samen op met strategische partners. Het college ziet hun betrokkenheid (zoals genoemd onder 1c) als een belangrijke voorwaarde voor draagvlak. Waar maatschappelijke partners en bedrijfsleven nu al zijn betrokken, zal er in het vervolgtraject naar de RES 1.0 ook meer ruimte komen voor inwonerparticipatie. Met de Warmtevisie2020 zijn we al op weg naar een Transitievisie Warmte en met pilots in een viertal wijken verkennen we de betekenis om van het aardgas af te gaan. De fracties in de raad zijn positief over de regionale samenwerking in energieambities en hopen dat deze blijft in de uitvoering. Wat bronnen van duurzame energie betreft is Eindhoven afhankelijk van de regio, erkend wordt dat een constructieve houding in de regio nodig is. De strategie wordt door een aantal fracties nog weinig concreet bevonden. Er wordt aandacht gevraagd voor haalbaarheid en draagbaarheid en gevraagd om een financiële doorvertaling in de definitieve RES.	Richting RES 1.0 zal inderdaad gewerkt worden aan een verdere concretisering. We streven naar maatschappelijk draagvlak en bewustzijn, onder andere door: - de opbrengsten, in bijvoorbeeld duurzame energie en/of geld, zoveel mogelijk ten goede te laten komen aan de inwoners, bedrijven en instellingen in onze regio, hetzij aan de ontwikkeling van de regio; - te zorgen dat de energietransitie voor iedereen haalbaar en betaalbaar is; - lokaal eigenaarschap van energieprojecten, waarbij we streven naar maximale lokale participatie. De komende periode richting RES 1.0 wordt dit verder uitgewerkt.	Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren • Regionale samenwerking • Participatie: iedereen doet mee • Financiële participatie: iedereen moet kunnen profiteren
			2. Onze aanpak voor de (concept) RES Het college staat achter de aanpak, de uitgangspunten en het afwegingskader zoals die in de Concept RES zijn beschreven. Dit afwegingskader maakt een integrale benadering van de energietransitie mogelijk en maakt de energietransitie onderdeel van de bredere ruimtelijk-economische ontwikkeling van onze regio. De raad acht draagvlak belangrijk, met name onder jongeren zoals JongRES. Daarnaast wordt aandacht gevraagd voor de vraag hoe minder kapitaalkrachten kunnen profiteren.	Ook jongeren betrekken we actiever bij de energiestrategie. Zo zijn we op regionaal niveau in gesprek met Jong RES over hun betrokkenheid bij de energietransitie. We hebben als regio de ambitie om te streven naar maximale lokale participatie en het maximaal lokaal benutten van de opbrengsten. In de praktijk werken we toe naar minimaal 50% lokaal eigendom, waarbij we het Klimaatkloofd volgen. Bij lokaal eigendom hoort ook dat de inwoners en bedrijven in de NURE-regio het eigen vermogen van het lokale aandeel bij elkaar (kunnen) brengen en er de mogelijkheid is voor iedereen om mee te kunnen doen (kleine participaties). Dit zijn zaken die wij in de komende periode gaan onderzoeken en bespreken. Ook kijken we hoe gemeenten kunnen participeren in het lokale eigendom en hoe zij haar inwoners daarmee kunnen helpen in de energie- en/of warmtetransitie.	Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren • Regionale samenwerking • Participatie: iedereen doet mee • Financiële participatie: iedereen moet kunnen profiteren

		3. Besparing Energie die we besparen, hoeft ook niet opgewekt te worden. Het college onderschrijft dan ook het belang van energiebesparing. Daaronder valt ook kleinschalige energieopwekking als onderdeel van de energietransitie. Het in 2020 vast te stellen Klimaatplan 2021-2025 beoogt het college te koppelen aan een maatschappelijke Klimaatbeweging en Klimaatdeals met belangrijke spelers. De voor genomen maatregelen worden afgemeten aan hun impact, inclusiviteit en innovatiewaarde. Uitgangspunt is dat de energietransitie betaalbaar is voor iedereen. Tegelijkertijd levert de transitie economische kansen voor de bedrijven in de regio. Met het programma Slim Verduurzamen Vastgoed geeft de gemeente als overheid het goede voorbeeld en ontstaat een vliegwiél dat ook anderen aanzet tot duurzame samenwerking. De raad ziet veel potentie voor besparing, maar ziet de uitwerking in de RES tegemoet. Gewezen wordt op de kans om aan te sluiten bij het lokale bedrijfsleven en de kennisinstuties van Brainport.	In het kader van de RES willen we inderdaad gebruik maken van de kennis en technologie die in de regio aanwezig is. Er is o.a. contact gelegd met Brainport Development en de TU/e (Differ en EIREs) over nieuwe technologie en de concrete kansen die er nu al zijn. Dit verbinden we met de opgaven die voortkomen uit de thema's binnen de RES. Het thema 'Onderwijs en arbeidsmarkt' in relatie tot de energiestrategie wordt meegenomen in het vervolg en er is inmiddels een startnotitie over dit thema opgesteld en besproken met de stuurgroep.	Hoofdstuk 2: Metropoolregio Eindhoven • Economie, mobiliteit, transitie landelijk gebied en energietransitie • Toptechnologie regio Brainport: inzet op energie-innovaties • De RES als hefboom voor andere regionale opgaven Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Besparen
		4. Duurzame opwek Het college onderschrijft het belang van maximaal behoud van ruimtelijke kwaliteit en de no-regret maatregelen die aansluiten bij de zonneladder: bij voorkeur op (grootschalige) daken, dan in pauzelandschappen en pas als laatste in groene gebieden. De regio heeft in drie stappen veiligheidsdimensies ingebouwd in het bod van 2TWh: 1. Intensiteit categorieën: Als eerste wordt er rekening gehouden met de intensiteit van de zoekgebieden die verschilt per categorie. Zo wordt maar een klein percentage van de totale oppervlakte van een categorie meegerekend als opwekmogelijkheden; 2. Haalbaarheid voor 2030: Vervolgens wordt er rekening gehouden met de haalbaarheid van de zoekgebieden voor 2030. Daardoor wordt een klein deel van potentie van stap 1 meegenomen als potentie voor het bod; 3. Bod regio: Het bod van onze regio van 2TWh is significant lager dan de potentie die uit stap 2 komt. Daarmee is er op verschillende manieren rekening gehouden met de opwekpotentie in de regio en heeft het college vertrouwen in het bod van 2TWh. Kanttekening: lokale visie is meer gedetailleerd. De beleidsvisie Zonneparken en windmolens die tegelijk met de Concept RES besproken is met de raad is positief door de raad is ontvangen, maakt duidelijk dat de zoekgebieden zoals weergegeven in de RES nog aan belangrijke criteria getoetst moeten worden. Zo omvat het zoekgebied aan de zuidkant bij de A2/A67 de bebouwing van de High Tech Campus (veiligheid), het cultuurlandschap van het Dommeldal (erfgoedwaarde) en het recreatieve landschap van de Genneper Parken (gebruikswaarde). Wel ziet het college kansen in de directe omgeving van de snelweg. Wat betreft de zonneparken is er steun voor het (tijdens dezelfde vergadering behandelde) raadsvoorstel van het college om prioriteit te geven aan zonnepanelen op daken en - indien nodig - aanvullend langs infrastructuur. De raad ziet graag dat de potentie voor opwekking van wind- en zonne-energie rond bijvoorbeeld de A67 opgepakt wordt met de aangrenzende gemeenten, Provincie en Rijkswaterstaat.	Vervolgonderzoek en goed overleg met betrokkenen moet uitwijzen welke locaties het meest geschikt zijn. Hiervoor doorlopen we een planMER-traject.	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Duurzame opwek
		5. Duurzame warmte Het college vindt het belangrijk dat ook voor de warmteopgave gemeentegrens overstijgende kansen worden onderzocht en overwogen. Er zijn in Eindhoven nu nog weinig alternatieven voor aardgas: beperkte mogelijkheden voor biomassa-verbranding, geen hoge temperatuurwarmte uit de industrie of afvalverbranding en (nog) geen geothermie. Tegelijk maakt de Warmtevisie 2020 al duidelijk dat er in een straal rondom het centrum kansrijke gebieden zijn voor warmtenetten. Om verzwaren van het elektriciteitsnet voorkomen, met de bijkomende maatschappelijke investeringen en druk op de openbare ruimte, is het belangrijk alle potentiële warmtebronnen mee te nemen. De verdere ontwikkeling van de RSW zal input leveren voor het proces van Warmtevisie tot Transitievisie Warmte. Daarover zal regelmatig tussentijds afgestemd worden. Kanttekening: samenhang RSW - TWV De Regionale Structuur Warmte (RSW, bijlage 9) biedt een goede eerste inventarisatie van de huidige situatie en theoretische potentie in de regio. Het proces richting RES 1.0 zal meer inzicht bieden in de werkelijke kansen op regionale schaal. De parallelle ontwikkeling van de RSW en de Eindhovense Transitievisie Warmte biedt kans voor kennisuitwisseling en versterking van draagvlak. Toch blijft de Transitievisie Warmte leidend voor onze gemeente, omdat hierin lokale kennis en koppelskansen meegenomen worden en we ons eigen proces met onze stakeholders en inwoners hebben. Kanttekening: biomassa In de (concept) RSW is aangegeven dat er bij de 21 gemeenten niet eenduidig wordt gedacht over de toepassing van biomassa. In de Warmtevisie 2020 staat biomassa omschreven als een transitiebrandstof, nodig om op korte termijn te voldoen aan de warmtevraag. Uitgangspunt is geen nieuwe biomassa-centrales, tenzij er vanuit de energievoorziening een aantoonbaar zwaarwegend belang is. Voor een warmtetransitie met impact is het cruciaal dat biomassa op een verstandige en duurzame manier wordt toegepast. Er wordt aandacht gevraagd in de raad voor de landelijke studie HyWay 27, waarin onderzocht wordt of het nationale gasnet hergebruikt kan worden voor waterstof. Er is steun vanuit de raad voor onze ingezette lijn, waarin biomassa wordt gezien als transitiebrandstof en uitbreiding van of bouw van nieuwe biomassa-centrales als onwenselijk wordt gezien.	De aandachtspunten die vanuit de raad worden meegegeven nemen we mee in de verdere uitwerking van de Regionale Structuur Warmte.	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wat is nieuw in de RES 1.0 • Duurzame warmte
		6. Van strategie naar uitvoering Het college onderschrijft het belang van zowel regionaal als lokaal draagvlak voor de energietransitie. In lijn met de principes van de Warmtevisie 2020 (Impact, Iedereen doet mee, en innovatie) heeft het college belang aan participatie en lokaal eigenaarschap. Tot slot onderschrijft het college het belang van afstemming met het Rijk, de Provincie en de andere regio's. De raad plaatst twijfels bij de ruimte om haar rol te vervullen in het proces bij het vaststellen van de RES 1.0. Er wordt een plan van aanpak verwacht vanuit de procesleiding hoe het democratische besluitvormingsproces naar de definitieve RES wordt doorlopen waarin de positie van de raden als mede de participatie van de inwoners is geborgd.		Hoofdstuk 1: Opgave en kader • Het proces naar RES 1.0 en verder 3 Hoofdstuk 5: Stap voor stap naar uitvoering • Doorkijk naar 2030

27-8-2020	Gemeente Heeze-Leende	formeel	De algemene conclusie is dat de uitwerking van de concept-RES nog niet concreet genoeg is. Enerzijds is helder verwoord voor welke opgaven we met elkaar staan. Anderzijds zijn de ideeën voor het oppakken van deze opgave nog weinig concreet uitgewerkt, zowel ten aanzien van de inhoud als hoe zo'n strategie uiteindelijk tot uitvoering gaat komen. Het bod van 2 TWh is een redelijk ambitieus bod richting het Rijk met de opmerking dat het bod te wettig concreet is, behalve dat 0,7 TWh in de pijplijn zit. Daarnaast dient het echte doel niet uit het oog te worden verloren. Het getal van 2 TWh dient vooral te worden gebruikt om de omvang van de opgave te markeren en als stok achter de deur om te laten zien dat er echt beweging nodig is. Het echte doel is reductie van CO2 uitstoot zodanig dat de klimaatverandering en de gevolgen beperkt blijven. Het handelen van getallen is goed, maar de regio moet vooral werk maken van anders denken, kansen creëren, gedrag aanpassen, investeren in nieuwe technologieën, etc. Binnen het bestaande op zoek gaan naar 2 TWh leidt niet tot de echte verandering die nodig is.	Het bod van 2 TWh is uitgangspunt voor de verdere concretisering richting RES 1.0. In het kader van de PlanMER gaan wij zorgvuldig naar de zoekgebieden voor grootschalige opwek kijken, die uit de eerste analyse naar voren zijn gekomen. Die gebieden zijn naar voren gekomen, rekening houdende met wetgeving die andere gebieden uitsluit. In het planMER worden omgevings- en milieuaspecten onderzocht en de mogelijke (financiële) koppelingen met brede thema's die in de concept-RES naar voren zijn gekomen. Dit vormt de basis voor verdere afwegingen en uitwerkingen. In het Samenwerkingsakkoord MRE is de volgende ambitie opgenomen: "De regio wil koploper zijn in de energietransitie, met als einddoel om uiterlijk in 2050 klimaatneutraal te zijn. Als tussenstap zullen we uiterlijk in 2030 49% minder CO2 uitstoten dan in 1990." Met de RES geven we deels invulling aan deze ambitie. We zullen het verband tussen beide benoemen in de RES 1.0.	Hoofdstuk 2: Metropoolregio Eindhoven • Verschillen maken onze regio Sterk • Toptechnologie regio Brainport: inzet op energie-innovaties • De RES als hefboom voor andere regionale opgaven
			1. <i>Samen de energie ambitie realiseren</i> 1. Het college beaamt dat de concept-RES een schets is van de eerste contouren van een regionale strategie voor besparing, grootschalige opwek van duurzame energie en warmte. De inhoud van de concept-RES zit nu nog in de opbouw van de concept-RES valt de gemeente Heeze-Leende niet af te leiden. De RES 1.0 beschrijft uitgebreider de doelstelling. Vanuit de RES 1.0 is op te maken wat de opgave gaat zijn voor de gemeente Heeze-Leende. 2. Om de plannen m.b.t. grootschalige opwek vóór 2030 te realiseren dienen er voor 2025 de benodigde vergunningen voor wind- en zonprojecten te zijn verleend. De tijd dringt. Het vaststellen van zoekgebieden dient bij voorkeur te gebeuren op basis van een advies vanuit een planMERtraject in RES 1.0. Het college twijfelt of het mogelijk is om een compleet planMERtraject te doorlopen tot aan vaststelling RES 1.0. Draagvlak van stakeholders is een belangrijk aspect in dit proces. Draagvlak maakt de kans groter dat de benodigde vergunningen tijdig zijn verleend. Een aantal zoekgebieden ligt binnen de gemeente Heeze-Leende. Voorname binnen natuur. Natuur is belangrijk voor de gemeente Heeze-Leende. Het college stelt dat het voor de gemeente Heeze-Leende zeer moeilijk gaat worden om zoekgebieden vast te laten stellen waarvoor voldoende draagvlak is, maar spant zich hier wel voor in en stelt voor om ook andere opties (soorten opwekkingen en locaties, bijvoorbeeld langs bestaande infrastructuur) te bekijken en mee te nemen in RES 1.0. Ook voor de periode tot aan 2030. 3. In de titel van dit hoofdstuk staat 'Samen de energieambitie realiseren'. Eerder heeft de MRE-regio ook een ambitie op het vlak van energie uitgesproken, namelijk om de eerste energieneutrale regio van Nederland te worden. Het opstellen en uitvoeren van de RES helpt om deze ambitie te realiseren. In de concept-RES staat geen koppeling met deze opgave. 4. In de tekst van de concept-RES, maar ook tijdens overleggen wordt gezegd dat de RES of de opgave van de MRE is. Dit is niet correct. De MRE is de partij die is aangezocht om de kar te trekken; de RES is van de 21 gemeenten, 2 waterschappen, de provincie Noord-Brabant en natuureigenaar Enxiss. Voor een passend gevoel van eigenaarschap is het wenselijk om dit helder voor ogen te hebben en te houden. 5. In het verlengde van voorgaand gaat de constatering dat de opgave sterk naar overheiden wordt getrokken. De overheiden hebben zonnepanelen een belangrijke rol binnen de opgave, maar dit is zo'n grote opgave dat het alleen kan slagen als inwoners en bedrijven zich niet zo goed verantwoordelijk voelen, hun gedrag aanpassen en waar zij kunnen - gaan investeren in energiebesparing, duurzaam opwekken en een andere warmtevoorziening. De RES spreekt over betrekken van stakeholders, maar de concept-RES geeft het beeld dat er nog te weinig op echte participatie is ingestoken. De oproep is om specifiek aandacht te geven aan welke ruimte overheiden kunnen creëren voor veelbelovende initiatieven van (groepen) inwoners en bedrijven. 6. Een voorstel over het verdeelingsvraagstuk over de verschillende subregio's/gemeenten. Door de keuze die is gemaakt om grootschalige opwek te gaan plannen waar het in de regio het beste kan/het meest logisch is (zie Q&A webinar 3 juni) kunnen er grote verschillen ontstaan tussen gemeenten in de regio. Voor het draagvlak bij gemeenten is dit een belangrijk onderwerp.	2. Om tot keuzes te komen voor de opwek van duurzame elektriciteit, met aandacht voor de ruimtelijke opgaven en inpassbaarheid, staat zorgvuldigheid voorop. Daarom wordt een PlanMER-procedure gevolgd. De PlanMER kent een formele procedure voor onderzoek en participatie. Hiermee ontstaat inderdaad spanning met de planning van het Rijk voor de RES 1.0. De termijn voor de indiening van aanvragen voor de PlanMER eindigt volgens planning half april 2021 en ook het oordeel van de Commissie MER over de in onze regio doorlopen procedure volgt rond die tijd. Dat is ook het moment dat de RES 1.0 aan gemeenteraden moet worden aangeboden. We spannen ons maximaal in om de planning te halen. Gemeenteraden worden in december 2020 al geïnformeerd over de inhoud van de PlanMER, zodat de periode erna optimaal door gemeenten kan worden benut om zich voor te bereiden op bespreking in de gemeenteraden in april 2021. Zodra we verder zijn in het proces en er meer van de inhoud van de PlanMER bekend is, bepalen we wat we precies kunnen en willen aanleveren bij het Rijk. 3. In het Samenwerkingsakkoord MRE is de volgende ambitie opgenomen: "De regio wil koploper zijn in de energietransitie, met als einddoel om uiterlijk in 2050 klimaatneutraal te zijn. Als tussenstap zullen we uiterlijk in 2030 49% minder CO2 uitstoten dan in 1990." Met de RES geven we invulling aan deze ambitie. We zullen deze koppeling in de RES 1.0 opnemen. 4. Met de MRE wordt hier bedoeld de 21 samenwerkende gemeenten (niet de ondersteuningsorganisatie). Maar de opgave is inderdaad niet alleen van de 21 gemeenten, maar ook van provincie en de 2 waterschappen, dit moeten we blijven benadrukken. 5. De ambitie is om in de Metropoolregio Eindhoven een RES te maken die gezamenlijk gedragen is, die gebiedsgericht is en die energieprojecten verbindt aan andere ruimtelijke, infrastructurele of sociale opgaven. In de periode voorafgaand aan deze concept-RES zijn de diverse partijen op verschillende momenten geïnformeerd en geconsulteerd/bevraagd over en meegenomen in de achtergrond, de opgave en het proces van de RES. In het proces naar de RES 1.0, in de 2e helft van 2020 en in de 1e helft van 2021, gaan we concreter - regionaal en lokaal - in gesprek met partners, inwoners en belanghebbenden over locaties, projecten en activiteiten. Voor de verschillende thema's. 6. Iedere gemeente is verantwoordelijk voor een deel van de opgave. Voor elke gemeente gelden dezelfde regels en verwachtingen. Alle gemeenten dragen naar vermogen bij aan de RES en de realisatie daarvan. Op bestuurlijk niveau gaan de gemeenten hierover met elkaar in overleg.	Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren • Regionale samenwerking • Participatie: Iedereen doet mee • Financiële participatie: Iedereen moet kunnen profiteren
			2. <i>Onze aanpak voor de (concept)-RES</i> 1. Het college onderschrijft de gekozen aanpak en de gestelde doelstellingen. 2. Het college is van mening dat het streven naar kwaliteitsverbetering (koppeling met andere opgaven) zeer wenselijk is en verwacht dat in de RES 1.0 een verdere uitwerking komt te staan. De uitwerking moet inzicht geven welke (realistische) koppelingen er mogelijk zijn op regionaal niveau. 3. De concept-RES haalt aan dat de MRE de slimste regio is van de wereld. De concept-RES geeft aan dat er gebruikt moet worden gemaakt van alle kennis en innovatie die plaats vindt in de regio. De concept-RES beschrijft nog geen strategie om dit te realiseren. Het college pleit ervoor om in de RES 1.0 een apart hoofdstuk aan innovatie te wijden waarin staat hoe de beschikbare kennis en innovatie kan helpen om de doelstelling van de RES-regio MRE te behalen. Het college merkt op dat de concept-RES traditioneel is ingestoken op technieken voor opwekking door wind en zon in de periode tot en met 2030. De bestaande technieken leveren weerstand op bij stakeholders. Het inzetten van nieuwe innovatieve technieken en innovatief denken bij inpassing in het landschap kan deze weerstand wegnemen. Het is gewenst dat in de RES 1.0 nadrukkelijker de Brainportregio naar voren komt en dat er concrete koppelingen en innovaties worden genoemd. Het college is voorstander om ook gebieden aan te wijzen waar het mogelijk is om innovatieve technieken en ideeën kunnen worden uitgetest.	In het kader van de RES willen we gebruik maken van de kennis en technologie die in de regio aanwezig is. Er is o.a. contact gelegd met Brainport Development en de TU/e (Diffr en ERES) over nieuwe technologie en de concrete kansen die er nu al zijn. Dit verbinden we met de opgaven die voortkomen uit de thema's binnen de RES. Het thema 'Onderwijs en arbeidsmarkt' in relatie tot de energiestrategie worden meegenomen in het vervolg en er is inmiddels een startnotitie over dit thema opgesteld en besproken met de stuurgroep. Het thema innovatie zal expliciet een plek krijgen in de RES 1.0.	Hoofdstuk 2: Metropoolregio Eindhoven • Economie, mobiliteit, transitie landelijk gebied en energietransitie • Verschillen maken onze regio Sterk • Toptechnologie regio Brainport: inzet op energie-innovaties • Ondervijs en arbeidsmarkt en de energietransitie • De RES als hefboom voor andere regionale opgaven
			3. <i>Besparing</i> 1. Het college onderschrijft het belang van besparing binnen de energietransitie. Besparen is stap 1 in de energietransitie. Kort gezegd alles wat wordt bespaard, hoeft niet te worden opgewekt. 2. Wat het energiebesparingsplan betreft worden vooral de opgaven beschreven en nog niet echt de aanpak van die opgaven. De goede intentie is er, maar feitelijk is er nog niet sprake van een 'concept'. Duidt concreet aan welke relevante innovaties, ervaringen en inzichten er nu zijn. Dit geldt ook de thema's grootschalige opwek en warmte. Zet in op het ontwikkelen van effectieve technologie. De bestaande technologieën leveren maar beperkt rendement en zijn ongewenst. 3. Daarnaast is het belangrijk is om ook te focussen op de doelgroep waar de meeste besparing is te realiseren op een snelle manier. 4. De agrarische ondernemers staan onder druk om hun sector te verduurzamen op verschillende gebieden (waar onder uitstoot van stikstof). Om deze reden adviseert het college de stuurgroep RES om de besparingsopgave voor de landbouw indien mogelijk, via andere lopende processen mee te nemen, zoals het proces transitie landelijk gebied of transitie veehouderijen (koppelingen). 5. Het college steunt de aanpak om te komen tot energiebesparingsplannen in samenwerking met doelgroepen en stakeholders. Het college vraagt aandacht voor de vraag 'Hoe krijgen wij stakeholders (inwoners, bedrijven, verenigingen, instellingen etc.) zover dat zij aan de slag gaan met besparing?'. Deze vraag is niet makkelijk te beantwoorden en verschilt per stakeholder en doelgroepen.	De besparingsaanpakken worden de komende periode uitgewerkt, afgestemd op de doelgroep, de stakeholders en het gebouw. Deze aanpak wordt uitgewerkt in energiebesparingsplannen per doelgroep: wonen, bedrijven en gemeentelijk/maatschappelijk vastgoed. Hierin wordt per doelgroep en soort gebouw in beeld gebracht welke besparingsaanpak (route, aanbod, communicatie) hier het beste bij aansluit en dus het grootste effect zal hebben. De aanpak wordt in het traject richting RES 1.0 vertaald in afspraken over samenwerking en ambities, met gemeenten en met stakeholders. De uitvoering moet op lokaal niveau plaatsvinden. Landbouw is niet als aparte doelgroep gedefinieerd vanuit de werkgroep Besparing. Wel vindt overleg plaats met ZLTO om slimme koppelingen te leggen. Ook worden verbandingen gelegd vanuit het MRE-thema Transitie landelijk gebied, specifiek op het deelthema 'Versterken economische structuur'.	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wat is nieuw in de RES 1.0 • Besparen

4. Duurzame opwek 1. Het college betreft de gekozen aanpak om te komen tot zoekgebieden door o.a. de technische potentie te bepalen door de wettelijke beperkingen in beeld te brengen. De opgave van de energietransitie is een nieuw soort en complexe opgave. Dit vraagt om een andere aanpak, namelijk een aanpak kijkend vanuit een ruimtelijk oogpunt. Hierdoor was het mogelijk geweest om te kijken waar ontwikkelingen met betrekking tot de energietransitie wenselijk zijn. Vervolgens had de stap kunnen worden gezet om te kijken wat er nodig is om de wettelijke beperkingen op te heffen om zo tot realisatie te kunnen komen. Daarbij wel in rekening houdend met het landschap (ruimtelijk aspect) zoals is gedaan in de concept-RES. De huidige regelgeving is opgesteld in een periode dat er geen sprake was van klimaatverandering en dus ook niet van een benodigde energietransitie. De energietransitie is hard nodig om te zorgen dat de biodiversiteit in stand blijft. 2. Realisatie van grootschalige opwek langs bestaande infrastructuur heeft de voorkeur, maar niet allemaal in en om Heeze-Leende. Met de twee mega windmolens bij Maarheeze en de Hightech Campus en de ideeën voor maatregelen rondom Heeze-Leende, lijkt het de intentie om een relatief groot deel van de te beloven 2 TWh in en om Heeze-Leende op te wekken en zeker niet alleen langs infrastructuur. 3. Het college wil graag zien in RES 1.0 wat het bod concreet betekent per gemeente en meer specifiek voor de gemeente Heeze - Leende en de in onze gemeente aangegeven zoekgebieden. In het bepalen van de bouwstenen zijn al keuzes gemaakt die bepaalde mogelijkheden uitsluiten of juist tot een beeld van potentie leiden. Deze keuzes vallen binnen het onderwerp onder zoek en komen minder expliciet naar voren in de concept-RES zelf. 4. Het college, zoals eerder aangegeven, twijfelt of de uitkomst van de planMER tijdig beschikbaar is voor het nemen van een besluit over de RES 1.0. Het standpunt van het college is dat zonder advies op basis van een planMER het voor gemeente Heeze-Leende, vanwege de hoeveelheid aanwezige natuur binnen de gemeente Heeze-Leende, niet mogelijk is om definitieve zoekgebieden aan te wijzen. Dit betekent dat de kans groot is dat het niet mogelijk is om vergunningen te verlenen voor 2025 binnen de gemeente Heeze-Leende voor grootschalige opwekking van duurzame energie. De aanbeveling is om te kijken of dit proces kan worden versneld zonder het proces geweld aan te doen. Een mogelijkheid hierbij is om het onderzoek te beperken tot die zoekgebieden die op korte termijn (gericht op 2030) kansrijk zijn en waarbij binnen dezelfde termijn ook aanstuurmogelijkheden zijn op de infrastructuur van Enexis. 5. Het college is voorstander om grootschalige opwekking van duurzame energie door wind en zon langs bestaande infrastructuur te organiseren en met dien verstande dat bestaande natuur langs infrastructuur wordt gerespecteerd. Hierbij dient te worden bepaald wat de kwaliteit van de natuur is langs bestaande infrastructuur. De bestaande infrastructuur heeft een impact op de aanliggende natuur bijvoorbeeld vanwege het continue aanwezige geluid bij snelwegen. Het is mogelijk dat een natuurgebied langs bestaande infrastructuur groen oogt, maar rijk is bij draagt aan het behoud van de biodiversiteit doordat bijvoorbeeld door het geluid er geen vogels broeden. Het college is voorstander om de kwaliteit van bestaande natuur te verbeteren door langs bestaande infrastructuur grootschalige opwekking toe te staan en op andere locaties de natuur te versterken door ontwikkeling van nieuwe natuur. Eventueel in combinatie met opwek. Het college is van mening dat bestaande natuur door de aanwezigheid van projecten voor grootschalige opwek van duurzame energie langs bestaande infrastructuur wordt beschermd tegen bijvoorbeeld verbreding van de infrastructuur. Met het verplaatsen van projecten is veel geld gemoed.	1. Er is inderdaad voor gekozen om de analyse vanuit de technische potentie te starten. In de komende periode gaan wij aan de hand van een PlanMER-procedure zorgvuldig naar de zoekgebieden voor grootschalige opwek kijken, die uit de eerste analyse naar voren zijn gekomen. In het planMER worden omgevings- en milieuaspecten onderzocht en de mogelijke (financiële) koppelingen met brede thema's die in de concept-RES naar voren zijn gekomen, zoals nieuwe economische dragers, klimaatadaptatie, natuurontwikkeling en impact op de netinfrastructuur. Dit vormt de basis voor verdere afwegingen. 2/3. Er zijn nog geen keuzes gemaakt. Zoals aangegeven volgen wij een zorgvuldige procedure om te bepalen welke zoekgebieden de voorkeur hebben. 4. Ze de reactie onder bovenstaand punt. 5. Uw voorkeur voor grootschalige opwek langs infrastructuur zal worden ingebracht.	Hoofdstuk 1: Opgave en kader • Het proces naar RES 1.0 en verder • Metropoolregio Eindhoven Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Duurzame opwek
6. De RES-regio MRE wil 2 TWh gaan opwekken. De 2 TWh is gebaseerd op wat er inmiddels is gerealiseerd en wat in de pijplijn zit. Als het gaat om realisatie op korte termijn wordt al snel gekeken naar regio de Kempen. Hier loopt een traject om grootschalige opwekking te realiseren. Bij navraag blijkt dat de Kempen van 0,5 tot ongeveer 1,5 TWh kan gaan realiseren. Het college pleit ervoor om te onderzoeken of er andere (innovatieve) mogelijkheden van opwekking zijn die bij kunnen dragen aan het behalen van de doelstelling van 2.0 TWh om de kans te vergroten dat de doelstelling van 2 TWh wordt gehaald. 7. Het college wil graag zien in de RES 1.0 de verwachting dat eraan grootschalige opwek mogelijk is bij zon op dak (> 15 kWp) in de regio en specifiek per gemeente (lees de gemeente Heeze-Leende). 8. Het college wil graag zien in de RES 1.0 dat daadwerkelijk en concreet rekening is gehouden met de extra elektriciteitsvraag die te verwachten is de komende jaren (bovenop de huidige vraag). Dit als gevolg van het gebruik van elektriciteit voor het opwekken van warmte (o.a. warmtepompen) en het gebruik van elektrische auto's. 9. De doorrekening van Enexis laat zien dat de realisatie van de opwekking op korte termijn, tot 2030, wordt beperkt door de huidige capaciteit van het netwerk. Binnen de gemeente Heeze-Leende liggen een aantal zoekgebieden voor realisatie van grootschalige opwekking in het landschapsthema 'Energie voor natuur'. Het college verwacht dat de ontwikkeling van deze zoekgebieden op korte termijn niet realistisch is gezien de aanwezigheid aanpak op het netwerk van Enexis'. 10. Het college adviseert de Stuurgroep RES om ook Tennet te gaan benaderen om te overleggen welke mogelijkheden Tennet kan bieden om de energietransitie binnen de RES-regio MRE te realiseren.	6. Innovatie krijgt volop aandacht (zie hierboven). Echter hebben wij de opdracht gekregen vanuit het Rijk om een bod te doen op basis van bewezen technieken, waardoor we in ieder geval moeten inzetten op zon en wind. 7. Het zoekgebied 'no-regret' voor opwekking van energie uit zon op daken en restgronden wordt verder uitgewerkt. 8. Er is in de landelijke doelstelling van 35 TWh rekening gehouden met een stijging in de energievraag. In de concept-RES is het elektriciteitsverbruik in de regio gebruikt als toets of het bod een naar verhouding reëel aandeel van de landelijke doelstelling van 35 TWh betreft. Indien in een verdere uitwerking ambities worden gekoppeld aan energieverbruik, dan zal rekening worden gehouden met een stijging in dit verbruik. Bij de verdere uitwerking van de thema's warmte en besparing wordt rekening gehouden met de invloed van besparingsmaatregelen op de warmtevraag en de invloed van warmte-oplossingen op de vraag naar elektriciteit. 9/10. Het probleem van de beperkte netcapaciteit heeft alle aandacht. Bestuurlijk worden op regionaal, provinciaal en landelijk niveau hiervoor gesprekken gevoerd. Dit vergt ook aanpassingen in de wetgeving.	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Nieuwe ontwikkelingen • Duurzame opwek
5. Duurzame Warmte Met betrekking tot de concept-RSW heeft het college de volgende opmerkingen: 1. Het maatschappelijk draagvlak voor bio-energie is laag en de verbanding van biomassa is controversieel. Het college is voorstander om niet regionaal de afweging te maken maar lokaal. Uit het onlangs vastgestelde coalitieakkoord van Provincie Noord-Brabant blijkt dat de Provincie Noord-Brabant ook geen voorstander is van de inzet van biomassa voor de opwekking van energie. 2. Het college heeft grote bezwaren met het punt dat de verdeling van groengas landelijk moet worden gedaan. Momenteel stelt het ministerie van EZK een Routekaart Groengas op waarin de verdeling wordt gemaakt, mogelijk op basis van oppervlakte en aantal inwoners in een regio. Het toewijzen welke regio en welke gemeente groengas mag gebruiken als warmtebron, is volgens gemeente Heeze-Leende geen (uitsluitend) landelijke bevoegdheid. De gemeente waar het biogas/groengas wordt geproduceerd zou hierin een grote stem moeten hebben en een recht om dit gas voor haar gebouwde omgeving te mogen gebruiken. De belangrijkste reden voor dit standpunt is om draagvlak te krijgen bij haar inwoners voor de energietransitie. Een verbrandingsinstallatie en zelfs een biovergistingsinstallatie geeft zoals eerder gezegd controverse en de nodige overlast in een gemeente. Daar dient een juiste compensatie tegenover te staan en geeft het recht om deze warmtebron op logische plekken in de eigen gemeente in te zetten, gezien ook de grote capaciteit van deze installaties.	Alle opties voor duurzame warmte worden meegenomen in een SWOT-analyse. Daarbij wordt aangegeven of deze een lokaal c.q. boven lokaal/regionaal karakter/potentie hebben. De resultaten daarvan dienen als input voor de scenario's en visie die op regionaal niveau worden opgesteld.	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Nieuwe ontwikkelingen • Duurzame warmte • Netinfrastructuur en programmering
3. Er is een online document (http://fhk.maps.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=98782fc28d2a4b0a8bc0f5d3a3db-e407) (let op, 6" tabblad gaat over de MRE) opgesteld vanuit de RES MRE over de inzet van biomassa. Dit document is inhoudelijk van hoge kwaliteit en geeft inzicht in de verschillende termen die worden gebruikt bij het spreken over biomassa. Ook geeft dit stuk een betrouwbare weergave van de toepassing en de toekomst van biomassa in de MRE, naast de zeer interessante aanbevelingen. Het college stelt dat dit online MRE-document als vervanger moet dienen van onderdeel D van bijlage 3 van de concept-RSW. De concept-RSW haalt in het onderdeel over biomassa de verschillende begrippen door elkaar en het kaartmateriaal in de RSW maakt de onduidelijkheid zelfs groter. 4. Het college heeft geconstateerd dat de concept-RSW zeker nog niet volledig is en sterker mag. Het college adviseert de RES werkgroep Warmte om naar de volgende punten aandachtig te kijken: - de SWOT-analyses van de verschillende warmtebronnen zijn niet allemaal even sterk en zeker nog niet compleet. Ook zijn de SWOT-analyses door wijzigingen (bijv. bij SWOT-analyse aquathermie en bij restwarmte) minder sterk geworden. De zwakten en bedreigingen zijn onnodig uit de tekst gehaald, bijvoorbeeld om bepaalde bronnen maatschappelijker geïncorporeerd te maken. Dit maakt het stuk meer van politieke aard, dan de oorspronkelijke inventariserende functie van de RSW. Ook zijn de SWOT-analyses van houtchips en hybride ketels zeer onvolledig. - De opslagmethode WKO (warmte-koudeopslag) wordt meermalen beschreven als een warmtebron, wat een dermate grote fout is dat de toepasbaarheid van de RSW als bron voor de lokale TVW's sterk verminderd wordt. Het begrip WKO behelst slechts de opslag van warmte of koude, zodat het over de seizoenen heen kan worden gebruikt. Ook haalt de beschrijving van WKO (op een andere plek in de RSW) ondiepe geothermie en lage temperatuur aardwarmte door elkaar. Op weer een andere plek in de RSW wordt WKO gezien als synoniem met een bodemwarmtepomp. Echter, soms is de WKO aangesloten op een bodemwarmtepomp, soms op een andere warmtebron. Ook staat onder onderdeel G 'beknopte SWOT-analyse warmteketen'. Dit is wel heel vreemd, want de term warmteketen is niet in gebruik. Waarschijnlijk wordt een bodemwarmtepomp bedoeld. Echter, de RSW zal op het onderwerp al electriciteitsvervals onderscheid moeten maken tussen een bodemwarmtepomp en een lucht/warmtepomp en deze verschillen in een eigen SWOT-analyse moeten behandelen. Want er zijn bodemwarmtebronnen met een groot verschil in aanbod. - Ook is in de figuur 13 van de RSW het nabijheids criterium van thermische zonevelden tot de kernen die de warmte gaan gebruiken niet afdoende meegenomen, waardoor een vertekend beeld ontstaat op de mogelijke opbrengst. Dit naadeel is daarnaast niet afdoende opgenomen in de SWOT-analyse van zonthermievelden, terwijl het een belangrijke beperkende factor is.		Hoofdstuk 1: Opgave en kader • Opgave en ambitie • Leidende principes en afwegingskader • Het proces naar RES 1.0 en verder

		6. Van strategie naar uitvoering Het college hecht veel waarde aan de borging in gemeentelijk beleid. De energietransitie is een bouwsteen voor de Omgevingsvisie. Het college gaat in gesprek met de gemeenteraad via het traject van de Omgevingsvisie. Meer evenwicht laten zien in de verschillende onderdelen van de RES bij de verdere uitwerking richting RES 1.0. Dit t.o.v. de huidige (begrijpelijke) focus op grootschalige opwek via zon en wind. Hierbij dient te worden gedacht met name aan de onderwerpen energiebesparing, burgerparticipatie, betaalbaarheid en betaalbaarheid voor burgers en ondernemers. Voor het college is het belangrijk dat de energietransitie voor de inwoners van Heeze-Leende betaalbaar blijft. Het betaalbaar blijven is één van de redenen waarom eerder is aangegeven dat binnen de gemeente geproduceerd biogas beschikbaar moet zijn voor de inwoners van Heeze-Leende. Biogas biedt de mogelijkheid (als tussenstap) om op relatieve eenvoudige en goedkope manier de bestaande woningen binnen de gemeente van het aardgas af te koppelen zonder dat de inwoners grote kosten moeten maken om de woningen te elektrificeren. Isoleren van woningen blijft noodzakelijk om de vraag naar biogas zo klein mogelijk te houden waardoor er meer biogas voor de rest van de regio beschikbaar komt. Voor de 2-jarlijkse herijking van de RES is het wenselijk dat hierop geanticipeerd is bij het vaststellen van de definitieve RES. Wat zijn aandachtspunten die tot herijking kunnen leiden en hoe wordt hier de juiste aandacht voor georganiseerd		Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren • Regionale samenwerking • Participatie: iedereen doet mee Hoofdstuk 5: Stap voor stap naar uitvoering • Doorvertaling omgevingsbeleid • Aanbeveling aan het rijk • Doorkijk naar 2030
		Reacties raadsfractie Bovenstaande reactie van het college is mede opgesteld aan de hand van diverse reacties afkomstig van raadsfracties. De reacties zijn bijgevoegd. Hier volgt een overzicht van de belangrijkste punten uit de ingediende reacties: 1) De definitieve RES, vooral de bijdrage van gemeente Heeze-Leende, dient via participatie tot stand komen; 2) De gemeenteraad adviseert het college om de gemeenteraad steeds in positie te houden, zeker naarmate de contouren van de definitieve RES zich steeds concreter gaan aftekenen; 3) Uitgangspunt is en blijft dat de benodigde energietransitie voor iedereen betaalbaar blijft; 4) Voor de gemeente Heeze-Leende geldt dat de aanpak rekening houdt met het behoud van de van de ruimtelijke kwaliteit; 5) Wilu het gaat om grootschalige opwek door zon volg de zonneladder zoals deze is opgenomen in het gemeentelijk duurzaamheidsbeleid; 6) Het realiseren van zonneparken op landbouwgronden past niet binnen het heersende landschappelijk karakter binnen de gemeente Heeze-Leende; 7) De beschreven wens tot een goede 'landschappelijke inpassing' van windturbines zal nooit te realiseren zijn. Om deze reden moet vol worden ingezet op het ontwikkelen van betere technologieën; 8) Blijf zoeken naar alternatieve energiebronnen zoals groen gas en aardwarmte; 9) Borg voor een concrete invulling van het energiebesparingsplan; 10) Voor wat betreft het vaststellen van de RES bestaan er zorgen over voldoende gemeentelijke betrokkenheid en vraagt de raad om een doorkijk te geven naar het vast te stellen gemeentelijk beleid. Wij verzoeken u om deze reacties naast onze reactie mee te nemen in de nog op te stellen oplegnotitie / samenvatting.	1) De ambitie is om in de Metropoolregio Eindhoven een RES te maken die gezamenlijk gedragen is, die gebiedsgericht is en die energieprojecten verbindt aan andere ruimtelijke, infrastructurele of sociale opgaven. In de periode voorafgaand aan deze concept-RES zijn de diverse partijen op verschillende momenten geïnformeerd en geconsulteerd/bevraagd over en meegenomen in de achtergrond, de opgave en het proces van de RES. In het proces naar de RES 1.0, in de 2e helft van 2020 en in de 1e helft van 2021, gaan we concreter - regionaal en lokaal - in gesprek met partners, inwoners en belanghebbenden over locaties, projecten en activiteiten. Voor de verschillende thema's. 2) De komende periode worden raadsleden intensiever betrokken bij het RES-proces. In de vorm van webinars, vragenuren en inloopbijeenkomsten, zowel op regionaal niveau als aansluitend bij de lokale ontwikkelingen/discussies over lokaal beleid. 3) Dit onderschrijven wij, zie ook punt hierboven. 4) Dit onderschrijven wij. 5/6) We bewaken de ruimtelijke kwaliteit door expliciet te streven naar: - maximale inzet op besparing, zuinig en meervoudig ruimtegebruik; - het benutten van de gebieds specifieke meekoppellansen; - waar mogelijk energievraag en -aanbod zo dicht mogelijk bij elkaar te houden; - het hanteren van de 'zonneladder' bij het bepalen van de locaties voor zonne-energie. Bij de verdere uitwerking van de zoekgebieden, waaronder ook het zoekgebied 'no-regret' voor opwekking van energie uit zon op daken en restgronden, wordt ook de toepassing van de zonneladder verder uitgewerkt. We nemen als voorwaarde mee naar het Rijk dat nu al volop moet worden ingezet op het uitbreiden van het elektriciteitsnet door Enxsis en Tennet. 7/8) Innovatie krijgt volop aandacht (zie ook hierboven). Echter hebben wij de opdracht gekregen vanuit het Rijk om een bod te doen op basis van bewezen technieken, waardoor we in ieder geval moeten inzetten op zon en wind. 9) De energiebesparingsplannen worden de komende periode verder uitgewerkt, samen met de betreffende doelgroepen (zie ook antwoord hierboven).	Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren • Regionale samenwerking • Participatie: iedereen doet mee • Financiële participatie: iedereen moet kunnen profiteren

2020-09-03	Gemeente Son en Breugel	formeel	De concept reactie is opgebouwd uit 6 procesmatige en inhoudelijke thema's. De thema's zijn gebaseerd op de hoofdstukken uit de hoofdlijnennotitie van de concept RES en starten met een samenvatting (kader). Per thema is er ambtelijk een voorzet gemaakt voor de wensen en bedenkingen van de gemeenteraad richting het college. De voorzet is bedoeld om het makkelijk te maken om met een eenzijdige reactie vanuit de raad te komen. Cursief is de ambtelijke onderbouwing voor de gesuggereerde tekst.		
			<i>1. Samen de energie ambitie realiseren</i> 1.1 De reactie is gericht aan het college met het verzoek hier rekening mee te houden bij de vaststelling van de concept RES. 1.2 Het college de reactie van de gemeenteraad mee neemt in de regio richting de RES 1.0. 1.3 Het college de reactie van de gemeenteraad mee neemt in het Duurzaamheidsbeleid 1.4 Dat lokale belanghebbenden moeten worden betrokken, maar belangrijker is dat geïnteresseerde belanghebbenden oog hebben voor het lokale en regionale belang. <i>Toelichting: de gemeenteraad is nog onvoldoende betrokken in het proces, maar krijgt uiteindelijk de RES 1.0 ter vaststelling voorgelegd in het tweede kwartaal van 2021. Het college stelt de concept RES vast. De reactie van de gemeenteraad geeft een indicatie wat zij belangrijk vinden in het proces richting de RES 1.0. De reactie gaat verder dan enkel de regionale samenwerking. Het geeft ook richting het college aan wat belangrijk is om te realiseren binnen de eigen gemeente.</i>	De komende periode worden raadsleden intensiever betrokken bij het RES-proces. In de vorm van webinars, vragenurtes en inloopbijeenkomsten, zowel op regionaal niveau als aansluitend bij de lokale ontwikkelingen/discussies over lokaal beleid.	Hoofdstuk 1: Opgeve en kader 0 Het proces naar RES 1.0 en verder Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren • Regionale samenwerking • Participatie: Iedereen doet mee • Financiële participatie: Iedereen moet kunnen profiteren
			<i>2. Onze aanpak voor de concept RES</i> 2.1 Voor het succes van de energietransitie moeten de opbrengsten lokaal worden geïnvesteerd. 2.2 De betaalbaarheid van de energietransitie blijft een aandachtspunt. 2.3 De RES moet pilots ontwikkelen voor inwoners met een smalle beurs. Zodat we gezamenlijk voorkomen dat zij die het goed hebben er straks op vooruit gaan en inwoners die het nu al minder hebben straks slechter af zijn (Mattheuseffect). <i>Toelichting: de leidende principes zijn ten opzichte van de startnotitie verder uitgewerkt. Er is meer aandacht gekomen voor de ruimtelijke kwaliteit, het maatschappelijk draagvlak en de betaalbaarheid van de opgave. De werkgroep financiële participatie is gestart om te onderzoeken hoe de opbrengsten van de energietransitie lokaal kunnen worden ingezet, om onder andere de betaalbaarheid te borgen. Waarbij het belangrijk is om oog te houden op de groep met onvoldoende middelen om de energietransitie zelfstandig te financieren.</i>	We hebben als regio de ambitie om te streven naar maximale lokale participatie en het maximaal lokaal benutten van de opbrengsten. In de praktijk werken we toe naar minimaal 50% lokaal eigendom, waarbij we het Klimaatakkoord volgen. Bij lokaal eigendom hoort ook dat de inwoners en bedrijven in de MRE-regio het eigen vermogen van het lokale aandeel bij elkaar (kunnen) brengen en er de mogelijkheid is voor iedereen om mee te kunnen doen (kleine participaties). Dit zijn zaken die wij in de komende periode gaan onderzoeken en bespreken. Ook kijken we hoe gemeenten kunnen participeren in het lokale eigendom en hoe zij haar inwoners daarmee kunnen helpen in de energie- en/of warmtetransitie.	Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren • Financiële participatie: Iedereen moet kunnen profiteren
			<i>3. Besparing</i> 3.1 Het is belangrijk voor het draagvlak dat de besparing ook daadwerkelijk wordt gerealiseerd. 3.2 Er moet een heldere afweging komen tussen activiteiten die regionaal en lokaal geborgd worden. 3.3 De besparingsopgave moet voor inwoners en bedrijven betaalbaar en financieel haalbaar zijn. 3.4 Het college moet, onder andere samen met de OVE, een continue aanpak voor Ekkersrijt ontwikkelen, waarbij oog is voor de benodigde besparing, het realiseren van zon op grootschalig dak en ruimte is voor innovatie. 3.5 Er is in de bovengenoemde aanpak moet worden onderzocht op welke manier er strengere duurzaamheidseisen kunnen gelden bij nieuwbouw. <i>Toelichting: de MRE geeft terecht aan dat besparing de basis is van de regionale opgave. De huidige aanpak is gebaseerd op het ontwikkelen van draagvlak bij (regionale) belanghebbenden. In de RES 1.0 moet er een besparingsaanpak komen per doelgroep. Tegelijkertijd zijn er al regionale projecten opgezet met wisselend succes (Groene Zone, Energieloket). Er moet geleerd worden van deze processen. Uiteindelijk moet de regionale strategie straks (gedeeltelijk) geborgd worden in het lokale beleid. Binnen de werkgroep besparing is er een subgroep die zich bezig is met het organiseren van bedrijventerreinaanpakken. Op lokaal niveau is de intentie uitgesproken om te komen tot een masterplan Ekkersrijt. Duurzaamheid zal onderdeel zijn van het masterplan. Tegelijkertijd zal er via de transitievisie warmte een apart traject gestart worden voor de warmteopgave op Ekkersrijt.</i>	De besparingsaanpak wordt afgestemd op de doelgroep, de stakeholders en het gebouw. Deze aanpak wordt uitgewerkt in energiebesparingsplannen per doelgroep: wonen, bedrijven en gemeentelijke/maatschappelijk vastgoed. Hierin wordt per doelgroep en soort gebouw in beeld gebracht welke besparingsaanpak (route, aanbod, communicatie) hier het beste bij aansluit en dus het grootste effect zal hebben. De aanpak wordt in het traject richting RES 1.0 vertaald in afspraken over samenwerking en ambities, met gemeenten en met stakeholders. De uitvoering moet op lokaal niveau plaatsvinden.	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wet is nieuw in de RES 1.0 • Besparen
			<i>4. Duurzame opwek</i> 4.1 De zonneladder is de basis van de systematiek van de RES, maar dit betekent niet dat de volgende trede pas wordt ingezet als de voorgaande trede ten volste is benut. 4.2 De opgave zo groot is dat het bestaande dak oppervlakte (ruimschoots) onvoldoende is. 4.3 Grootschalige opwek van elektriciteit op land alleen mogelijk is als: ■ Er een integrale afweging is gemaakt van alle belangen. ■ Lokale opgaven gekoppeld worden aan de energieopgave. ■ De ruimtelijke kwaliteit gewaarborgd blijft. ■ De opbrengsten lokaal terugvloeien in de samenleving. ■ Er een gedegen proces wordt doorlopen met de belanghebbenden in onze gemeente. 4.4 Er een integrale visie komt op de toekomst van Sonnuiswijk (binnen de omgevingsvisie). 4.5 Lokaal deze unieke kans voor bedrijven in het buitengebied benut wordt; om een bijdrage te laten leveren aan het transitie van het landelijk gebied. Waardoor de negatieve uitstoot (stikstof, ammoniak, CO₂, driftnest) kan worden omgezet naar een positieve impact. 4.6 Er zo veel mogelijk gebruik gemaakt wordt van de potentie van de inpassing langs bestaande infrastructuur. In het geval van Son langs de A50 en het Wilhelminalaan. <i>4.7 Het college vraagt om actief erop toe te werken om de zoekgebieden voor opwekking te ontwikkelen.</i>	Wat betreft de punten die worden genoemd die betrekking hebben op de regionale aanpak kan het volgende worden aangevuld: In het kader van de PlanMER gaan wij zorgvuldig naar de zoekgebieden voor grootschalige opwek kijken, die uit de eerste analyse naar voren zijn gekomen. Die gebieden zijn naar voren gekomen, rekening houdend met wetgeving die andere gebieden uitsluit. In het planMER worden omgevings- en milieuaspecten onderzocht en de mogelijke (financiële) koppelingen met brede thema's die in de concept-RES naar voren zijn gekomen. Dit vormt de basis voor verdere afwegingen.	Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Duurzame opwek
			<i>Toelichting: in het duurzaamheidsbeleid van 2012 en 2016 heeft de gemeenteraad de ambitie uitgesproken om in 2030 een Klimaatneutrale gemeenschap te zijn. De opgave van de RES is ingrijpend, maar gaat veel minder ver dan de lokale ambitie. Het bod van de MRE aan de Rijksoverheid is 2 TWh. 0.9 TWh van deze 2 TWh bestaat uit moreel maatregelen (daken, infrastructuur, pauzelandschappen, etc.) of al bestaande projecten. De rest van het bod (1.1 TWh) moet komen vanuit grootschalige opwekking van elektriciteit op land (zon of wind). Het totale elektriciteitsgebruik in de regio is 5.55 TWh en de totale energievraag (exclusief mobiliteit) is 14.25 TWh (zie bijlage 0248e 5 van de concept RES). De RES gaat dus maar over 36% van het totale elektriciteitsgebruik en 14% van de totale energievraag in de regio (exclusief mobiliteit). De ambitie van de gemeenteraad van Son en Breugel gaat dus veel verder (100% van de totale energievraag duurzaam inclusief mobiliteit in 2030). Het bod is in lijn met de ambitie van het Klimaatakkoord (70% van de elektriciteitsverbruik in Nederland is in 2030 duurzaam opwekt en 38% van de duurzame elektriciteitsopwekking moet komen uit de opgave van de RES).</i> <i>De zoekgebieden voor de overige opwekking van grootschalige elektriciteit zijn nog indicatief. Binnen Son en Breugel is Sonnuiswijk is aangewezen als een zoekgebied op basis van de potentie. De Sonnuiswijk is bied kansen door onder andere het aantal agrariërs dat gaat stoppen en de ligging onder de aanlegroute van Eindhoven Airport. Er is nu al een verandering gaande in het gebied. Op ambtelijk niveau wordt er nu gewerkt aan een integrale visie op Sonnuiswijk (waar mogelijk, binnen de omgevingswet). De RES is een bouwsteen voor de integrale visie, maar er spelen ook andere belangen zoals de natuurontwikkeling, agrarische belangen, cultureel erfgoed en woningbouwprogrammering. De verandering biedt ook de kans voor het buitengebied om een substantiële positieve bijdrage te leveren op het gebied van energie. Uiteindelijk blijft de gemeenteraad aan zet met het vaststellen van de omgevingsvisie en het omgevingsplan. We pleiten voor energielcorridors, langs het kanaal, de A50, A2, A58, A67. Langs deze wegen op de zogenaamde restgronden is veel mogelijk. Dan hoeven we beperkt gebruik te maken van vruchtbare landbouwgrond en natuurgebied. Een bundeling van kleinere maatregelen kan ook een grote energiebijdrage betekenen. Voor grote windturbines is meer grond nodig en de gemeente zou hier een</i>		

		5. Duurzame warmte 5.1 Het lokale proces van de Transitievisie warmte wordt afgewacht. 5.2 Lokale belanghebbenden moeten een belangrijke rol krijgen in het proces van de Transitievisie warmte. <i>Toelichting: de regionale warmtestructuur is vrij technisch van aard. In praktijk zijn er nauwelijks tot geen regionale bronnen en infrastructuur. De lokale vertaling vindt plaats in de Transitievisie warmte. De transitievisie warmte bestaat uit 3 delen:</i> - Een technische analyse van de beschikbare bronnen en de warmtevraag van gebouwen. - Een financiële vertaling van de technische mogelijkheden. - Een participatietraject over de gewenste strategie naar een oplossing. <i>Alle gemeenteraden moeten deze uiterlijk in 2021 vaststellen. Dit proces is formeel nog niet gestart in Son en Breugel, maar er zijn al wel voorbereidingen gaande. De ambitie is om in Q3 2020 de startnotitie te laten vaststellen door het college en ter kennisname te sturen naar de gemeenteraad. De lokale stakeholders krijgen een rol in het proces van de transitievisie</i>		Hoofdstuk 4: Besparen, Duurzame warmte, Duurzame opwek • Wat is nieuw in de RES 1.0 • Duurzame warmte
		6. Van strategie naar uitvoering 6.1 Er intensiever samenwerkt moet worden met lokale energie coöperaties, woningbouwcorporaties en andere partners van de gemeente(n). 6.2 Inwoners de kans moeten krijgen om zich uit te spreken over de Regionale Energie Strategie in aanloop van de RES 1.0. We roepen het college op om dit te organiseren. 6.3 Gebruik te maken van bestaande organisatiestructuren, zoals het SGE, zodat er voorkomen wordt dat er verschillende samenwerkingsverbanden ontstaan met aangrenzende opdrachten. <i>Toelichting: gedurende het afgelopen jaar heeft het externe proces steeds meer vorm gekregen. Zo zijn er bijvoorbeeld afspraken gekomen over de samenwerking met de lokale energie coöperaties, is er nu een inventarisatie gaande bij de woningbouwinstellingen. Het proces dient echter nog versneld en verbeterd te worden. Uiteindelijk zijn de partners nodig om de ambitie van de RES te laten slagen. Door het af laten van de bijeenkomst in verband met coronacrisis op 11 maart 2020 zijn inwoners nog beperkt betrokken in het proces. De webinar op 4 juni 2020 was de eerste (digitale) informatiebijeenkomst over de RES voor inwoners. Voor het draagvlak is het aan te raden om inwoners de mogelijkheid te geven te reageren. Ondanks dat er ook andere lokale processen lopen waar straks een deel van de opgave moet landen (b.v. de omgevingswet). Op veel thema's wordt er al actief samen gewerkt binnen de MRE en het SGE. De energietransitie kan een thema zijn binnen deze bestaande samenwerkingsverbanden, als er al sprake is van een bestaande opgave. Ter illustratie: de verduurzaming van bedrijventerreinen kan beter opgepakt worden door het SGE economie, die al verantwoordelijk zijn voor het subsiderende bedrijventerreinenbeleef. Hierdoor wordt de inzet van ambtelijke capaciteit benut, de bestaande kennis benut en</i>	De ambitie is om in de Metropoolregio Eindhoven een RES te maken die gezamenlijk gedragen is, die gebiedsgericht is en die energieproblemen verbindt aan andere ruimtelijke, infrastructurele of sociale opgaven. In de periode voorafgaand aan deze concept-RES zijn de diverse partijen op verschillende momenten geïnformeerd en geconsulteerd/gevraagd over en meegenomen in de achtergrond, de opgave en het proces van de RES. In het proces naar de RES 1.0, in de 2e helft van 2020 en in de 1e helft van 2021, gaan we concreter - regionaal en lokaal - in gesprek met partners, inwoners en belanghebbenden over locaties, projecten en activiteiten. Voor de verschillende thema's.	Hoofdstuk 2: Metropoolregio Eindhoven • Toptechnologie regio Brainport: inzet op energie-innovaties • De RES als hefboom voor andere regionale opgaven Hoofdstuk 3: Samen de energieambitie realiseren • Regionale samenwerking • Participatie: iedereen doet mee